

**Chráněná
a navrhovaná chráněná
území
na Sedlčansku**

**Jiří Malíček
2003**

Zaměření: Botanika

(upravená verze)

Úvod:

Tato práce vznikala především z údajů zjištěných v roce 2003, méně pak z roku 2002. Hlavních záměrů k vytvoření tohoto díla bylo v podstatě několik. Za prvé jsem chtěl sjednotit všechny přírodně významná místa na Sedlčansku a neúmyslně porovnat jejich význam. Dalším důvodem bylo upozornění na jejich jedinečnosti a především upozornění na doposud méně známé lokality a následné doporučení k jejich ochraně a zachování. V práci se objevují i území, ve kterých doposud neprobíhal žádný botanický výzkum. Dále většina existujících prací je zaměřena především na jednostrannou charakteristiku jednotlivých území (např. geologie, fauna...), ale celková charakteristika často chybí nebo v lepším případě postrádá řadu důležitých informací. Tato práce zahrnuje obecnou charakteristiku s řadou detailních informací a zároveň podrobné botanické údaje. Bohužel se tato záležitost netýká všech zmiňovaných územích, ale podrobněji jsem zkoumal pouze některé lokality. Tím však nechci tvrdit, že práce obsahuje veškeré podrobné údaje o územích. Pouze shrnuje dostupné informace způsobem, který je vhodný hlavně pro neodborníky. Posledním záměrem bylo získání nových údajů, popřípadě ověření starších. K práci jsem využíval mnoho odborné literatury a také část údajů z ní je v práci použita. K podání pokud možno kompletních informací je ale tato skutečnost nutná. Přesto ale většina informací pochází z vlastních výzkumů, případně z ověření skutečností z literatury. Práce by měla sloužit nejen vědcům zabývajících se podobnou problematikou, ale také např. ochráncům přírody a úředníkům, jako materiály odůvodňující vyhlášení chráněných území. V poslední řadě také má regionální význam, jako vyzdvížení přírodních hodnot regionu a informování veřejnosti.

Obsah:

Úvod.....	2
Metodika.....	3
Sedlčansko.....	4
PP Kosova Hora	6
PP Jezero	22
PP Křečovický potok.....	41
Jedlina.....	46
Medná.....	65
Horní solopyský rybník.....	75
Klobása.....	89
Povltaví.....	91
NPR Drbákov-Albertovy skály	93
PR Vymyšlenská pěšina	113
Cholínské sutě	127
Rovišťské skály	136
Na skalínách	139
Petrovicko.....	142
PP Husova kazatelna	144
PP Vrškámen	149
Kozince.....	153
Tisovnice	156
Závěr.....	159
Použitá literatura	159

Metodika:

Celkem jsem zpracoval 16 území (7 chráněných a 9 nechráněných). Z toho 5 území jsem zkoumal podrobně a ostatní pouze z části. Všechny výzkumy se týkaly hlavně botaniky, a to botaniky vyšších rostlin, přesněji řečeno floristiky. V názvu práce se zmiňuji o navrhovaných chráněných územích, tímto ale míním nejen území aktuálně navržené k ochraně, ale především území, která by v budoucnu mohla být chráněna, protože mají oplývají značným přírodním bohatstvím.

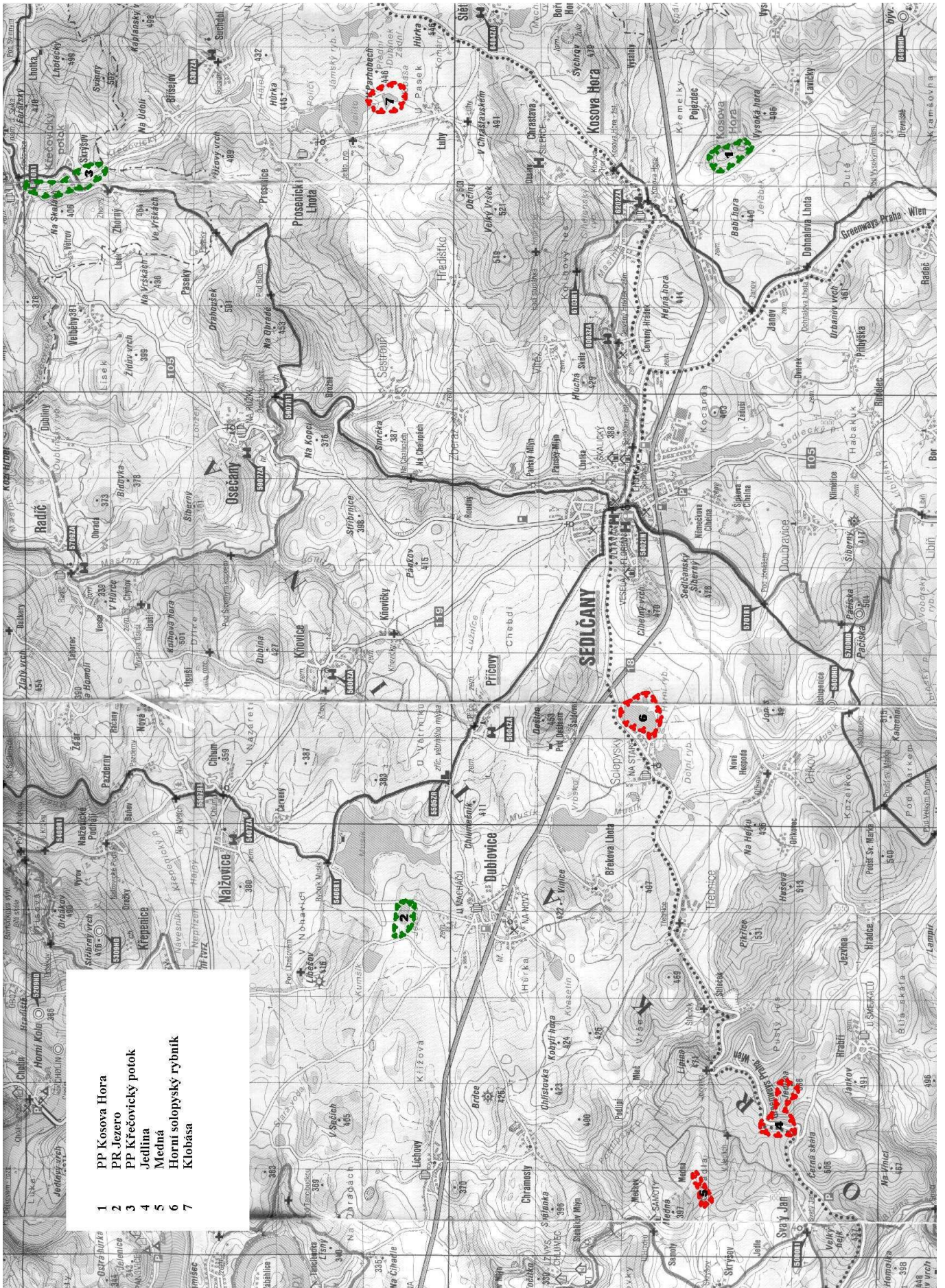
Výzkumy probíhaly v podobě exkurzí. U některých územích jsou zapsaná data exkurzí z jednoho důvodu – některé rostliny vynikají svou krátkou vegetační dobou nebo nenápadností v době vegetativní fáze, proto je možné, že některé rostliny byly přehlédnuty. K zobrazení polohy území byla použita mapa „Sedlčansko, Slapy“ v měřítku 1:50 000 od kartografie Shocart z roku 2001, která mi přišla pro tyto účely nejvhodnější. Použité fotografie jsou dílem autora, pouze fotografie štíra kýlnatého (foto: Jan Němec) byla zkopírována z knihy Chráněná území ČR 1 (1996), protože kvalitní fotografie tohoto druhu jsou vzácné a mě se nepodařilo štíra zastihnout. Problematickou částí práce byla geologie území, která je neodmyslitelnou součástí každé charakteristiky chráněných území. Geologie byla tedy velmi zjednodušena a doplněna neodbornými postřehy autora. Je tedy možné, že některé skutečnosti nemusí být přesné nebo úplně pravdivé. Práce je doplněna zjednodušenou charakteristikou vybraných druhů rostlin z jednotlivých území. Důvodem bylo hlavně přiblížení vzácných druhů odborníkům, vyzdvižení zajímavostí a především komentář k rozšíření druhu na Sedlčansku. Nomenklatura rostlin byla sjednocena podle aktuálního a běžně dostupného Klíče ke květeně České republiky (2002). Nomenklatura živočichů byla až na výjimky sjednocena podle Velké knihy živočichů (2001). Použitou literaturu jsem vždy poznamenal na konci jednotlivých charakteristik chráněných území, to pro lepší přehlednost a ujasnění původu přejatých skutečností, protože jsem se rozhodl neudávat, jak je zvykem, za každou přejatou informaci poznamenávat autora díla. Takto by se práce stala delší a nepřehlednější. Doufám jenom, že tyto skutečnosti nebudou snižovat její kvalitu, protože jak je uvedeno v úvodu práce, jejím cílem byly nejen nové objevy a zkoumání, ale i sepsání souhrnných informací.

Sedlčansko:

První a největší zkoumanou oblastí je přímo blízké okolí Sedlčan. Nespadají sem tedy ani území v blízkém okolí Vltavy a ani území v okolí Petrovic a Sedlce-Prčice. Všechny území z tohoto mikroregionu náleží do okresu Příbram, výjimkou je pouze od Sedlčan nejdále vzdálený PP Křečovický potok, který náleží do okresu Benešov.

V blízkosti Sedlčan mají přírodně velký význam především rybníky. V této práci se zmiňuji celkem o 3 takových místech – PR Jezero, Solopyské rybníky a Jelito s Klobásou. Za zmínku by stály ještě určitě některé další, protože se zde nachází ještě řada ornitologicky významných lokalit a také Sedlčanská přehradní nádrž mimo jiné s výskytem kriticky ohrožené želvy bahenní (???*Emys orbicularis*) atd. Bohužel práce obsahuje pouze lokality, které jsou chráněné zákonem nebo je jejich ochrana reálně možná. Další zajímavé místo je od roku 1946 chráněná PP Kosova Hora, kde hlavním a jediným předmětem ochrany je výskyt kručinky křídlaté (*Genista sagittalis*). Poslední dvě sledované lokality se nacházejí ve Svatojánských lesích, které byly pro botaniky zapomenutým místem. Byla to škoda, protože právě zde jsem objevil řadu přírodně hodnotných míst s výskytem vzácných rostlin, ale také živočichů (např. lesní rybníček u Mečkova jako velmi významné místo pro obojživelníky). Dále se v těchto lesích nacházejí zajímavá teplomilná travní společenstva a stráně s běložádkou větvitou (*Anthericum ramosum*) a hojným jalovcem obecným (*Juniperus communis*). Přesto jsem vybral pro ochranu pouze dva vhodné ekosystémy – Jedlinu a Mednou. Jedlina reprezentuje svými hodnotami Svatojánské lesy především díky pozoruhodným listnatým lesům s několika vzácnými druhy rostlin v podrostu. Olšina a louka u Medné pouze doplňují na Sedlčansku přehlížený a také téměř chybějící typ ekosystému (viz louka) a poukazují na výskyt prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*).

Celkově tedy v okolí Sedlčan nalezneme tři chráněná území a čtyři území nechráněná. Nejvíce nutná je ochrana Solopyského rybníku, ostatní území je prozatím nutné udržovat a negativně do nich nezasahovat.

- 1 PP Kosova Hora
- 2 PR Jezero
- 3 PP Křčovičský potok
- 4 Jedlina
- 5 Medná
- 6 Horní solopovský rybník
- 7 Klobása

Přírodní památka

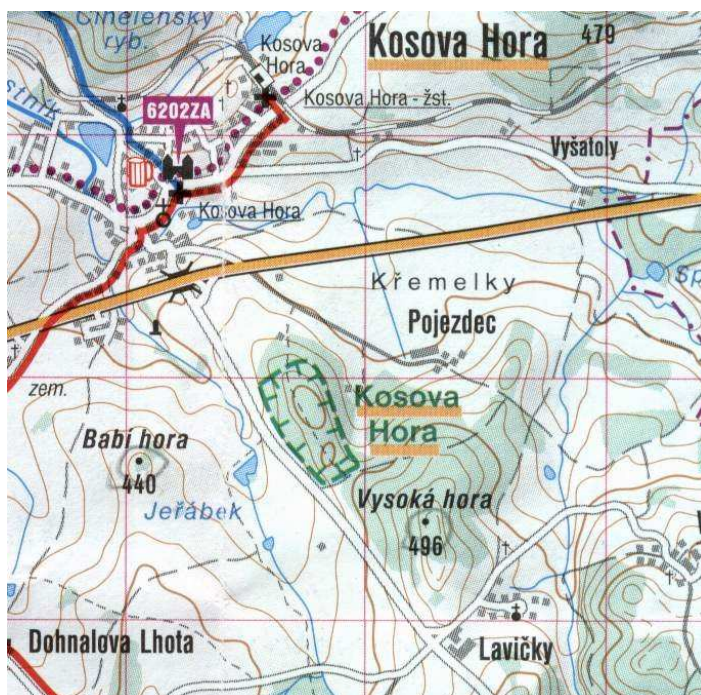
Kosova Hora

Základní údaje:

Poloha:

PP Kosova Hora se nachází v okrese Příbram, v katastrálním území obce Kosova Hora (přibližně 800m na JV od obce). V blízkosti se nachází ještě další dvě obce: Pojezdec a Lavičky.

Měřítko: 1 : 31 250

Výměra:

Výměra mchů činí 16,38ha. Byl však zpracován návrh na zmenšení mchů na obdélník o výměře 2ha. Tento návrh nebyl přijat a podle mého názoru není úplně nejvhodnější. V každém případě není nutné chránit celých 16,38ha. Na většině plochy stejně probíhá běžné lesní hospodářství. Bylo by tedy vhodné přehlásit mchů pouze na místa s výskytem kručinky křídlaté (*Genista sagittalis*) s blízkým okolím. Tzn., že ochrana by se měla vztahovat pouze na kulturní bor, který má odhadem 4ha. Území je označeno pouze jednou tabulí. Chybí také pruhové označení.

Vyhlášení:

PP Kosova Hora byla vyhlášena jako SPR (státní přírodní rezervace) ministerstvem školství a osvěty č. B-201.362/46-III/1 dne 5.12 1946. Byl proveden již zmíněný návrh na přehlášení na CHN (chráněné naleziště) v roce 1962, který neuspěl.

Geomorfologie:

Lokalita se nachází na západním svahu žulového vrchu zvaného V horách (Vysoké hory). Kopec Vysoká hora je vysoký 496m. Nadmořská výška PP je pohybuje mezi 419-445m. Mchů se nachází na nejjižnějším výběžku Dobříšské pahorkatiny náležící k Benešovské pahorkatině. Chráněné území je v povodí Mastníku, který tvoří přítok Vltavy.

Klima:

Území náleží do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 7-8°C, mírně vlhké s mírnou zimou. Roční úhrn srážek se pohybuje mezi 550-600mm. Délka vegetační doby je 150-160 dní (s průměrnou teplotou 10°C a více).

Objevení lokality:

Lokalita byla objevena prof. Z. Zelinkou z Kosovy Hory v roce 1933. V roce 1946 lokalitu navrhl k územní ochraně dr. A.Z.Hnízdo.

Původní flóra:

Rekonstrukčně sem byly mapovány acidofilní doubravy (*Quercion robori-petraeae*). Fytogeograficky náleží území obvodu přechodné hercynsko panonské flory (Subhercynikum), okresu Českomoravská vysočina. S velkou pravděpodobností zde měl vysoké zastoupení i buk lesní (*Fagus sylvatica*).

Celkový pohled na kulturní bor

Důvod vyhlášení:

Jediným a tedy hlavním důvodem vyhlášení byl výskyt velmi vzácného taxonu kručinky křídlaté (*Genista sagittalis*). Její výskyt byl dříve (a je i dodnes) velmi významný a zasluhoval si náležitou ochranu.

Geologie:

Chráněné území se nachází na mírném, v některých místech strmějším svahu. Geologický podklad tvoří hlubinné žuly. Nalezneme zde celkem dva typy granodioritu:

muskoviticko-biotitický granodiorit typu Kosovy Hory a sedlčanský granodiorit střeodočeského plutonu.

Časté jsou žulové kameny vystupující na povrch a místy menší skalní výchozy. Nachází se zde mělká až středně hluboká oligotrofní (neúživná) hnědozem na některých místech s podílem skeletu.

Flora:

Rostlinstvo, jak již bylo zmíněno, nebylo zaznamenáváno v celém mchú, nýbrž pouze v nejdůležitější části, která zasluhuje ochranu. Na zbytku mchú neplatí obecné podmínky pro chráněná území a tato část je intenzivně lesnický využívána. Flora je tedy nevýznamná. Nejdůležitější částí se rozumí oblast kulturního boru a jeho okrajů. Výměra této oblasti je odhadem 4ha.

Rostlinstvo zde není příliš pestré (celkem zjištěno 94 druhů vyšších rostlin), přesto se zde najde několik zajímavých druhů. Místní floru můžeme v zásadě rozdělit na 2 základní společenstva: oblast kulturního boru a nelesní společenstva po okrajích boru. Tyto společenstva můžeme dále dělit a zpřesňovat.

Jednotlivé botanické exkurse byly provedeny 11.4., 14.5., 12.6. a 26.7. 2003.

V mchú velmi hojný jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*)

1) Společenstva

a) Oblast kulturního boru

Kulturní bor je přibližně 120 let starý. Místy se uplatňuje četná příměs různých listnatých dřevin. Právě tato oblast má v mchú největší význam, protože zde roste kručinka křídlatá (*Genista sagittalis*). V mchú nalezneme všechna 4 vegetační patra, přesto mechové patro je

v předmětu ochrany téměř bezvýznamné. Tento kulturní bor můžeme opět rozdělit na jednotlivé typy: 1. bor s ostružiníkem (*Rubus*), 2. stinný bor se třtinou rákosovitou (*Calamagrostis arundinacea*) a metličkou křivolakou (*Avenella flexuosa*), 3. světlý kyselý bor s vřesem (*Calluna vulgaris*) a kostřavou ovčí (*Festuca ovina*) a 4. kyselá doubrava s dubem červeným (*Quercus rubra*). Doubrava byla skoro ztotožněna s borem díky malým rozměrům a téměř shodnému rostlinstvu. Na borovicích je hojně rozšířené jmelí bílé (*Viscum album*).

Světlý kyselý bor v létě

Bor s ostružiníkem:

Tato část patří k nejméně významným a pestrým částím mchů. Z dřevin zde převažuje borovice (*Pinus sylvestris*), dub letní (*Quercus robur*), třešeň ptačí (*Prunus avium*) a jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*). Borovice jsou rozšířeny hlavně ve stromovém patru a dub s jeřábem v patru keřovém. Výjimečně nalezneme i jiné dřeviny.

Podobně jako stromové a keřové patro je velmi chudé i patro bylinné. Převažují ostružiníky (*Rubus*). Místy nalezneme i jiné vyšší rostliny jako např. jahodník obecný (*Fragaria vesca*), svízel přítula (*Galium aparine*) a případně i některé jestřábníky (*Hieracium murorum* a *H. lachenalii*) a třtina (*Calamagrostis arundinacea*). Mechové patro je značně potlačeno.

Stinný bor s chudým podrostem:

Tato společenstva jsou v mchů zastoupena ± stejně jako bor s ostružiníkem. Ve stromovém patru převažuje borovice (*Pinus sylvestris*), vzácně i modřín opadavý (*Larix decidua*). Díky stinným podmínkám je velmi potlačeno keřové patro, které se uplatňuje pouze po okrajích. Zde opět převažuje dub letní (*Quercus robur*) a dokonce i habr (*Carpinus betulus*).

V bylinném patru se uplatňuje především několik stínomilných druhů rostlin. Z takových jmenujme biku bělavou (*Luzula luzuloides*), metličku křivolakou (*Avenella flexuosa*), mléčku zední (*Mycelis muralis*), starček Fuchsův (*Senecio ovatus*) a třtinu rákosovitou (*Calamagrostis arundinacea*). Mechové patro je bohatě vyvinuto a na kamenech rostou i některé korovité lišejníky a terčovka skalní (*Parmelia saxatilis*).

Světlý kyselý bor:

Tyto porosty jsou pro celé mchů nejvýznamnější a z lesních porostů i nejpestřejší. Vyvinuta jsou všechna čtyři vegetační patra. V patru stromovém dominuje opět borovice (*Pinus sylvestris*), dále pak v menší míře trnovník akát (*Robinia pseudacacia*) a dub letní (*Quercus robur*). V keřovém patru se uplatňuje opět dub (*Quercus robur*), akát (*Robinia pseudacacia*), třešeň (*Prunus avium*), bříza bělokorá (*Betula pendula*), janovec metlatý (*Cytisus scoparius*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), růže šípková (*Rosa canina*), jalovec obecný (*Juniperus communis*) a hrušeň polnička (*Pyrus pyraster*).

Díky dostatku světla a bohatému keřovému patru je relativně pestré i bylinné patro. Na nejkyselějších místech roste např. brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), jestřábník chlupáček (*Hieraceum pilosella*), kostřava ovčí (*Festuca ovina*), lípnice hajní (*Poa nemoralis*), rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*), silenka níčí (*Silene nutans*), šťovík menší (*Rumex acetosella*), vřes (*Calluna vulgaris*) a zvonek okrouhlostý (*Campanula rotundifolia*). Na jiných místech převažují např. bika bělavá (*Luzula luzuloides*), bika mnohokvětá (*Luzula multiflora*), jahodník obecný (*Fragaria vesca*), jestřábníky (*Hieraceum sp.*), konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), kručinky (*Genista sp.* včetně *G. sagittalis*) a psineček obecný (*Agrostis capillaris*). Dále pak v menší míře se zde uplatňují porosty vřesu (*Calluna vulgaris*).

Kvetoucí růže šípková (*Rosa canina*)

Kyselá doubrava:

Tato doubrava, ve které je vůdčí dřevinou dub červený (*Quercus rubra*), se rozkládá na okraji kulturního boru. Díky malým rozměrům je málo podstatná. Flora je zde velmi podobná světlému kyselému boru. Pestrost květeny zvyšuje skutečnost, že v těsné blízkosti doubravy se nachází typická paseka.

Ze dřevin zde roste mimo dubu červeného ještě bříza bělokorá (*Betula pendula*) a lípa srdčitá (*Tilia cordata*).

Z typických rostlin zde roste bika bělavá (*Luzula luzuloides*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), ostružiník (*Rubus sp.*), třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*) a třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*). Ze zajímavých druhů se tu vyskytuje svízel okrouhlolistý (*Galium rotundifolium*) a kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*). Z rostlin, šířících se sem z přilehlé paseky, jmenujme alespoň rulík zlomocný (*Atropa bella-donna*) a starček lepkavý (*Senecio viscosus*).

Okrajová lesní společenstva na jaře

b) Nelesní společenstva na okrajích

Z jedné strany boru mchů rostou relativně pestrá nelesní společenstva charakteru především teplomilných trávníků. Tyto druhy nejsou sice příliš významné pro samotné chráněné území, přesto tuto oblast zpestřují a napomáhají lépe charakterizovat. Trávníky bezprostředně sousedí s obilným polem, na kterém se vyskytují typické polní rostliny. Některé z nich pronikají na okraj mchů. Nelesní společenstva můžeme tedy rozdělit na teplomilné trávníky, vysoké porosty trav a polní společenstva.

Teplomilné trávníky:

Na Sedlčansku jsou teplomilné trávníky pro okraje borových lesů velmi typické. Zde ovšem není vyvinut zcela typický teplomilný trávník, protože jsou zde hojně rozšířeny i porosty jiných vysokých trav. Přesto na některých místech tyto trávníky nalezneme. Z trav zde tvoří hlavní složku druhy jako jsou kostřava ovčí (*Festuca ovina*), sveřep měkký (*Bromus hordeaceus*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*) a lipnice smáčknutá (*Poa compressa*). Z ostatních druhů jmenujme např. jestřábník chlupáček

(*Hieracium pilosella*), mochna stříbrná (*Potentilla argentea*), pryšec chvojka (*Euphorbia cyparissias*), rožec rolní (*Cerastium arvense*) a třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum*).

Vysoké porosty trav:

Na těchto místech rostou zcela běžné druhy trav i jiných rostlin. Dominuje ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), srha laločnatá (*Dactylis glomerata*), lipnice luční (*Poa pratensis*), pelyněk černobýl (*Artemisia vulgaris*) a kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*). Z dalších druhů pak hluchavka bílá (*Lamium album*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), ptačinec trávovitý (*Stellaria graminea*), rozchodník (*Hypotelephium telephium* agg.), řebříček (*Achillea millefolium* agg.) a svízel bílý (*Galium album*).

Polní společenstva:

Tyto společenstva sem pronikají pouze okrajově a nejsou příliš vyvinutá. Nemají tedy téměř žádný význam. Nalezneme zde např. chmerek roční (*Scleranthus annuus*), chundelka metlice (*Apera spica-venti*), průtržník lysý (*Herniaria glabra*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), svlačec rolní (*Convolvulus arvensis*), turanka kanadská (*Conyza canadensis*) a violka rolní (*Viola arvensis*).

2) Seznam zjištěných rostlin

Český název	Latinský název	Hojnost	Ostatní
Bez černý	<i>Sambucus nigra</i>	V	
Bika bělavá	<i>Luzula luzuloides</i>	VH	T
Bika mnohokvětá	<i>Luzula multiflora</i>	H	!!, ☒
Borovice lesní	<i>Pinus sylvestris</i>	VH	X, ▼
Brusnice borůvka	<i>Vaccinium myrtillus</i>	VH	T, K
Bříza bělokorá	<i>Betula pendula</i>	H	T, ▼
Buk lesní	<i>Fagus sylvatica</i>	V	
Divizna	<i>Verbascum sp.</i>	V	
Dub červený	<i>Quercus rubra</i>	H	X, ▼
Dub letní	<i>Quercus robur</i>	VH	T, ▼, ☉
Dub zimní	<i>Quercus petraea</i>	V	
Habr obecný	<i>Carpinus betulus</i>	H	▼
Hloh	<i>Crataegus sp.</i>	V	
Hluchavka bílá	<i>Lamium album</i>	V	
Hrušeň polnička	<i>Pyrus pyraster</i>	V	C4a, ☼
Chmerek roční	<i>Scleranthus annuus</i>	V	P
Chundelka metlice	<i>Apera spica-venti</i>	V	P
Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	V	
Jahodník obecný	<i>Fragaria vesca</i>	H	T
Jalovec obecný	<i>Juniperus communis</i>	H	C3, T, K

Janovec metlatý	<i>Cytisus scoparius</i>	VH	T, ⊙, ▼, ☞
Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	V	
Jeřáb ptačí	<i>Sorbus aucuparia</i>	VH	T, ▼
Jestřábník chlupáček	<i>Hieracium pilosella</i>	VH	T, K
Jestřábník Lachenalův	<i>Hieracium lachenalii</i>	VH	T
Jestřábník zední	<i>Hieracium murorum</i>	VH	T
Jmelí bílé	<i>Viscum album</i>	VH	T, C4a
Kakost smrdutý	<i>Geranium robertianum</i>	H	☞
Kaprad' samec	<i>Dryopteris filix-mas</i>	V	
Klinopád obecný (?)	<i>Clinopodium vulgare</i>	V	
Konvalinka vonná	<i>Convallaria majalis</i>	H	⊙, !!, ☞
Kopřiva dvoudomá	<i>Urtica dioica</i>	V	⊙
Kostřava ovčí	<i>Festuca ovina</i>	VH	T, K, ✱, ☞
Kručinka barvířská	<i>Genista tinctoria</i>	H	T, ✱
Kručinka křídlatá	<i>Genista sagittalis</i>	H-VH	C1, §3, ČK
Kručinka německá	<i>Genista germanica</i>	V	✱, !!
Lípa srdčitá	<i>Tilia cordata</i>	V	
Lípa velkolistá (?)	<i>Tilia platyphyllos</i>	V	
Lipnice hajní	<i>Poa nemoralis</i>	H	T, K
Lipnice luční	<i>Poa pratensis</i>	H	
Lipnice smáčknutá	<i>Poa compressa</i>	H	
Metlička křivolaká	<i>Avenella flexuosa</i>	VH	T, K
Mléčka zední	<i>Mycelis muralis</i>	H	T, K
Modřín opadavý	<i>Larix decidua</i>	V	
Mochna stříbrná	<i>Potentilla argentea</i>	V	
Ostružiník (rod)	<i>Rubus sp.</i>	VH	T, ⊙
Ostružiník maliník	<i>Rubus idaeus</i>	H	⊙
Ovsík vyvýšený	<i>Arrhenatherum elatius</i>	H	
Pelyněk černobýl	<i>Artemisia vulgaris</i>	H	
Pcháč oset (?)	<i>Cirsium arvense</i>	V	
Průtrzník lysý	<i>Herniaria glabra</i>	V	!!
Pryšec chvojka	<i>Euphorbia cyparissias</i>	V	
Psineček obecný	<i>Agrostis capillaris</i>	H	
Psineček výběžkatý	<i>Agrostis stolonifera</i>	H	
Ptačinec prostřední	<i>Stellaria media</i>	H	
Ptačinec trávovitý	<i>Stellaria graminea</i>	V	
Pýr plazivý	<i>Elytrigia repens</i>	V	P

Rmen rolní (?)	<i>Anthemis arvensis</i>	V	P
Rozchodník nachový agg.	<i>Hylotelephium telephium</i> agg.	H	???
Rozrazil lékařský	<i>Veronica officinalis</i>	VH	T, K
Rožec rolní	<i>Cerastium arvensis</i>	V	
Rulík zlomocný	<i>Atropa bella-donna</i>	V	!!
Růže šípková	<i>Rosa canina</i>	VH	T
Řebříček obecný	<i>Achillea millefolium</i> agg.	H	???
Silenka nící	<i>Silene nutans</i>	VH	T, K, ☀, ☞
Slivoň obecná (???)	<i>Prunus insititia</i>	V	
Smrk ztepilý	<i>Picea abies</i>	V	
Srha laločnatá	<i>Dactylis glomerata</i>	H	
Sveřep měkký	<i>Bromus hordeaceus</i>	V	☀
Svízel bílý	<i>Galium album</i>	H	
Svízel okrouhlohlístý	<i>Galium rotundifolium</i>	H	!!
Svízel přítula	<i>Galium aparine</i>	VH	
Svlačec rolní	<i>Convolvulus arvensis</i>	V	P
Starček Fuchsův	<i>Senecio ovatus</i>	V	T
Starček lepkavý	<i>Senecio viscosus</i>	H	
Štírovník růžkatý	<i>Lotus corniculatus</i>	V	
Šťovík kadeřavý	<i>Rumex crispus</i>	V	
Šťovík menší	<i>Rumex acetosella</i>	V	T
Topol osika	<i>Populus tremula</i>	V	
Trnovník akát	<i>Robinia pseudacacia</i>	H	X, ▼, ⊙
Truskavec vesnický (?)	<i>Polygonum rurivagum</i>	V	P, ???
Třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>	VH	T, ▼
Třezalka tečkovaná	<i>Hypericum perforatum</i>	H	
Třtina křovištní	<i>Calamagrostis epigejos</i>	H	T, ⊙
Třtina rákosovitá	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	VH	T
Turanka kanadská	<i>Conyza canadensis</i>	V	P
Válečka prapořitá	<i>Brachypodium pinnatum</i>	H	☀, !!
Vikev	<i>Vicia</i> sp.	V	
Violka psí (??)	<i>Viola canina</i>	V	
Violka rolní	<i>Viola arvensis</i>	V	P
Vrba jíva	<i>Salix caprea</i>	V	
Vrbovka úzkolistá	<i>Epilobium angustifolium</i>	H	
Vřes obecný	<i>Calluna vulgaris</i>	H	T, K
Zvonek okrouhlohlístý	<i>Campanula rotundifolia</i>	H	T, K

Vysvětlivky:

- agg. ... soubor druhů určitého rodu
- sp. ... druh z určitého rodu
- C1... druh v kategorii kriticky ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000
- ČK... druh zapsán v Červené knize
- H... hojný výskyt
- K... druh vázaný na kyselý podklad
- P... druh rozšířený na okraj chů z přilehlého pole = polní druh
- T... typický (charakteristický) druh pro tento typ kulturního boru
- V... vzácný výskyt
- VH... velmi hojný výskyt
- X... druh vysazený
- ???...druh nejednoznačně určený
- !!... druh zasluhující pozornost
- §3... druh zapsaný v kategorii ohrožených ve vyhlášce chráněných druhů z roku 1992
- ☞ ... druh uložený v herbáři autora
- ▼... převažující dřevina
- ⊙... expanzivní druh, hrozí zarůstání
- ☀... teplomilný druh

3) Zajímavé, vzácné a nejasné druhy

Do této skupiny rostlin jsem zařadil druhy, ke kterým je třeba napsat nějaké komentáře a zhodnotit jejich výskyt v území. Patří sem druhy netypické, zajímavé, vzácné, případně chráněné a i druhy, u kterých není jasné určení a je třeba tento problém trochu objasnit.

Ze vzácných druhů se zde vyskytují celkem 4 z červeného seznamu. Nalezneme zde i několik zajímavých a netypických druhů a celkem 4, u kterých je potřeba ujasnit určení.

Kručinka křídlatá (*Genista sagittalis*)

Jak již bylo zmíněno, bez této rostliny by zde žádné chráněné území neexistovalo. Její výskyt je celorepublikově významný. V mchů roste dodnes v poměrně hojném množství, ale přesto se neustále musí hlídat její hojnost. Dříve se používalo především označení kručinečka křídlatá (*Genistella sagittalis*).

Tato kručinka je polokeř dosahující výšky 10-35cm. Vyrůstá z kořenujícího plazivého kmínku. Lodyhy jsou výrazně křídlaté, nevětvené. Listy vyrůstají řídce a nejsou příliš nápadné. Květenství vyrůstá na konci lodyhy a obsahuje až 20 květů. Je poměrně husté. Květy jsou velké, žluté. Lusky mají okolo 15mm délky a obsahují velká semena (2mm), kterými se rozmnožuje. Typické jsou pro ni kobercovité porosty, které jsou v době květu velmi nádherné. Listy zpravidla vyráží až koncem dubna nebo začátkem května a rostlina kvete především v červnu.

Kručinka roste na krátkostébelných loukách, pastvinách, skalnatých svazích, vřesovištích a na lesních světlinách. Vyskytuje se hlavně v pahorkatinách a podhůřích.

Rozšířena je na jihu Evropy (Pyrenejský, Balkánský a Apeninský poloostrov), ve střední Evropě (Alpy, Německo, Rakousko, ČR, SR, Polsko), podhůří Francie a vzácně i na východní Evropě. V ČR není výskyt zcela jasný, protože díky těžkým semenům je

nepravděpodobné přirozené rozšíření. Na druhou stranu je možné, že dřívější areál rozšíření kručinky dosahoval až do ČR a SR a v dnešní době zůstala rozšířena jen ostrůvkovitě na některých místech. Nejpravděpodobnější je zavlečení rostliny člověkem.

V ČR je podle Červené knihy kručinka známa celkem ze dvou moravských lokalit: Podyjí a Opavsko, přičemž dnes byl potvrzen pouze výskyt v NP Podyjí. V Čechách je hojnější, byla zde zjištěna na 7 lokalitách: PP Kosova Hora, Třeboňsko, Kutnohorský, Jizerské Hory, Sokolovsko, Chebsko a Žatecko. Nyní je tedy známo celkem 8 lokalit v ČR. Územně chráněna je pouze v PP Kosova Hora.

Kručinka křídlatá patří k našim vzácným rostlinám, které si ochranu zaslouží. Druh je zapsán v Červené knize a Červeném seznamu v kategorii C1. Ve vyhlášce ministerstva životního prostředí z roku 1992 je v kategorii ohrožené.

Právě odkvetlá kručinka křídlatá (*Genista sagittalis*)

Jalovec obecný (*Juniperus communis*)

Jalovec je keř nebo strom vysoký do 12m. Většinou se vyznačuje svým typickým štíhlým vzhledem. Plodem jsou modré šišky se zdužnatělými šupinami, které se používají jako koření. Dožívá se až 800 let a roste poměrně pomalu.

Roste od nížin do hor nejčastěji na světlých místech. Vyskytuje se na pasekách, skalnatých svazích, vřesovištích a ve světlých lesích (bory a doubravy). V ČR není příliš hojný, ale na Sedlčansku patří k hojným dřevinám. Je to způsobeno díky častým borovým a dubovým lesům a také díky pasekám. V PP Kosova Hora je tedy celkem typickým a charakteristickým druhem.

Tento druh zákonem chráněný není, ale je uveden na červeném seznamu v kategorii C3. V některých našich horách (Krkonose, Jeseníky, Jizerské hory) roste ještě poddruh jalovec obecný nízký (*Juniperus communis subsp. alpina*). Jedná se o vzácný poddruh rostoucí nad horní hranicí lesa. Tvoří pouze nízké poléhavé porosty. Je chráněn zákonem (kategorie silně ohrožené) a na červeném seznamu je v kategorii C1.

Hrušeň polnička (*Pyrus pyraeaster*)

Hrušeň polnička je jediná naše původní hrušeň. Od hrušně obecné (*Pyrus communis*) se odlišuje hlavně menšími listy a velmi dlouhým řapíkem. Hrušeň polnička je strom nebo keř a dorůstá se max. 20m. Malvice jsou malé, trpké.

Hrušeň je teplomilná dřevina rostoucí od nížin do pahorkatin. Vyskytuje se v různých listnatých lesích, na stráních, v borech a na okrajích lesů. V ČR je poměrně hojně rozšířena v teplých oblastech a na Sedlčansku je hojným druhem.

Na červeném seznamu je zapsána v kategorii druhů zasluhujících pozornost (C4a).

Průtržník lysý (*Herniaria glabra*)

Nenápadná nízká rostlina z čeledi silenkovitých bývá velmi často přehlížena. Dorůstá se výšky do 3cm, výjimečně 5cm. Listy jsou lysé, za vlhka svěže zelené nebo nažloutlé. Květy jsou drobné, zelenavé. Kvete v červnu až září.

Průtržník lysý roste od nížin do podhůří na suchých písčitých místech. Nejčastěji ho tedy nalezneme na písčitých a štěrkovitých cestách. Vyhýbá se vápenatému podkladu. V ČR není příliš hojný a na Sedlčansku roste roztroušeně.

V PP Kosova Hora patří k pozoruhodným druhům. Roste zde na nepříliš typickém stanovišti, kterým je rozhraní mezi lesem a polem. Pro mchů se jedná o významný druh.

Válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*)

Válečka prapořitá je 50-100cm vysoká tráva. Rostliny jsou netrsnaté, s podzemními výběžky. Čepele listů jsou drsné, špičaté. Jazyček je tupý, dlouhý asi 2mm. Pluchy jsou většinou chlupaté s krátkými osinkami. Klásky jsou 2-4cm dlouhé, vzácně kratší. Rostlina je podobná např. pýrovníku psímu (*Elymus caninus*), který však roste na zcela odlišných stanovištích.

Tato válečka je teplomilná rostlina rozšířená v nížinách a pahorkatinách. Roste na stráních, lesostepích, na okrajích lesů a ve světlých lesech. V PP Kosova Hora je hojná na okraji boru. Zdejší výskyt je poměrně významný, protože tu roste v relativně vysoké poloze. Na Sedlčansku je hojná např. v okolí Vltavy, odkud se hojně šíří údolními potoků na celé Sedlčansko.

Svízel okrouhlostý (*Galium rotundifolium*)

Tento svízel má listy ve čtyřčetných přeslenech. Listy jsou, jak napovídá název, okrouhlé. Mají tři žilky. Květenství je vrcholové. Svízel je většinou vysoký 10-30cm. Kvete od června do července.

Častější je ve vyšších polohách, ale roste i v nížinách. Dává přednost zvláště bučinám, jedlobučinám, smrčinám a případně i jiným vlhkým listnatým lesům. Není nijak zvlášť hojný ani v ČR, ani na Sedlčansku. Výskyt v PP Kosova Hora je zajímavý tím, že zde tento druh roste na relativně suchém a světlém místě, což pro něj není zrovna typické.

Rulík zlomocný (*Atropa bella-donna*)

Rulík je keř vysoký do 150cm. Lodyha je bohatě větvená. Lodyžní listy jsou střídavé, vejčité, celokrajné. Květy jsou hnědofialové zvonce, ze kterých potom vyrostou černé, lesklé bobule. Celá rostlina je prudce jedovatá. Kvete od července do srpna.

Rulík je v ČR zvláště ve vyšších polohách poměrně častý. Na Sedlčansku patří k vzácnějším druhům, avšak bývá často přehlížen. Roste hlavně na pasekách, dále pak i v lesích. Do mchů zasahuje pouze okrajově, a to z přilehlé paseky, kde je hojný. Tato paseka pro něj tvoří celkem typické stanoviště.

Konvalinka vonná (*Covallaria majalis*)

Konvalinka je velmi známá a v podstatě nezaměnitelná rostlina, proto nemá smysl ji popisovat. V poslední době se ale stává na Sedlčansku pozoruhodným druhem, a to bohužel ve smyslu nepřilíš dobrém. Ještě poměrně nedávno rostla konvalinka na Sedlčansku pouze v malých populacích, a to především v listnatých lesích a na úživných půdách. Poté se však začala šířit i na méně úživné půdy a dokonce i mimo lesní společenstva. V dnešní době je konvalinka v tomto kraji velmi hojná, ale její výskyt je vázán především na lesy s kyselým podkladem. Zatímco na úživných půdách její populace stále nestoupají. Stručně řečeno, konvalinka se místy expanzivně šíří především do borových lesů, dále pak i do smrčín a kyselých doubrav. Proto může v budoucnu patřit k expanzivním a nežádoucím druhům, které je nutno značně omezovat.

Konvalinka v květnu

Ostružiník (*Rubus sp.*)

Vzhledem ke skutečnosti, že ostružiníky se velmi špatně určují, nebyly v této práci rozlišovány jednotlivé druhy, ale byl pouze zaznamenán výskyt rodu. Proto se v mnoha případech na lokalitě vyskytuje více druhů ostružiníků. Rozlišován byl akorát ostružiník maliník (*Rubus idaeus*).

Rozchodník nachový (*Hylotelephium telephium* agg.)

Soubor tří u nás původních druhů. Rostliny se poměrně snadno rozlišují, ale v této práci bohužel nebyly tyto druhy rozlišovány. Rostliny si jsou poměrně podobné ve sterilním stavu, v době květu je lze však spolehlivě určit. Nejčastější z nich je rozchodník

velký (*Hylotelephium maximum*), který kvete žlutobíle. Vzácnější jsou rozchodník nachový (*Hylotelephium telephium*) s růžovými květy a rozchodník křovištní (*Hylotelephium julianum*) se žlutobílými květy.

Řebříček obecný (*Achillea millefolium* agg.)

Soubor druhů obsahuje u nás celkem 7 jednotlivých druhů, které se od sebe velmi těžko rozlišují. Čtyři druhy patří ke vzácným, proto je jejich výskyt v PP Kosova Hora buď vyloučen nebo výrazně nepravděpodobný. Zbývající tři druhy budou na Sedlčansku zřejmě hojné. Jedná se o řebříček obecný (*Achillea millefolium*), řebříček luční (*Achillea pratensis*) a řebříček chlumní (*Achillea collina*). Tyto druhy nebyly rozlišovány, proto taxon uváděný jako *Achillea millefolium* agg. bude patřit některému (některým) z těchto druhů.

Truskavec (*Polygonum* sp.)

Rod obsahuje celkem tři jednotlivé druhy, které se navzájem nesnadno odlišují. Proto se souhrnně označují jako *Polygonum aviculare* agg. Pravý truskavec ptačí (*Polygonum aviculare*) je však z našich truskavců zřejmě nejvzácnější. Nejhojnější a běžný je truskavec obecný (*Polygonum arenastrum*). Další hojnější druh rostoucí především na polích je truskavec vesnický (*Polygonum rurivagum*), který s největší pravděpodobností roste v PP Kosova Hora a na přilehlém poli. Tyto druhy jsem se snažil v práci rozlišovat, ale ne vždy se mi podařilo dojít k ± jednoznačnému závěru.

Kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*)

Kociánek dvoudomý je rostlina z čeledi hvězdicovitých, hustě bíle plstnatá, s bílými nebo růžovými květy. Výskyt v PP Kosova Hora patří bohužel už minulosti. Dříve byl kociánek dvoudomý hojnou rostlinou rostoucí především v borových lesích a acidofilních doubravách. V dnešní době je kociánek už dosti vzácný druh. Na Sedlčansku roste pouze v okolí Vltavy a vzácně ve Svatojánských lesích. Téměř vymizel z borových lesů a nalézáme ho už výhradně v acidofilních doubravách (platí pro Sedlčansko). Stále ještě ustupuje. Proto byl zařazen na červený seznam do kategorie C2.

Fauna:

Detailní zoologický průzkum nebyl prováděn. V lokalitě žijí běžné lesní druhy. Les není ničím výjimečný, snad jen vyšším stářím. To zajišťuje zvýšený výskyt některých ptáků. Při exkurzích jsem náhodně zpozoroval některé druhy ptáků. Přes zimu se zde zdržují vrány obecné (*Corvus corone*) a sýkorky – sýkora koňadra (*Parus major*) a sýkora modřinka (*Parus caeruleus*). Dále byli pozorováni např. bažant obecný (*Phasianus colchicus*), holub hřivnác (*Columba palumbus*) a strakapoud velký (*Dendrocopos major*).

Ohrožení lokality:

Asi největší ohrožení lokality spočívá v zarůstání. Lokalita zarůstá nebo může zarůstat hned několika druhy expanzivních rostlin. Proto se každoročně musí hlídat stav zarůstání a velikost populací kručinky křídlaté (*Genista sagittalis*).

Ze dřevin představují největší problém trnovník akát (*Robinia pseudocacia*), janovec metlatý (*Cytisus scoparius*) a dub letní (*Quercus robur*). Trnovník akát by se měl z lokality úplně odstranit, protože zde nemá vůbec žádný význam a pouze lokalitu ohrožuje. Janovec metlatý proniká na světlá místa a často právě do míst s kručinkou. Proto by se druh měl také hlídat a omezovat jeho populace především v blízkosti kručinky. Dub letní zde představuje nebezpečí díky hojnému šíření a keřovému patře a s tím spojený zastíněním lokality. Čas od času by bylo třeba populace tohoto dubu prořezat.

Z ostatních rostlin ohrožují lokalitu konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), ostružiníky (*Rubus sp.*) a třtina krovištní (*Calamagrostis epigejos*). Problém konvalinky byl už popisován v komentáři ke konvalince. Masivní šíření kopřivy není příliš pravděpodobné, protože kopřiva vyhledává stinná a vlhčí místa s úživnější půdou, což zde v podstatě nepřipadá v úvahu. Větší problémy jsou však s ostružiníky a třtinou. Ostružiníky už porostly velkou část lokality a jejich další šíření by bylo už značně nebezpečné. Snad by pomohlo větší prosvětlení mchů v oblasti celého boru. Zato proti třtině by prosvětlení příliš nepomohlo, ba naopak. Jen tedy nutné hlídat její šíření a v případě expanze její populace kosit, protože jiným způsobem se třtina dá těžko potlačit.

Doporučoval bych nejen prořezání lokality od náletových dřevin, ale i prosvětlení celého boru. Bylo by nanejvýš vhodné, kdyby se kručinka začala šířit i do jiných partií mchů. V současné době se zdá, že populace kručinky buď stagnují nebo jsou na mírném ústupu.

Jiné ohrožení lokality spočívá v trhání kručinky. Na okraji lesa, přesně v místech s kručinkou, vede pěšina. Nejen, že hrozí trhání této vzácné rostliny, ale hrozí i sešlapávání a ničení porostů. Bylo by možná vhodné zakázat vstup do mchů na nejvýznamnější partii (kulturní bor).

V lokalitě se nachází velké množství různého odpadu. Je to způsobeno skládkou ležící přímo proti mchů. Při zvýšené povětrnosti sem létá množství především igelitových pytlů. Skládka velmi tedy kazí vzhled místní přírody. Je tedy nanejvýš vhodné učinit nějaká opatření. Nejlepším řešením by bylo lepší odizolování skládky, které však asi nepřipadá v úvahu. V jiném případě se musí chráněné území každoročně čistit od odpadů.

Literatura:

- Čeřovský Jan a kol.(1999): Červená kniha 5 – Vyšší rostliny – Příroda, Bratislava
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
Okáč F. (1982): Lesnická inventarizace SPR Kosova Hora - Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
Randuška Dušan a kol. (1986): Barevný atlas rostlin – Obzor, Bratislava
Rivola Milan (1974): Botanická inventarizace CHN Kosova Hora
Slavík Bohumil a kol.(1995): Květena České republiky 4 – Academia, Praha

Přírodní rezervace

Jezero

Základní údaje:

Poloha:

PR Jezero se nachází v okrese Příbram, v katastrálním území obce Dublovice. Od samotných Dublovic je rezervace vzdálena 1km severním směrem. V blízkosti mchů se nacházejí další dva rybníky – Musík a Kumšík.

Měřítko: 1:25 000

Výměra:

Výměra PR Jezero byla stanovena na 7,09ha. Les pokrývá plochu celkem 4,5ha a vodní plocha 2,78ha.

Vyhlášení:

PR Jezero bylo vyhlášeno ministerstvem životního prostředí v květnu roku 2002.

Geomorfologie:

Geomorfologicky náleží rezervace do Sedlčanské pahorkatiny. Lokalita leží v rovinatém terénu (pánvi), takže jsou zde malé výškové rozdíly. Nadmořská výška rezervace se pohybuje mezi 362-367m (údaj nemusí být úplně přesný). Území náleží do povodí potoka Musík, který tvoří pravostranný přítok Vltavy.

Klima:

Rezervace patří do mírně teplé oblasti s průměrnou roční teplotou mezi 7,5-8°C. S ohledem na srážky spadá PR Jezero do mírně vlhké oblasti s průměrnými ročními srážkami 600mm. Vegetační doba zde trvá 145-153 dnů.

Původní flora:

Mchů spadá do Hercynské podprovincie. Byly zde mapovány dubobukový stupeň. Vzhledem k vysoké vlhkosti lokality však můžeme předpokládat olšiny nebo podobná

společenstva např. s jasanem. Nynější lesní porosty jsou relativně (v některých místech) blízké přírodě.

Ostatní:

Rybník nemá žádný přítok, takže se jedná o tzv. „nebesák“. Veškerá voda v rybníce pochází tedy ze srážek. Rybník je velmi mělký a velká část je zarostlá porosty orobinců (*Typha sp.*). Původ rybníku není zcela jasný. Vzhledem k okolním dvěma rybníkům, které vystavěl nejznámější český stavitel rybníků Jakub Jan Krčín, lze předpokládat, že z „jeho dílny“ pochází i Jezero. Avšak jak již naznačuje název, Jezero má možná opravdu přirozený původ. Díky specifickému podloží zvětrávaly horniny na nynějším dně rybníka a prohloubenina se postupně naplňovala vodou, takže vzniklo opravdové jezero. V každém případě, jestli je toto pravda, jedná se o unikátní úkaz. K chovu ryb bylo zřejmě Jezero upraveno až po jeho vzniku. Tato skutečnost by však ještě chtěla prověřit.

Důvod vyhlášení:

PR Jezero patří k nejvýznamnějším ornitologickým rezervacím nejen na Příbramsku, ale i ve středních Čechách. Důvod vyhlášení je tedy jasný – naprosto výjimečné složení ptačích druhů s řadou chráněných a vzácných taxonů. Dalším velkým důvodem byla i zachovalost ekosystému a výskyt řady vzácných obojživelníků. Flora byla při vyhlášení zanedbána.

PR Jezero na jaře

Geologie:

Místní horniny jsou součástí střeďočekského plutonu. Geologickým podloží je granodiorit až křemenný diorit (tzn. žuly obsahující velké množství křemene). Převažujícím půdním typem jsou středně úživné hnědé půdy. Převažují půdy hlinité. Za zmínku stojí skalní výchoz na severovýchodním okraji mchů. Vznikl pravděpodobně při stavbě silnice, tzn. umělou cestou. Je přibližně 3 metry vysoký.

Flora:

Místní květena byla zaznamenávána v celém mchů a nebyly vynechány ani okraje. Nalezneme zde tedy některé druhy, které na okraji rezervace rostou rozšířeny např. ze sousedního pole. Flora zde byla značně opomíjená a důraz se kladl především na faunu. To ovšem byla podle mého názoru chyba, protože místní flora je velmi zajímavá a pestrá (celkem zjištěno 174 druhů, přičemž některé druhy v seznamu určitě ještě chybí). Nechybí ani vzácné druhy, kterých se zde vyskytuje poměrně mnoho. Nalezneme zde spoustu typických rostlin, která často vytvářejí přirozená společenstva. Na mnoha místech ani nepoznáme, že lesy byly z většiny vysázeny člověkem.

Floru můžeme samozřejmě rozdělit na několik základních společenstev. Jedná se o lesní společenstva, vodní společenstva a společenstva okrajových trávníků. Tyto společenstva můžeme dále dělit a zpřesňovat.

Velmi zajímavá je i flora lišejníků. Na starých stromech roste např. provazovka srstnatá (*Usnea hirta*) a několik druhů terčovek (*Parmelia sp.*). U xerothermní skalky roste na Sedlčansku vzácná hávnatka psí (*Peltigera canina*). Nalezneme zde také několik druhů dutohlávek (*Cladonia sp.*) a terčovníků (*Physcia sp.*).

Jednotlivé exkurze byly provedeny 13.4., 27.5., 25.6. a 10.8. 2003.

1) Společenstva

a) Lesní porosty

Lesy v mchů jsou různého stáří a složení. V naprosté většině mají listnaté složení, pouze na některých místech byla vysázena borovice (*Pinus sylvestris*). Za nejzajímavější stromy považují duby letní (*Quercus robur*) a v malé míře potom lípy srdčité (*Tilia cordata*), které zde rostou v úctyhodných exemplářích. Jedná se o několik set let staré duby, které tu byly vysázeny zřejmě při stavbě rybníku. Roste jich zde velké množství, což zasluhuje pozornost a náležitou ochranu. Tyto stromy mají velký význam hlavně pro ptactvo. Na Sedlčansku takto staré stromy v takovém množství už jinde asi nenalezneme. Na některých místech se zdá, že lesy rostou svým přirozeným vývojem. Jinde je ale výrazně patrné, že neuplynulo mnoho let od vysázení dřevin. Porosty lesů můžeme rozdělit opět na několik lesních typů, které jsou si složením bylin většinou velmi podobné. Rozhodujícím faktorem je především množství světla, které zvyšuje počet druhů. Lesní porosty zde můžeme rozdělit: 1. kyselá doubravy s dubem letním (*Quercus robur*), 2. olšiny s olší lepkavou (*Alnus glutinosa*), 3. porosty vrb s vrbou křehkou (*Salix fragilis*), 4. jasenina s klenem (*Acer pseudoplatanus*) a lípu (*Tilia cordata*), 5. smíšený listnatý les a 6. kulturní bor (*Pinus sylvestris*).

Kyselé doubravy:

Kyselé doubravy rostou pouze na malé ploše na okrajích mchů. Nejlépe vyvinuty jsou v SV části chráněného území. Jejich květena není pro území nijak významná, pouze ji zpestřuje o několik málo druhů rostlin. Převažujícími dřevinami jsou dub letní (*Quercus robur*) a růže šípková (*Rosa canina*). V podrostu nalezneme např. lipnici hajní (*Poa nemoralis*), jahodník obecný (*Fragaria vesca*), violku Rivinovu (*Viola riviniana*), kostřavu ovčí (*Festuca ovina*), třtinu křovištní (*Calamagrostis epigejos*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*) a další.

Olšiny:

Olšiny zde rostou na několika místech při okraji rybníku. Netvoří však žádný souvislý porost, proto není vyvinuta typická olšinová flora. Nelze tedy ani přesněji charakterizovat květenu zdejších olšin, protože tu rostou rostliny z přilehlých lesů. Převažující dřevinou je olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) a porůznu sem pronikají i jiné dřeviny. Roste zde např. kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*), kaprad' rozložená (*Dryopteris dilatata*), karbinec evropský (*Lycopus europaeus*), svízel bahenní (*Galium palustre*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*) a vrbina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*).

Porosty vrb:

Na některých místech po okraji rybníku rostou ve větších či menších populacích vrby křehké (*Salix fragilis*). Místy vyrůstají i přímo z vody. Opět tedy nelze jejich květenu přesněji charakterizovat. Hojně se po vrbách pne lilek potměchuť (*Solanum dulcamara*).

Dvouzubec nící (*Bidens cernua*)

Jasenina:

Hlavními dřevinami jsou zde jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*) a javor klen (*Acer pseudoplatanus*). Díky hustým porostům těchto listnatých stromů zde není příliš světla, proto není ani podrost příliš rozmanitý. Roste zde např. rozrazil laločnatý (*Veronica sublobata*), vrbina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*),

kakost smrdutý (*Geranium robertianum*), kuklík městský (*Geum urbanum*) a svízel přítula (*Galium aparine*). Jasenina roste na jižním okraji mchů a je relativně rozlehlá.

Smíšený listnatý les:

Tento les roste hlavně na severní a západní straně PR Jezero. Vzhledem k pestrému složení dřevin je pestré i složení bylin. Lze říci, že určitým způsobem i sjednocuje některé již předem uvedené typy lesů. Ve stromovém patře nalezneme dub letní (*Quercus robur*), dub červený (*Quercus rubra*), javor mléč (*Acer platanoides*), lípu srdčitou (*Tilia cordata*), topol osiku (*Populus tremula*), třešeň ptačí (*Prunus avium*) a jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*). V keřovém patře dominují bez černý (*Sambucus nigra*) a hlohy (*Crataegus sp.*). V bylinném patru roste mnoho druhů. Z těch nejhojnějších jmenujme bršlici kozí nohu (*Aegopodium podagraria*), karbinec evropský (*Lycopus europaeus*), kerblík lesní (*Anthriscus sylvestris*), kopřivu dvoudomou (*Urtica dioica*), křehkýš vodní (*Myosoton aquaticum*), lupinu mnoholistou (*Lupinus polyphyllus*), ostřici srstnatou (*Carex hirta*), pcháč bahenní (*Cirsium palustre*), pryskyřník prudký (*Ranunculus acris*), svízel přítulu (*Galium aparine*) a další.

Kulturní bor:

V západní části u silnice byl vysázen malý bor. Jeho stáří je poměrně malé. Hlavní dřevinou je borovice lesní (*Pinus sylvestris*). Jiné dřeviny zde v podstatě nerostou. Tento bor je úplně bezvýznamný a nerostou zde ani žádné zajímavé rostliny. V budoucnu by bylo vhodné tyto borovice vykácet a prostor nechat přirozenému zalesnění.

b) Vodní rostlinstvo

Vodní rostlinstvo je v PR Jezero mimořádně vyvinuté a obsahuje řadu vzácných druhů. Díky tomu, že je rybník mělký a tím pádem je voda teplá, můžou vodní rostliny dobře růst. Většina plochy je zarostlá orobincí (*Typha sp.*). Vodní rostlinstvo můžeme rozdělit do dvou typů: 1. vodní makrofyta a 2. břehové porosty včetně porostů orobinců (*Typha sp.*).

Vodní makrofyta:

Vodní makrofyta jsou v mchů poměrně dobře vyvinuta a pokrývají poměrně velkou plochu vodní hladiny. Na hladině jsou hojně dva druhy okřehek – okřehek menší (*Lemna minor*) a okřehek trojbrázdý (*Lemna triscula*) a při podrobnějším ohledání si všimneme i závitky mnohokořenné (*Spirodela polyrhiza*). Ve vodě pak hojně nalezneme typické, ale nehojné rybníční rostliny, jako je bublinatka jižní (*Utricularia australis*) a růžkatec ostnitý (*Ceratophyllum demersum*). Velmi vzácně zde roste na Sedlčansku velmi vzácný rdest vzplývavý (*Potamogeton natans*). Podobná vodní makrofyta zřejmě na Sedlčansku jinde nenalezneme.

Břehové porosty apod.:

Většina rybníku je zarostlá vodním rostlinstvem. Největší plochu porůstají orobinec širokolistý (*Typha latifolia*) a orobinec úzkolistý (*Typha angustifolia*), v menší míře se pak uplatňuje i zblochan vodní (*Glyceria maxima*). Porosty zblochanu jsou z botanického hlediska poměrně zajímavé, protože nejsou zcela běžné. Chybí zde ale porosty vysokých ostřic (*Carex sp.*) a porosty rákosu (*Phragmites australis*), který na lokalitě nebyl vůbec zjištěn. Zajímavé pak jsou ale především břehové porosty. Ze vzácnějších rostlin zde nalezneme haluchu vodní (*Oenanthe aquatica*), ostřici nedošáchor (*Carex pseudocyperus*), pryskyřník lýtý (*Ranunculus sceleratus*), skřípinec jezerní

(*Schoenoplectus lacustris*), zevar vzpřímený (*Sparganium erectum*), žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*) a z hojnějších pak dvouzubec trojdílný (*Bidens tripartita*), chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), lilek potměchuť (*Solanum dulcamara*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris*), rdesno červivec (*Persicaria maculosa*), rukev bažinná (*Rorippa palustris*), sítina rozkladitá (*Juncus effusus*) a vrbovka chlupatá (*Epilobium hirsutum*).

Rezervace ke konci léta

c) Trávníky

Trávníky jsou v PR Jezero rozšířeny na jižním a severním okraji. Na jižním okraji mají teplomilný charakter ze zastoupením teplomilných druhů, na severním okraji se přidávají i porosty vysokých trav. U silnice na JV okraji se také nachází malá skalka s teplomilnými druhy rostlin. Tyto trávníky obohacují PR Jezero o poměrně mnoho druhů rostlin. V některých místech jsou velmi dobře vyvinuté. Na okraj pronikají některé polní druhy z přilehlého pole, které v následující charakteristice ale nebudou zmíněny. Tyto společenstva můžeme rozdělit na tři již zmíněná: 1. teplomilné trávníky, 2. vysoké porosty trav a 3. xerothermní skalku. Flora trávníků je podobná a často tvoří přechodová společenstva, proto budou charakterizovány pouze nejtypičtěji vyvinutá místa.

Teplomilné trávníky:

Na některých místech jsou velmi dobře vyvinuty. Přesto, že se nacházejí na malé ploše, mají pro Sedlčansko určitou hodnotu, protože jsou velmi kvalitní a typické pro tento kraj. Ze vzácnějších rostlin zde roste bojínka tuhá (*Phleum phleoides*), hlaváč žlutavý (*Scabiosa ochroleuca*), chrpa latnatá (*Centaurea stoebe*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*), pavinec horský (*Jasione montana*) a pelyněk ladní (*Artemisia campestris*). Z hojnějších druhů jsou typické čičorka pestrá (*Securigera varia*), hadinec obecný (*Echium vulgare*), hvozdík kartouzek (*Dianthus carthusianorum*), kostřavy (*Festuca sp.*), pryšec chvojka (*Euphorbia*

cyparissias), rozchodník skalní (*Sedum reflexum*), starček přímětník (*Senecio jacobaea*), štirovník růžkatý (*Lotus corniculatus*) a místy tomka vonná (*Anthoxanthum odoratum*).

Porosty vyšších trav:

Tyto porosty se nacházejí v menší míře v severní části mchů. Jsou pro území nevýznamné a akorát ho ohrožují možným zarůstáním některých expanzivních druhů rostlin (viz ohrožení lokality). Vyskytují zde např. psárka luční (*Alopecurus pratensis*), srha laločnatá (*Dactylis glomerata*), svízel bílý (*Galium album*), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), pcháč oset (*Cirsium arvense*), šťovík kyselý (*Rumex acetosa*) a třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*).

Xerothermní skalka:

Tato skalka je dosti ojedinělá, protože podobné na Sedlčansku nalezneme jen ztěží. Rostou na ní zajímavé druhy rostlin. Ve štěrbinách roste vzácný netřesk výběžkatý (*Jovibarba globifera*). Z ostatních zajímavých rostlin roste ve skalce jestřábník savojský (*Hieracium sabaudum*), svízel nízký (*Galium pumilum*) a úročník bolhoj (*Anthyllis vulneraria*). Z běžnějších rostlin zde nalezneme devaterník velkokvětý (*Helianthemum grandiflorum*), jestřábník chlupáček (*Hieracium pilosella*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), mochna jarní (*Potentilla tebernaemontani*), rozchodník ostrý (*Sedum acre*) a vřes obecný (*Calluna vulgaris*).

2) Seznam zjištěných rostlin

Český název	Latinský název	Hojnost	Ostatní
Bahnička mokřadní	<i>Eleocharis palustris</i>	V	☀, R
Barborka obecná	<i>Barbarea vulgaris</i>	V	
Bedrník obecný	<i>Pimpinella saxifraga</i>	V	
Bez černý	<i>Sambucus nigra</i>	H	L, ▼
Bika ladní	<i>Luzula campestris</i> agg.	V	
Bojínek tuhý	<i>Phleum phleoides</i>	H	S, ☀, 📖, !!
Bojínek luční	<i>Phleum pratense</i>	V	
Bolševník obecný	<i>Heracleum sphondylium</i>	V	
Borovice lesní	<i>Pinus sylvestris</i>	H	▼
Brslen evropský (?)	<i>Euonymus europaea</i>	V	!!
Bršlice kozí noha	<i>Aegopodium podagraria</i>	VH	L
Bříza bělokorá	<i>Betula pendula</i>	V	
Bublinatka jižní	<i>Utricularia australis</i>	VH	R, C4a
Čičorka pestrá	<i>Securigera varia</i>	H	S
Devaterník velkokvětý	<i>Helianthemum grandiflorum</i>	H	S
Divizna	<i>Verbascum</i> sp.	H	
Dub červený	<i>Quercus rubra</i>	H	▼
Dub letní	<i>Quercus robur</i>	VH	L, ▼

Dvouzubec níčí	<i>Bidens cernua</i>	V	R
Dvouzubec trojdílný	<i>Bidens tripartita</i>	V	R
Hadinec obecný	<i>Echium vulgare</i>	V	S
Halucha vodní	<i>Oenanthe aquatica</i>	H	R, !!
Heřmánek pravý	<i>Matricaria recutita</i>	V	
Hlaváč žlutavý	<i>Scabiosa ochroleuca</i>	V	S, *
Hloh	<i>Crataegus sp.</i>	VH	▼
Hluchavka bílá	<i>Lamium album</i>	H	
Hrušeň polnička	<i>Pyrus pyraeaster</i>	V	C4a
Hvězdnice malokvětá (?)	<i>Aster parviflorus</i>	V	
Hvězdoš	<i>Calytrichium sp.</i>	H	
Hvozdík kartouzek	<i>Dianthus carthusianorum</i>	H	S
Chmerek roční	<i>Scleranthus annuus</i>	V	P
Chrastavec rolní	<i>Knautia arvensis</i>	H	S
Chřpa latnatá	<i>Centaurea stoebe</i>	H	S, !!, *
Chrastice rákosovitá	<i>Phalaris arundinacea</i>	VH	R
Chundelka metlice	<i>Apera spica-venti</i>	V	P
Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	V	
Jahodník obecný	<i>Fragaria vesca</i>	VH	
Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	VH	L, ▼
Javor klen	<i>Acer pseudoplatanus</i>	H	▼
Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	H	L, ▼
Jestřábník chlupáček	<i>Hieracium pilosella</i>	H	K, S
Jestřábník savojský	<i>Hieracium sabaudum</i>	V	☒
Jetel alpský	<i>Trifolium alpestre</i>	V	*, C4a
Jetel luční	<i>Trifolium pratense</i>	H	
Jetel plazivý	<i>Trifolium repens</i>	V	
Jetel prostřední	<i>Trifolium medium</i>	H	
Jilm vaz (??)	<i>Ulmus laevis</i>	V	*, C4a
Jitrocel kopinatý	<i>Plantago lanceolata</i>	V	
Jitrocel větší	<i>Plantago major</i>	H	
Kakost smrdutý	<i>Geranium robertianum</i>	VH	L
Kaprad' rozložená	<i>Dryopteris dilatata</i>	V	
Kaprad' samec	<i>Dryopteris filix-mas</i>	H	L
Karbinec evropský	<i>Lycopus europaeus</i>	VH	R
Kerblík lesní	<i>Anthriscus sylvestris</i>	VH	
Kohoutek luční	<i>Lychnis flos cuculi</i>	VH	

Kokoška pastušší tobolka	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	V	
Konopice	<i>Galeopsis sp.</i>	V	
Kopřiva dvoudomá	<i>Urtica dioica</i>	VH	L, ⊙
Kostřava červená (?)	<i>Festuca rubra</i>	V	S
Kostřava ovčí	<i>Festuca ovina</i>	VH	K, ✱
Krtičník hlíznatý	<i>Scrophularia nodosa</i>	V	
Křehkýš vodní	<i>Myosoton aquaticum</i>	H	L
Kuklík městský	<i>Geum urbanum</i>	VH	L
Kyprej vrbice	<i>Lythrum salicaria</i>	V	R
Lebeda rozkladitá	<i>Atriplex patula</i>	V	
Lílek potměchuť	<i>Solanum dulcamara</i>	VH	R
Lípa srdčitá	<i>Tilia cordata</i>	VH	L, ▼
Lipnice bahenní	<i>Poa palustris</i>	H	!!
Lipnice hajní	<i>Poa nemoralis</i>	H	K
Lipnice luční	<i>Poa pratensis</i>	H	
Lipnice obecná	<i>Poa trivialis</i>	VH	
Lipnice roční	<i>Poa annua</i>	V	
Lomikámen zrnatý	<i>Saxifraga granulata</i>	V	✱, ☒, !!
Lupina mnoholistá	<i>Lupinus polyphyllus</i>	VH	⊙
Mateřídouška vejčitá	<i>Thymus pulegioides</i>	H	S
Metlice trstnatá	<i>Deschampsia cespitosa</i>	V	L
Metlička křivolaká	<i>Avenella flexuosa</i>	V	K
Mléčka zední	<i>Mycelis muralis</i>	V	K
Mochna husí (?)	<i>Potentilla anserina</i>	V	
Mochna jarní	<i>Potentilla tebernaemontani</i>	H	S, ✱
Mochna stříbrná	<i>Potentilla argentea</i>	H	S
Mrkev obecná	<i>Daucus carota</i>	V	
Netřesk výběžkatý	<i>Jovibarba globifera</i>	V	C3
Okřehek menší	<i>Lemna minor</i>	VH	R
Okřehek trojbrázdý	<i>Lemna triscula</i>	VH	R, C4a
Olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>	VH	L, ▼
Orobinec širokolistý	<i>Typha latifolia</i>	VH	R
Orobinec úzkolistý	<i>Typha angustifolia</i>	VH	R
Ostružiník (rod)	<i>Rubus sp.</i>	VH	
Ostružiník maliník	<i>Rubus idaeus</i>	H	
Ostřice měchýřkatá	<i>Carex vesicaria</i>	V	!!
Ostřice nedošáchor	<i>Carex pseudocyperus</i>	H	R, C4a

Ostřice srstnatá	<i>Carex hirta</i>	V	L
Ostřice zaječí	<i>Carex ovalis</i>	V	
Ovsík vyvýšený	<i>Arrhenatherum elatius</i>	H	
Pampeliška ze s. Ruderalia	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>	H	
Papratka samičí (?)	<i>Athyrium filix-femina</i>	V	
Pavínek horský	<i>Jasione montana</i>	V	S, ✱, !!
Pelyněk černobýl	<i>Artemisia vulgaris</i>	V	
Pelyněk ladní	<i>Artemisia campestris</i>	V	S, ✱
Penízek rolní	<i>Thlaspi arvense</i>	V	P
Pcháč bahenní	<i>Cirsium palustre</i>	VH	
Pcháč oset	<i>Cirsium arvense</i>	H	(☉)
Pomněnka bahenní	<i>Myosotis palustris</i>	H	R, ☞
Protěž bažinná	<i>Gnaphalium uliginosum</i>	V	
Pryskyřník hlíznatý	<i>Ranunculus bulbosus</i>	V	✱
Pryskyřník lítý	<i>Ranunculus sceleratus</i>	H	R, !!
Pryskyřník plamének	<i>Ranunculus flammula</i>	V	!!
Pryskyřník plazivý	<i>Ranunculus repens</i>	H	
Pryskyřník prudký	<i>Ranunculus acris</i>	VH	
Pryšec chvojka	<i>Euphorbia cyparissias</i>	V	S
Přeslička rolní	<i>Equisetum arvense</i>	V	P
Psárka luční	<i>Alopecurus pratensis</i>	VH	
Psineček obecný	<i>Agrostis capillaris</i>	V	
Psineček výběžkatý	<i>Agrostis stolonifera</i>	H	
Ptačinec trávovitý (?)	<i>Stellaria graminea</i>	H	
Rdesno červivec	<i>Persicaria maculosa</i>	V	R
Rdesno peprník	<i>Persicaria hydropiper</i>	V	
Rdest vzplývavý	<i>Potamogeton natans</i>	V	R, !!
Rozchodník nachový	<i>Hylotelephium telephium</i> agg.	V	
Rozchodník ostrý	<i>Sedum acre</i>	H	S
Rozchodník skalní	<i>Sedum reflexum</i>	H	S, K
Rozrazil douškolistý	<i>Veronica serpyllifolia</i>	V	
Rozrazil laločnatý	<i>Veronica sublobata</i>	VH	L
Rozrazil rezekvítek	<i>Veronica chamaedrys</i>	VH	
Rukev bažinná	<i>Rorippa palustris</i>	H	R
Růže šípková	<i>Rosa canina</i>	H	▼
Růžkatec ostnitý	<i>Ceratophyllum demersum</i>	H	R, ✱, !!
Řebříček obecný	<i>Achillea millefolium</i> agg.	H	

Řeřišnice luční	<i>Cardamine pratensis</i>	H	
Sedmikráska obecná	<i>Bellis perennis</i>	V	
Silenka níčí	<i>Silene nutans</i>	V	☀
Sítina rozkladitá	<i>Juncus effusus</i>	VH	R
Skřípina lesní	<i>Scirpus sylvaticus</i>	V	
Skřípinec jezerní	<i>Schoenoplectus lacustris</i>	V	R, C4a
Srha laločnatá	<i>Dactylis glomerata</i>	VH	
Starček přímětník	<i>Senecio jacobaea</i>	V	S, ☞
Svízel bahenní	<i>Galium palustre</i>	VH	
Svízel bílý	<i>Galium album</i>	VH	
Svízel nízký	<i>Galium pumilum</i>	H	S, ☞
Svízel přítula	<i>Galium aparine</i>	VH	L, (⊙)
Svlačec rolní	<i>Convolvulus arvensis</i>	H	P
Štírovník růžkatý	<i>Lotus corniculatus</i>	V	S
Šťovík menší	<i>Rumex acetosella</i>	V	
Šťovík kyselý	<i>Rumex acetosa</i>	H	
Šťovík tupolistý	<i>Rumex obtusifolius</i>	V	
Tolice dětelová	<i>Medicago lupulina</i>	V	
Tomka vonná	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	H	
Topol osika	<i>Populus tremula</i>	H	▼
Tořice japonská	<i>Torilis japonica</i>	H	
Trnovník akát	<i>Robinia pseudacacia</i>	V	⊙
Truskavec obecný	<i>Polygonum arenastrum</i>	V	
Třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>	V	L
Třezalka tečkovaná	<i>Hypericum perforatum</i>	H	S
Třtina křovištní	<i>Calamagrostis epigejos</i>	H	⊙
Třtina rákosovitá	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	H	L
Tužebník jilmový	<i>Filipendula ulmaria</i>	V	
Úročník bolhoj	<i>Anthyllis vulneraria</i>	V	S, !!
Vikev	<i>Vicia sp.</i>	V	
Violka Rivinova	<i>Viola riviniana</i>	V	
Vrba jíva	<i>Salix caprea</i>	V	
Vrba křehká	<i>Salix fragilis</i>	VH	R, ▼
Vrba popelavá	<i>Salix cinerea</i>	V	R
Vrbina obecná	<i>Lysimachia vulgaris</i>	V	R
Vrbina penízkovitá	<i>Lysimachia nummularia</i>	VH	L
Vrbovka	<i>Epilobium sp.</i>	H	

Vrbovka chlupatá	<i>Epilobium hirsutum</i>	V	R
Vřes obecný	<i>Calluna vulgaris</i>	H	K
Závitka mnohokořenná	<i>Spirodela polyrhiza</i>	H	R, !!
Zblochan vodní	<i>Glyceria maxima</i>	VH	R
Zevar vzpřímený	<i>Sparganium erectum</i>	H	R, !!
Zvonek rozkladitý	<i>Campanula patula</i>	V	
Žabník jitrocelovitý	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	H	R, !!

Vysvětlivky:

agg. ... soubor druhů určitého rodu

sp. ... druh z určitého rodu

C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000

C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000

H... hojný výskyt

K... druh vázaný na kyselý podklad

L... druh typický pro lesní společenstva v chů (charakteristický druh)

P... druh rozšířený na okraj chů z přilehlého pole = polní druh

R... druh typický pro rybníční společenstva (charakteristický druh)

S... druh typický pro teplomilná (stepní) společenstva na okraji chů (charak. druh)

V... vzácný výskyt

VH... velmi hojný výskyt

???...druh nejednoznačně určený

!!... druh zasluhující pozornost

☞ ... druh uložený v herbáři autora

▼ ... převažující dřevina

⊙... expanzivní druh, hrozí zarůstání

☼... teplomilný druh

3) Významné a vzácné druhy

V mchů bylo zjištěno celkem 8 rostlin z červeného seznamu, přičemž u jilmu vazu (*Ulmus laevis*) nebylo určení na 100%, přesto je ale jeho výskyt pravděpodobný. Roste zde i řada dalších vzácnějších druhů.

Netřesk výběžkatý (*Jovibarba globifera*)

Tato rostlina je drobná, ale za květu může dosahovat výšky až 30cm. Tvoří typické drobné růžice, které mají 2-4cm v průměru. Listy jsou v době květu již odumřelé, za normálního stavu často načervenalé a nejsou ojíněné. Květenství je poměrně velké. Koruna je šestičetná, zelenožlutá. Květy jsou žláznatě pýřité. U nás roste ve dvou poddruzích. Plodem je měchýřek. Kvete od července do srpna.

Netřesk výběžkatý pravý (*J. g. subsp. globifera*) je hojnější, zatímco n. výběžkatý srstnatý (*J. g. subsp. hirta*) je vápnomilný a roste u nás pouze na Pálavě. Hojnější poddruh roste ve skalních štěrbinách a zdech zpravidla na nevápném podkladu. Vyskytuje se od pahorkatin do podhůří. V ČR je to poměrně vzácný druh. Byl zařazen na červený seznam do kategorií C3. U nás bývá často pěstován jako skalnička a někdy zplaňuje.

V PR Jezero roste v malé populaci na xerothermní skalce. Jeho výskyt je významný, protože na Sedlčansku je znám celkově pouze z několika lokalit. Nad jeho původem v lokalitě však zůstává otazník.

Okřehek trojbrázdý (*Lemna triscula*)

Okřehek trojbrázdý je drobná vodní rostlinka. Listy obvykle vyrůstají po třech a mají řapíky. Svým typickým vzhledem se na první pohled odlišuje od ostatních našich okřehků. Rostliny se nejčastěji zdržují v blízkosti hladiny.

Nejčastěji roste v rybnících a slepých říčních ramenech. Dává přednost mělkým prohrátým vodám. V nižších polohách je hojnější. V ČR je hojnější pouze v některých oblastech, proto byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku patří ke vzácným druhům. Zaznamenán byl pouze v PR Jezero, ale s největší pravděpodobností roste i jinde. V mchů je dosti hojný a jeho populace nejsou ničím ohroženy.

Lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*)

Středně vysoká rostlina, která má poměrně velké bílé květy. Rostlina je hustě žláznatá. Pod zemí tvoří cibulku složenou z malých cibulek. Kvete od května do června.

Je to náš nejhojnější lomikámen. Přesto dnes už není příliš hojný a z mnoha lokalit vymizel. Nejčastěji roste na stráních a po okrajích lesů. Roste převážně v nižších polohách, v podhůří ho nalezneme jen místy. Na Sedlčansku roste nehojně na různých místech. V PR Jezero roste vzácně. Pro mchů je to poměrně významný druh.

Bojínek tuhý (*Phleum phleoides*)

Bojínek tuhý se od ostatních našich bojínků odlišuje především tím, že lichoklas se při ohnutí „rozpadá“.

Roste především na suchých stráních a stepích. Je to teplomilný druh vázaný na nižší polohy. V ČR je v teplých oblastech hojnější, jinde vzácný. Na Sedlčansku patří ke vzácnějším druhům rostoucím především v blízkosti Vltavy, ale údolními vodních toků se rozšířil až k Sedlčanům. Jeho výskyt v PR Jezero je poměrně významný.

Halucha vodní (*Oenanthe aquatica*)

Halucha vodní je poměrně statná, až 1,5m vysoká miříkovitá rostlina. V létě ji zdobí bohaté bílé květenství. Je nápadná především svým silným stonkem.

Přestože je to naše nejhojnější halucha, je to relativně vzácnější druh. Roste na okrajích rybníků a na obnažených dnech. Hojnější je v rybníkatých oblastech, jinak v ČR patří k roztroušeně rostoucím druhům. Na Sedlčansku roste u některých dalších rybníků (např. Jelito...).

Jilm vaz (*Ulmus laevis*)

Jilm vaz je jeden z našich tří druhů jilmů. Může se dorůstat až několika desítek metrů. Od ostatních našich druhů se odlišuje výrazně asymetrickými listy a žilkami, které se vidličnatě nevětví, ale dosahují až do špiček listů. Listy jsou výrazně drsné.

Roste především v lužních lesích a u slepých ramen řek. U nás je vázán především na nížiny. V ČR je hojnější pouze v nížinách, jinak se jedná o dosti vzácný druh. Bývá často pěstován. Na Sedlčansku tento druh roste vzácně pouze u Vltavy a v PR Jezero byl nalezen exemplář, který byl na místě identifikován jako jilm vaz. Bohužel tento druh nebyl založen na herbářovou položku, proto není určení 100%. Přesto je velmi pravděpodobné. Roste zde roste velmi vzácně a byl nalezen pouze jeden ojedinělý exemplář malého vzrůstu. Jestliže se druh v rezervaci opravdu vyskytuje, je to velmi významný výskyt. Jilm vaz byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a.

Závitka mnohokořenná (*Spirodela polyrhiza*)

Závitka mnohokořenná roste nejčastěji v populacích okřehku menšího (*Lemna minor*) a vzhledem k podobnosti těchto dvou druhů bývá často přehlížena. Odlišuje se na první pohled většími listy, které jsou na spodní straně nachové. Na rozdíl od okřehku má více kořenů.

Roste roztroušeně na hladinách stojatých vod. Častější je v nižších polohách a rybníkatých oblastech. Na Sedlčansku je v některých rybnících relativně hojná. Často ale bývá přehlížena v populacích okřehku menšího. V PR Jezero roste hojně.

Rdest vzplývavý (*Potamogeton natans*)

Rdest vzplývavý se vyznačuje svými zelenými, eliptickými, na hladině plovoucími listy. Má i ponořené listy, kterým však chybí čepel.

Roste v rybnících, řekách a různých kanálech. V některých oblastech je hojný, jinde zase úplně chybí. Na Sedlčansku je velmi vzácný. Byl zjištěn pouze v PR Jezero, kde je na pokraji vymření. Možná se vyskytuje ještě na jiných rybnících nebo v lomech, avšak jeho výskyt není příliš pravděpodobný.

Růžkatec ostnitý (*Ceratophyllum demersum*)

Dříve byl také nazýván růžkatec ponořený. Od jeho vzácnějšího příbuzného růžkatce bradavičnatého (*Ceratophyllum submersum*) se odlišuje především listy, které jsou 1-2x vidličnatě členěné, zatímco druhý druh má listy většinou 3x členěné. Pozor na záměny s bublinatkami.

Roste v různých stojatých vodách, především v rybnících. Vyskytuje se převážně v nižších polohách. V ČR je místy poměrně hojný, avšak v krajích výše položených bez rybníků úplně chybí. Na Sedlčansku není hojnou rybníční rostlinou, ale nalezneme ho v některých menších zachovalých rybnících. Výskyt v PR Jezero je typický.

Pampelišky (*Taraxacum*)

Pampelišky představují v poslední době jeden z největších taxonomických problémů. Byly u nás rozděleny na 8 sekcí, přičemž byl oddělen rod máchelka (*Leontodon*). Z 8 sekcí u nás rostoucích rostlin je 7 sekcí zastoupeno menším počtem poměrně vzácných druhů. Zbývá sekce nazývaná Ruderalia zahrnující několik set druhů pro nás běžných pampelišek, které dosud nebyly podrobně popsány. Jedná o soubor druhů dříve označovaných jako smetanka nebo pampeliška lékařská (*Taraxacum officinale* agg.). Rostliny se odlišují velmi drobnými znaky a většina druhů je hojná. Takže můžeme říci, že druh pampeliška lékařská (*Taraxacum officinale*) u nás neexistuje a tyto pampelišky budou označovány jako pampeliška se sekce Ruderalia (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*). Pravá *Taraxacum officinale* je totiž některá ze severských pampelišek, které u nás nerostou.

Fauna:

Tato rezervace, jak již bylo zmíněno, byla vyhlášena především díky své fauně. Je totiž velmi výjimečná. V zastoupení je velmi mnoho vzácných a chráněných druhů. Žije zde mnoho druhů především ptáků a obojživelníků.

1) Bezobratlí

Podle materiálu od Oldřicha Hovorky (1998) bylo v lokalitě zjištěno několik význačných druhů bezobratlých. Z řádu vážek bylo zjištěno 15 druhů, což je celkem slušný

počet. Nejvýznamnějším objevem byla vážka jasnoskvrnná (*Leucorrhinia pectoralis*), která je zapsána v červené knize. Chráněných druhů zde žije 6, přičemž všechny patří do kategorie ohrožených. Jedná se o tři druhy mravenců: mravenec lesní (*Formica rufa*), mravenec (*Formica fusca*) a mravenec (*Formica rufibarbis*). Dále jsou to 3 druhy čmeláků: čmelák skalní (*Bombus lapidarius*), čmelák rolní (*Bombus pascuorum*) a čmelák zemní (*Bombus terrestris*). Z čeledi střevlíkovitých byl nalezen významný druh reliktní druh *Pterostichus minor*. Dále je nutno ještě zmínit dalších šest zajímavých druhů: ploštice *Empicoris vagabunda* a *Teratocoris antennatus*, střevlík *Trichocellus placidus*, vodomil *Cercyon tristis*, drabčík *Falagria thoracica* a mravenec *Ponera coarctata*.

Můžeme tedy říci, že i fauna bezobratlých v PR Jezero má zastoupení vzácných, chráněných a významných druhů.

Jarní pohled na Jezero

2) Plazi

Z plazů byly zjištěny pouze tři běžné druhy. Ze silně ohrožených zde žijí ještěrka obecná (*Lacerna agilis*) a slepýš křehký (*Anguis fragilis*). Na vodu je vázána ohrožená užovka obojková (*Natrix natrix*).

3) Obojživelníci

Fauna obojživelníků je zde velmi významná. Celkem zde bylo zjištěno 10 druhů, což je dosti vysoký počet. Za nejvýznamnější druhy lze považovat blatnici skvrnitou (*Pelobates fuscus*) a čolka velkého (*Triturus cristatus*). Jedná se o celorepublikově vzácné druhy. V následující tabulce nalezneme všechny zjištěné druhy.

Český název	Latinský název	Ochrana
Blatnice skvrnitá	<i>Pelobates fuscus</i>	§1, BERN
Čolek obecný	<i>Triturus vulgaris</i>	§2, BERN
Čolek velký	<i>Triturus cristatus</i>	§1, BERN, NATURA 2000
Kuňka ohnivá	<i>Bombina bombina</i>	§3, NATURA 2000
Ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>	§3
Ropucha zelená	<i>Bufo viridis</i>	§3, BERN
Rosnička zelená	<i>Hyla arborea</i>	§2, BERN
Skokan rašelinný	<i>Rana arvalis</i>	§2, BERN
Skokan štíhlý	<i>Rana dalmatina</i>	§2, BERN
Skokan zelený	<i>Rana kl. esculenta</i>	§2, BERN

Vysvětlivky:

§1... kriticky ohrožený druh

§2... silně ohrožený druh

§3... ohrožený druh

BERN... druh chráněný Bernskou úmluvou

NATURA 2000... druh začleněný do programu Natura 2000

4) Ryby

Z ryb zde žijí celkem běžné a vysazované druhy bez zastoupení vzácnějších druhů. Rybník není pro rybí obsádku díky malé hloubce příliš příznivý. Při výlovu podle materiálů D. Fischera byly zjištěny v letech 1999-2000 kapr obecný (*Cyprinus carpio*), amur bílý (*Ctenopharyngodon idella*), karas obecný (*Carassius carassius*), lín obecný (*Tinca tinca*), okoun říční (*Perca fluviatilis*) a střevlička východní (*Pseudorasbora parva*).

5) Ptáci

Fauna ptáků je naprosto výjimečná. V lokalitě bylo podle materiálů Pavla Křížíka (1998) zjištěno celkem 70 druhů ptáků (50 hnízdících), přičemž 18 z nich je chráněno zákonem. V minulosti byly dále pozorovány další druhy včetně řady chráněných a dnes ohrožených v naší republice vyhynutím. Všechny chráněné druhy jsou zaznamenány v následující tabulce. Z nechráněných druhů zde byly ještě např. zjištěny cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*), cvrčilka zelená (*Locustella naevia*), kalous ušatý (*Asio otus*), mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*), 4 druhy pěnic (*Sylvia sp.*), polák chocholačka (*Aythya fuligula*), polák velký (*Aythya ferina*), 3 druhy rákosníků (*Acrocephalus sp.*), sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*), slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*), strakapoud malý (*Dendrocopos minor*), sýkora lužní (*Parus montanus*) a v minulosti i šoupálek dlouhoprstý (*Certhia familiaris*).

Český název	Latinský název	Ohrožení	Poznámky
Bukač velký	<i>Botaurus stellaris</i>	kriticky ohrožený	v minulosti
Čáp bílý	<i>Ciconia ciconia</i>	ohrožený	
Čírka modrá	<i>Anas querquedula</i>	silně ohrožená	
Čírka obecná	<i>Anas crecca</i>	ohrožená	
Dudek chocholatý	<i>Upupa epops</i>	silně ohrožený	v minulosti
Chřástal vodní	<i>Rallus aquaticus</i>	silně ohrožený	
Jeřáb popelavý	<i>Grus grus</i>	kriticky ohrožený	na tahu
Konipas luční	<i>Motacilla flava</i>	silně ohrožený	
Kopřivka obecná	<i>Anas strepera</i>	ohrožená	
Krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>	silně ohrožený	
Krutihlav obecný	<i>Jynx torquilla</i>	silně ohrožený	
Ledňáček říční	<i>Alcedo atthis</i>	silně ohrožený	v minulosti
Luňák hnědý	<i>Milvus migrans</i>	kriticky ohrožený	v minulosti
Lžičák pestrý	<i>Anas clypeata</i>	silně ohrožený	
Moták lužní	<i>Circus pygarpus</i>	silně ohrožený	v minulosti
Moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	ohrožený	
Moudivláček lužní	<i>Remiz pendulinus</i>	ohrožený	
Orel mořský	<i>Italiaeetus albicilla</i>	kriticky ohrožený	
Orlovec říční	<i>Pandion haliaetus</i>	kriticky ohrožený	
Pěnice vlašská	<i>Sylvia nisoria</i>	silně ohrožená	v minulosti
Potápka černokrká	<i>Podiceps nigricollis</i>	ohrožená	v minulosti
Potápka malá	<i>Podiceps ruficollis</i>	ohrožená	
Vlaštovka obecná	<i>Hirundo ristica</i>	ohrožená	
Volavka bílá	<i>Egretta alba</i>	silně ohrožená	v minulosti
Volavka červená	<i>Ardea purpurea</i>	kriticky ohrožená	v minulosti
Ťuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>	ohrožený	
Ťuhýk šedý	<i>Lanius excubitor</i>	ohrožený	v minulosti
Zrzohlávka rudozobá	<i>Netta rufina</i>	silně ohrožená	v minulosti
Žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	silně ohrožená	

Z významných druhů hnízdí v PR Jezero čírka modrá (*Anas querquedula*), což je relativně vzácný druh v ČR a na Sedlčansku je její hnízdění vázáno pouze na několik lokalit. Dalším významným druhem je chřástal vodní (*Rallus aquaticus*), který je v republice poměrně vzácný, ale na Sedlčansku jej u některých rybníků nalezneme v poměrně hojných populacích. V roce 1998 se zde zastavilo hejno jeřábů popelavých (*Grus grus*) čítající zhruba 350ks, což je dosti významný druh a hlavně velmi vzácný. Konipas luční (*Motacilla flava*) patří mezi silně ohrožené živočichy, ale naštěstí na Sedlčansku jeho populace stále vzrůstají. Dostí významný je výskyt krutihlava obecného (*Jynx torquilla*), protože tento druh je dnes velmi vzácný. Pozoruhodný je i výskyt lžičáka pestrého (*Anas clypeata*), který ale bohužel

v lokalitě nehnízdí. Na tahu se zde občas objevují orel mořský (*Italiaeetus albicilla*) a orlovec říční (*Pandion haliaetus*), které Sedlčanskem každoročně prolétají. Velmi významným druhem je žluva hajní (*Oriolus oriolus*) a můžeme být rádi, že v blízkosti Sedlčan hnízdí tak pozoruhodní ptáci, jako jsou právě žluvy.

Ohrožení lokality:

Co se týká ohrožení rostlinných společenstev, měly by se zachovat stepní svahy a xerothermní skalka, na kterou je vázána řada vzácných a zajímavých druhů. Zachování těchto míst však podpoří i výskyt např. ještěrky obecné (*Lacerta agilis*). Dále nepřipadá v úvahu vápnění ani hnojení rybníka, které by velmi uškodilo vodním rostlinám, jako např. okřehek trojbrázdý (*Lemna triscula*), jenž by pak mohli úplně vymizet. Ohrožen je i netřesk výběžkatý (*Jovibarba globifera*), u kterého hrozí trháni. Netřesk totiž roste přímo na skalce u silnice. Dalším problémem je expanzivní tráva třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), která zarůstá teplomilné okraje na severní straně rezervace. Bylo by dobré zkusit např. sečením tuto travu z rezervace odstranit.

Více ohrožení než rostliny jsou však živočichové. V žádném případě nemůže být rybník využíván k chovu kaprů, protože by to znamenalo značný ústup obojživelníků a vodního ptactva. V úvahu ani nepřipadá odstřel vodního ptactva, který se zde prováděl např. na jaře roku 2003. Zamezit by se mělo i používání chemických látek na okolních polích, které by se mohly dostat do rybníků, což by znamenalo velký ústup hlavně obojživelníků a i vodních rostlin.

PR Jezero tedy nevyžaduje nijakou zvláštní údržbu, z čehož vyplývá, že lokalita by se měla v blízkých letech nechat svému osudu a neměli by se zde provádět žádné změny ani úpravy. Pouze by se měla rezervace kontrolovat, zda tu nedochází např. ke zhoršení kvality vody nebo ústupu některých organismů. Dále by bylo nanejvýš vhodné zakázat vstup do mchů, protože lidé zdejší ptactvo velmi ruší, což se projeví zvláště pak v době hnízdění.

Literatura:

- Fischer David (2002): Výsledky výzkumů PR Jezero
Hejný Slavomír (1992): Květena ČR 3 – Academia, Praha
Hovorka Oldřich (1998): Závěreční zpráva o provedeném inventarizačním průzkumu entomofauny navrhované SPR Jezero
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Křížek Pavel (1998): Ornitologický průzkum navrhované přírodní rezervace Jezera - OFČR
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Molinová Anna a kol. (2002): Nařízení okresního úřadu o zřízení PR Jezero
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
Randuška Dušan a kol. (1986): Barevný atlas rostlin – Obzor, Bratislava

Přírodní památka

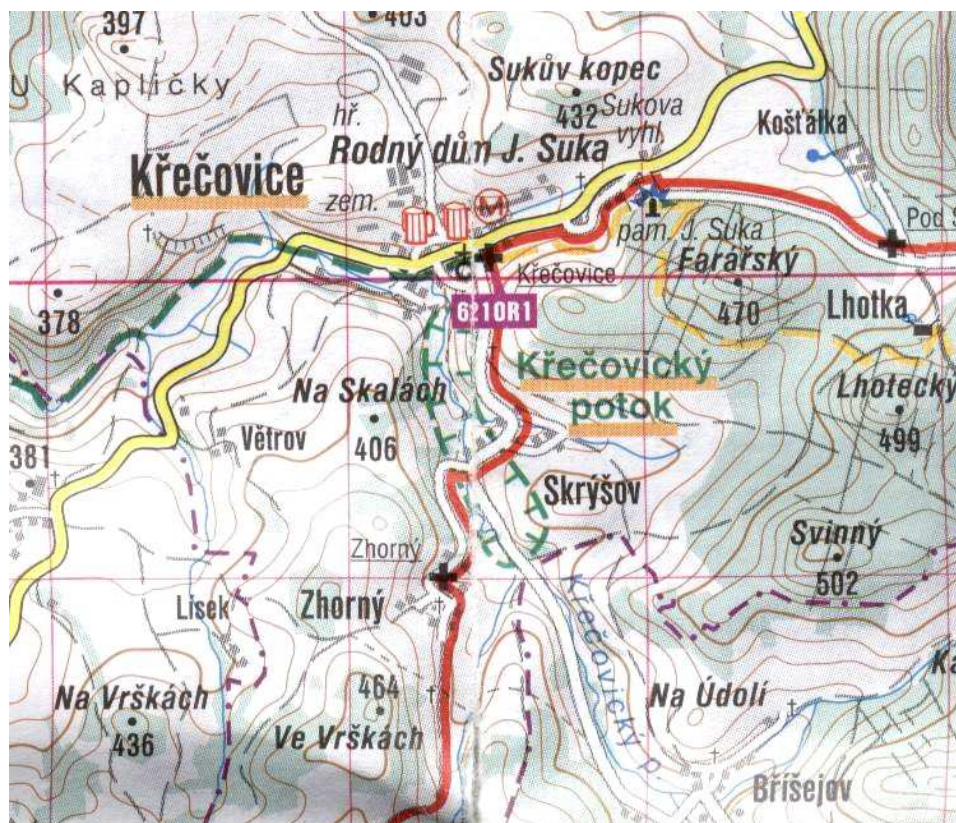
Křečovický potok

Základní údaje:

Poloha:

Chráněné území se nachází v okrese Benešov. Leží v katastrálním území obce Křečovice. U chráněného území se nacházejí další tři obce – Skryšov, Lipová a Zhorný. Zaujímá zhruba 1km středního toku Křečovického potoka.

Měřítko: 1:25 000

Výměra:

Celková výměra přírodní památky činí 6,6ha.

Vyhlášení:

PP Křečovický potok byl vyhlášen ONV Benešov dne 6.12.1985.

Geomorfologie:

Křečovický potok je zařiznutý do okolí. Tvoří vzhledem k jeho velikosti dosti široké koryto. Okolní krajina je poměrně kopcovitá, přičemž nejvyšší kopce dosahují výšky max. kolem 500m. Nadm. výška rezervace činí 350-370m. Křečovický potok tvoří pravostranný přítok potoka Mastník, který o několik km dále vtéká do Vltavy.

Klima:

Podnebí patří do mírně teplé oblasti s průměrnou roční teplotou kolem 7,5°C. Průměrné roční srážky se pohybují mezi 550-600mm.

Důvod vyhlášení:

Hlavním důvodem k vyhlášení byla zachovalost vodního toku a přilehlých vlhkých luk. Dále zde bylo objeveno mnoho vzácných řas. Zdejší příroda je poměrně dobře zachovalá a meandrující potok je významným estetickým prvkem.

Geologie:

Hlavním podložím jsou biotitické žuly přecházející do rohovcových rul a migmatitů. V korytu potoka jsou naplaveny úrodné nivní sedimenty. Převažují zde ale středně úživné hnědé půdy, které kryjí úživné náplavy. Místy se vyskytují i glejové půdy.

Flora:

Místní flora je relativně zachovalá a má zastoupení vzácných i zajímavých druhů. Složení dřevin je dosti pestré. Ze stromů převažují olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), dub letní (*Quercus robur*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*) a vrba křehká (*Salix fragilis*). V keřovém patře nalezneme např. bez černý (*Sambucus nigra*), lísku obecnou (*Corylus avellana*) a krušinu olšovou (*Frangula alnus*). Místy se vyskytují i nežádoucí jehličnany.

Ve vlhkých a značně zarostlých lesích rostou typické byliny, ze kterým zmíníme alespoň zvonek kopřivolistý (*Campanula trachelium*), kuklík městský (*Geum urbanum*), chmel otáčivý (*Humulus lupulus*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*), krtičník hlíznatý (*Scrophularia nodosa*), kopřivu dvoudomou (*Urtica dioica*), kapustku obecnou (*Lapsana communis*), ptačinec velkokvětý (*Stellaria holostea*), kakost bahenní (*Geranium palustre*), kakost smrdutý (*Geranium robertianum*), netýkavku malokvětou (*Impatiens parviflora*) a netýkavku nedůtklivou (*Impatiens noli-tangere*).

Na podmáčených loukách se prý dříve vyskytovali vstavačovité, avšak dnes nad jejich výskytem zůstává otazník. Na loukách roste např. blatouch bahenní (*Caltha palustris*), vrbina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), hrachor luční (*Lathyrus pratensis*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), netýkavka nedůtklivá (*Impatiens noli-tangere*), netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), přeslička bahenní (*Equisetum palustre*), kontryhel vroubkovaný (*Alchemilla subcrenata*), kostival lékařský (*Symphytum officinale*), chrastice rákosovitou (*Phalaris arundinacea*), ostřici třeslicovitou (*Carex brizoides*), ostřici štíhlou (*Carex acuta*) a ostřici srstnatou (*Carex hirta*).

Na světlých místech u přímo na okrajích potoka jsou vyvinuty zajímavá společenstva mokřadních rostlin s druhy, jako je vrbovka chlupatá (*Epilobium hirsutum*), rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*), žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*), pryskyřník lýtý (*Ranunculus sceleratus*), zblochan vzplývavý (*Glyceria fluitans*), křehkýš vodní (*Myosoton aquaticum*), sítina rozkladitá (*Juncus effusus*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), rdesno pepřík (*Persicaria hydropiper*) a ve vodě i okřehek menší (*Lemna minor*). Zajímavý je i výskyt štetky plané (*Dipsacus fullonum*).

Velmi významná je flora nižších rostlin, konkrétně řas. Bylo odsud popsáno pro ČR 15 nových druhů řas a dokonce byly objeveny i úplně nové druhy: *Vaucheria protracta*,

Vaucheria cornuta a *Oedoponium verticale*. Rostou zde i mizející sladkovodní ruduchy rodu *Batrachospermum*.

Fauna:

Voda v Křečovickém potoce je poměrně čistá, díky čemuž zde nalezneme i některé vzácnější druhy živočichů. Bohužel zde neprotéká tolik vody, aby tu byly ideální podmínky pro ryby. Ryby zde tedy žijí ojedinele. V potoce žije např. rak říční (*Astacus astacus*). Z bezobratlých je významný výskyt ploštěnky potoční (*Planaria gonocephala*), blešivce *Gammarus pulex fossarum*, pošvatky *Perla abdominalis* a jepice čeledi *Ecdynuridae*. Pozoruhodným druhem je chráněný tesařík zavalitý (*Ergates faber*). Je to dosti velký, až 6cm dlouhý, hnědý tesařík. Jeho larvy jsou vázané na staré solitérní borovice, které se vyskytují na některých místech v mchú. V lesích můžeme předpokládat výskyt některých vzácných a chráněných druhů ptáků, protože tyto listnaté lesy představují nejvhodnější hnízdící a přirozené podmínky v okolí.

Netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*)

Ohrožení lokality:

Aktuálně největší ohrožení lokality a celého okolí spočívá v šíření netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*). Tento invazivní druh se velmi rychle šíří v okolí vodních toků a decimuje přirozenou pobřežní vegetaci. V mchú je už tato netýkavka dosti hojná a zarůstá

okolí potoka. Ještě nedávno se v okrese Příbram vůbec nevyskytovala. Pak se začala hojně šířit v okrese Benešov (např. Křečovický potok) a nyní už okrajově proniká i do okresu Příbram. Další naleziště jsou např. v okolí Příbrami a zde dokonce tato netýkavka proniká už i do lesů!!! Její populace je nutné potlačit, jinak chráněné území bude rychle ztrácet na významu.

Další ohrožení spočívá v zarůstání lokality jinými rostlinami. Toto se projevuje nejvíce na mokřích loukách. Tyto louky nejsou bohužel sekané, a tak rychle zarůstají nežádoucími rostlinami. Dříve se louky sekaly, což zajistilo výskyt např. orchidejí. V dnešní době ale zřejmě orchideje v mchů nerostou, protože vyžadují sekané louky. Je to obrovská škoda nechat tyto významné louky ležet ladem. Oproti dvěma předchozím problémům už poměrně malý problém představuje možná kontaminace vody z okolních zemědělsky využívaných luk a polí. Je tedy nutné zamezit používání chemických látek v okolí PP Křečovický potok.

Literatura:

- Heyrovský Leo (1992): Tesaříkovití – Kabourek, Zlín
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel (2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek (1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha

Navrhované maloplošné chráněné území

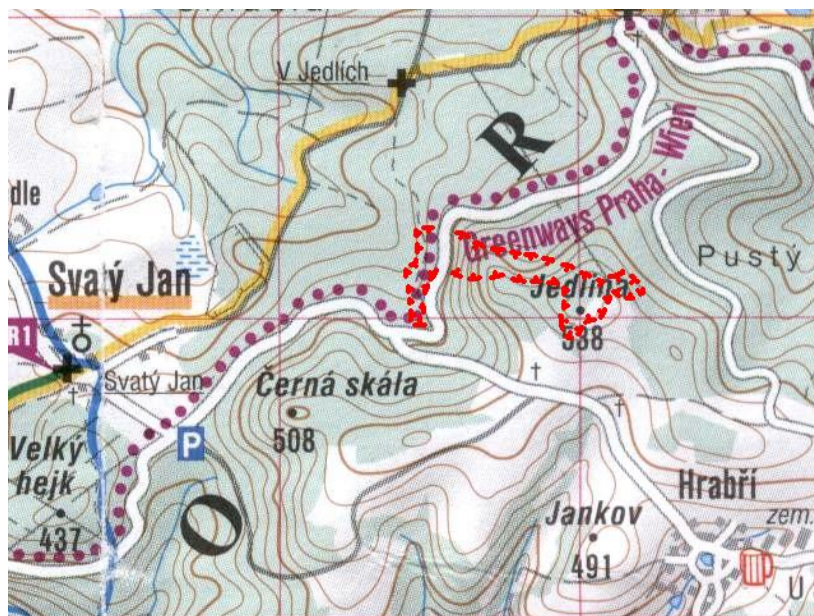
Jedlina

Základní údaje:

Poloha:

Území se nachází v okrese Příbram, přímo ve Svatojánských lesích. V blízkosti se nacházejí dvě obce – Hrabří a Svatý Jan. Navrhované mchů se rozkládá na vrchu Jedlina (538m) a jeho svazích.

Měřítko: 1:25 000

Výměra:

Celková výměra území by odhadem nepřesahovala 10ha. Záleželo by však, zda by se chránily i méně významné části. V opačném případě by mohla výměra klesnout i na 6ha.

Geomorfologie:

Zdejší svahy jsou dosti strmé, což na Sedlčansku není mimo Vltavu zcela běžné. Území se rozkládá na severním a východním svahu kopce Jedlina. Jedlina měří 538 metrů a patří k nejvyšším kopcům v okolí Sedlčan. Geomorfologicky náleží území do Benešovské pahorkatiny. Nadmořská výška se pohybuje mezi 440-540m. Ve spodní části území pramení jeden potůček, který později tvoří pravostranný přítok Brziny. Brzina u Zrubku tvoří pravostranný přítok Vltavy.

Klima:

Území náleží do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 7-8°C, mírně vlhké s mírnou zimou. Roční úhrn srážek se pohybuje přibližně kolem 550mm.

Důvod k vyhlášení:

Prozatím tomuto území byla věnována minimální pozornost v ochraně přírody, přestože by Jedlina určitě ochranu zasluhovala. Pravděpodobně by plně postačovala ochrana v podobě přírodní památky (PP). Důvodů je poměrně mnoho. Ve Svatojánských lesích a i v

širokém okolí žádné chráněné území není a ani na celém Sedlčansku není žádné chráněné území podobného typu. Flora se sice podobá chráněným územím u Vltavy (NPR Drbákov-Albertovy skály a případně i PR Vymyšlenská pěšina), ale od Vltavy je Jedlina poměrně daleko. Podobné rostlinstvo zde způsobuje kaňon Brziny, kterým se sem šíří některé povltavské druhy květin. Dalším důvodem je, že se zde vyskytují z celých Svatojánských lesů nejzachovalejší a nejpestřejší porosty, a byla by obrovská škoda tento cenný zbytek lesů vykácet. Navíc některé vzácnější rostliny (např. jaterník podléška) se zde dále množí a tvoří stále větší populace.

Letní výhled z Jedliny, v popředí se nachází stepní louka

Geologie:

Na nejprudších svazích Jedliny se nacházejí mírně zazemněná kamenná moře. Místa se vyskytují také malé skalní výchozy. Podklad tvoří především žuly (pravděpodobně granodiorit a křemenný diorit). Půdy jsou zde na velké ploše kyselé oligotrofní. V suťových lesech a hájích však nalezneme úživné hnědé půdy.

Flora:

Zdejší flora je dosti významná. V zastoupení je mnoho vzácných a zajímavých druhů rostlin. Květena je velmi pestrá, protože se nalezneme několik typů poměrně rozdílných společenstev. Ve Svatojánských lesích, jak již bylo zmíněno, je Jedlina nejvýznamnější botanickou lokalitou. Na území roste přes 200 druhů vyšších cévnatých rostlin, a to je poměrně vysoký počet. Flora se trochu podobá rostlinstvu v blízkosti Vltavy (např. bělozářka větvitá), což je způsobeno Brzinou, protože jejím korytem se sem některé druhy rostlin od Vltavy rozšířily. Na většině území rostou lesní společenstva, pouze na vrcholu se nachází malá stepní louka.

Jednotlivé exkurze byly provedeny 1.6., 29.6. a 15.7., nebyl však prováděn detailní botanický průzkum a úplný druhový soupis, ale území bylo sledováno už i minulý rok (2002).

1) Společenstva

a) Lesní společenstva

Většinu území porůstají lesy. Jsou velmi pestrého složení. Minimálně dvě třetiny lesních porostů je listnatého složení. Nalezneme zde dubový háj, lipinu, bučiny, suťové lesy, acidofilní doubravu, vlhkou jaseninu se střemchou (*Prunus padus*), kyselé bory a smrčiny.

Hrachor jarní (*Lathyrus vernus*)

Dubový háj:

Tento dubový háj je asi nejvýznamnější částí navrhované PP. Nachází se přímo pod silnicí od Štílečku na Svatý Jan. Složení dřevin je velmi pestré. Dominují tři druhy dubů (*Quercus sp.*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*) a habr obecný (*Carpinus betulus*). Mechové patro není příliš vyvinuté a v keřovém patře převažují zmlazující se stromy a bez černý (*Sambucus nigra*). V podrostu roste mnoho druhů rostlin a nechybí ani vzácné druhy. Velmi hojná je zde konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), která zde ale není příliš žádaná. Dále jmenujme např. biku chlupatou (*Luzula pilosa*), česnáček lékařský (*Alliaria petiolata*), hrachor černý (*Lathyrus niger*), hrachor jarní (*Lathyrus vernus*), chmel otáčivý (*Humulus lupulus*), jaterník podléšku (*Hepatica nobilis*), jetel zlatý (*Trifolium aureum*), kokořík vonný (*Polygonatum odoratum*), ostřici horskou (*Carex montana*), ostřici prstnatou (*Carex digitata*), pomněnku lesní (*Myosotis sylvatica*), řimbabu chocholičnatou (*Pyrethrum corymbosum*), sasanku hajní (*Anemone nemorosa*), válečku lesní (*Brachypodium sylvaticum*), violku Rivinovu (*Viola riviniana*), zlatobýl

obecný (*Solidago virgaurea*) a zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*). Z rostlin na červeném seznamu zde roste bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), jalovec obecný (*Juniperus communis*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*) a chráněná lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*).

Lipina:

Lipina se nachází přímo pod dubovým hájem. Má malé rozměry, proto nebude její flora popsána podrobně. Je zde málo světla, takže se rostliny uplatňují pouze při okrajích. Jinde je podrost velmi chudý. Hojněji zde roste pouze zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*) a kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*).

Bučiny:

V území se nacházejí celkem dvě bučiny. Obě mají nevelkou rozlohu. Menší z nich se rozprostírá pod dubovým hájem a má velmi podobné složení rostlinstva jako háj. Druhá už je zajímavější, protože má své specifické rostlinstvo. Nachází se nedaleko vrcholu a je oplocena. Rostou zde skupiny poměrně starých buků a největší z nich dosahují až 200cm obvodu kmenu. Podrost díky kyselému podkladu není vůbec pestrý a tím pádem je bez zastoupení význačných druhů. Přesto je zachovalý bukový les pro tuto oblast velmi významný. Ze dřevin se tu uplatňuje bez červený (*Sambucus racemosa*), bez černý (*Sambucus nigra*) a jedle bělokorá (*Abies alba*). Z rostlin se tu vyskytují kaprad' rozložená (*Dryopteris dilatata*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis epigejos*), mléčka zední (*Mycelis muralis*), šřavel kyselý (*Oxalis acetosella*), strdivka nící (*Melica nutans*) a sasanka hajní (*Anemone nemorosa*).

Jaterník podléška (*Hepatica nobilis*) za květu

Suťové lesy:

Suťové lesy se zde nacházejí dva, ale nejsou příliš rozlehlé. Rozkládají se na nejstrmějších svazích pod vrcholem. Přesto ale tvoří nejvýznamnější části území. Mimo Vltavu je to na Sedlčansku naprosto výjimečná a ojedinělá ukázka zachovalých suťových lesů. Hlavní dřevinou je habr obecný (*Carpinus betulus*). Z ostatních dřevin se vzácně uplatňuje ještě javor klen (*Acer pseudoplatanus*), smrk ztepilý (*Picea abies*), buk lesní (*Fagus sylvatica*), bříza bělokorá (*Betula pendula*) a jedle bělokorá (*Abies alba*). Z typických rostlin zde nalezneme např. bažanku vytrvalou (*Mercurialis perennis*), břečťan popínavý (*Hedera helix*), jaterník podléšku (*Hepatica nobilis*), kakost smrdutý (*Geranium robertianum*), netýkavku malokvětou (*Impatiens parviflora*), osladič obecný (*Polypodium vulgare*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*), svízel vonný (*Galium odoratum*) a vlašovičnick větší (*Chelidonium majus*). Ze vzácných druhů byly zjištěny lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), bez chebdí (*Sambucus ebulus*) a samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*). Za zmínku ještě stojí velmi estetické sutě s kapradinami.

Acidofilní doubrava:

Tato doubrava se nachází přímo nad dubovým hájem. Leží v dosti prudkém svahu. Má velký význam, protože podobné zakrslé doubravy na Sedlčansku rostou pouze na svazích u Vltavy. Převažující dřevinou je dub zimní (*Quercus petraea*), který má zakrslý vzrůst. Dále se v menší míře uplatňuje borovice lesní (*Pinus sylvestris*). Jak vypovídá název, díky kyselému podkladu nebude v této doubravě příliš bohatý podrost. Z běžnějších druhů se tu vyskytují tři druhy bik (*Luzula sp.*), borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), jestřábník chlupáček (*Hieracium pilosella*), jestřábník zední (*Hieracium murorum*), kostřava ovčí (*Festuca ovina*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), pomněnka lesní (*Myosotis sylvatica*), řeřišničník písečný (*Cardaminopsis arenosa*) a vřes obecný (*Calluna vulgaris*). Na nejsvětlejším místech pak čilimník černající (*Cytisus nigricans*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*), kokořík vonný (*Polygonatum odoratum*), rozchodník skalní (*Sedum reflexum*), rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*), silenka nící (*Silene nutans*) a smolnička obecná (*Lychnis viscaria*).

Smolnička obecná (*Lychnis viscaria*)

Jasenina:

Tento lesík se nachází hned vedle dubového háje. Pramení zde potůček, proto zde rostou převážně vlhkomilná společenstva. Převažují jasaný (*Fraxinus excelsior*), ale hojně jsou i jiné druhy dřevin. Jedná se např. o střemchu obecnou (*Prunus padus*), trnku obecnou (*Prunus spinosa*), olši lepkavou (*Alnus glutinosa*), dub letní (*Quercus petraea*), topol osiku (*Populus tremulus*), zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*) a lípu srdčitou (*Tilia cordata*). Podrost je tu velmi bohatý a zajímavý. Na sušších místech roste plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*) a violka Rivinova (*Viola Riviniana*). V okolí potůčku roste z běžnějších rostlin kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), kuklík městský (*Geum urbanum*), podběl lékařský (*Tussilago farfara*), přeslička lesní (*Equisetum sylvaticum*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) a vrbina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*). Ze vzácnějších druhů pak jmenujme čistec lesní (*Stachys sylvatica*), mokřýš střídavolistý (*Chrysosplenium alternifolium*), ostřici lesní (*Carex sylvatica*), ostřici řídkoklasou (*Carex remota*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*), řeřišnici hořkou (*Cardamine amara*) a židavu evropskou (*Sanicula europaea*).

Plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*)

Jehličnaté porosty:

Porosty jehličnanů u vrcholu bohužel negativně ovlivňují hodnotu území. Nalezneme zde kulturní smrčinu i bor. Místa jsou vtroušeny i listnáče, ale pouze v malé míře. Ve smrčinách nenalezneme žádné významné druhy. Roste tu např. bika bělavá (*Luzula luzuloides*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), mléčka zední (*Mycelis muralis*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), ostružiníky (*Rubus sp.*), rulík zlomocný (*Atropa bella-donna*), starček Fuchsův (*Senecio ovatus*), starček lepkavý (*Senecio viscosus*), třtiny (*Calamagrostis sp.*) a svízel okrouhlostý (*Galium rotundifolium*). Ze dřevin jsou hojné modřín opadavý (*Larix decidua*) a hloh (*Crataegus*

sp.). V kulturním boru už nalezneme i vzácnější druhy rostlin. Roste zde bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), hasivka orličí (*Ptaridium aquilinum*), jalovec obecný (*Juniperus communis*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), košťava ovčí (*Festuca ovina*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), silenka níčí (*Silene nutans*), šťovík menší (*Rumex acetosella*), violka Rivinova (*Viola riviniana*) a zvonek okrouhlostý (*Campanula rotundifolia*).

b) Nelesní společenstva

Přímo u vrcholu Jedliny se nachází malá stepní louka. Nemá velkou rozlohu, ale pro území je velmi významná. Lokalitu zpestřuje o řadu druhů a nechybí ani pro Sedlčansko vzácné druhy. Louka postupně zarůstá travami, především třtinou křovištní (*Calamagrostis epigejos*). K okraji lesa ještě třtina neproniká a jsou zde rozšířeny teplomilné trávníky s dominujícími košťavami (*Festuca* sp.). Vzhledem k vysoké nadmořské výšce zde roste několik teplomilných druhů, což poukazuje na teplomilný charakter lokality. Z běžnějších druhů jmenujme alespoň výskyt biky ladní (*Luzula campestris*), devaterníku velkokvětého (*Helianthemum grandiflorum*), chrpy čekánka (*Centaurea scabiosa*), jetelu ladního (*Trifolium campestre*), jetelu prostředního (*Trifolium medium*), lnice květel (*Linaria vulgaris*), medyňku vlnatého (*Holcus lanatus*), mochny jarní (*Potentilla tabernaemontani*), mrkve obecné (*Daucus carota*), pryskyřníku hlíznatého (*Ranunculus bulbosus*), pupavy bezlodyžné (*Carlina acaulis*), rozchodníku skalního (*Sedum reflexum*), rožce rolního (*Cerastium arvense*), smolničky obecné (*Lychnis viscaria*), svízelu nízkého (*Galium pumilum*), tomky vonné (*Anthoxanthum odoratum*) a zvonku rozkladitého (*Campanula patula*). Ze vzácnějších rostlin byly zaznamenány česnek planý (*Allium oleraceum*), chrpa luční (*Centaurea jacea*), chmerek vytrvalý (*Scleranthus perennis*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), jitrocel prostřední (*Plantago media*), ostřice jarní (*Carex caryophylla*), pavinec modrý (*Jasione montana*), silenka nadmutá (*Silene vulgaris*), sléz pižmový (*Malva moschata*), třeslice prostřední (*Briza media*), úročník bolhoj (*Anthyllis vulneraria*) a vítod obecný (*Polygala vulgaris*). Velmi zajímavým druhem je hvozdík kroupenatý (*Dianthus deltoides*) ve formě s bílými květy. Tato forma je vzácná a zatím jsem viděl takový hvozdík pouze zde. Význačný je i výskyt jednoho vzácnějšího druhu pryšce. Pravděpodobně se jedná o pryšec obecný (*Euphorbia esula*).

Sléz pižmový (*Malva moschata*)

2) Seznam zjištěných druhů rostlin

Český název	Latinský název	Hojnost	Ostatní
Barborka obecná	<i>Barbarea vulgaris</i>	V	
Bažanka vytrvalá	<i>Mercularis perennis</i>	H	!!
Bedrník obecný	<i>Pimpinella saxifraga</i>	V	☞
Bělozářka větvitá	<i>Anthericum ramosum</i>	H	☼, ☞, C4a
Bez černý	<i>Sambucus nigra</i>	H	▼
Bez červený	<i>Sambucus racemosa</i>	V	
Bez chebdí	<i>Sambucus ebulus</i>	V	!!
Bika bělavá	<i>Luzula luzuloides</i>	VH	K, ☞
Bika chlupatá	<i>Luzula pilosa</i>	H	☞
Bika ladní	<i>Luzula campestris</i>	V	
Bika mnohokvětá	<i>Luzula multiflora</i>	V	
Bika obecná	<i>Luzula divulgata</i>	H	
Bolševník obecný	<i>Heracleum sphondylium</i>	V	
Borovice černá	<i>Pinus nigra</i>	V	
Borovice lesní	<i>Pinus sylvestris</i>	VH	▼
Borůvka černá	<i>Vaccinium myrtillus</i>	H	K
Břečťan popínavý	<i>Hedera helix</i>	V	
Bříza bělokorá	<i>Betula pendula</i>	H	▼
Buk lesní	<i>Fagus sylvatica</i>	H	▼
Černohlávek obecný	<i>Prunella vulgaris</i>	V	
Černýš luční	<i>Melampyrum pratense</i>	VH	K
Česnáček lékařský	<i>Alliaria petiolata</i>	H	
Česnek planý	<i>Allium oleraceum</i>	V	!!, ☞
Čilimník černající	<i>Cytisus nigricans</i>	H	
Čistec lesní	<i>Stachys sylvatica</i>	V	!!
Devaterník velkokvětý	<i>Helianthemum grandiflorum</i>	V	
Dub červený	<i>Quercus rubra</i>	H	▼
Dub letní	<i>Quercus robur</i>	VH	▼
Dub zimní	<i>Quercus petraea</i>	VH	▼
Habr obecný	<i>Carpinus betulus</i>	H	▼
Hadinec obecný	<i>Echium vulgare</i>	V	
Hasivka orličí	<i>Ptaridium aquilinum</i>	V	!!
Hloh	<i>Crataegus sp.</i>	V	
Hrachor černý	<i>Lathyrus niger</i>	V	!!, ☼, ☞

Hrachor jarní	<i>Lathyrus vernus</i>	V	!!, ☞
Hvozdík kartouzek	<i>Dianthus carthusianorum</i>	V	
Hvozdík kropenatý	<i>Dianthus deltoides</i>	V	ve formě s bílými květy (!!)
Chmel otáčivý	<i>Humulus lupulus</i>	H	
Chmerek vytrvalý	<i>Scleranthus perennis</i>	V	!!, ☼
Chrastavec rolní	<i>Knautia arvensis</i>	V	
Chrpa čekánek	<i>Centaurea scabiosa</i>	V	
Chrpa luční	<i>Centaurea jacea</i>	V	!!
Jahodník obecný	<i>Fragaria vesca</i>	H	
Jalovec obecný	<i>Juniperus communis</i>	H	C3, ▼, ☼
Janovec metlatý	<i>Cytisus scoparius</i>	V	
Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	H	▼
Jaterník podléška	<i>Hepatica nobilis</i>	H	!!, ☞
Javor klen	<i>Acer pseodoplatanus</i>	V	
Jedle bělokorá	<i>Abies alba</i>	V	C4a
Jeřáb ptačí	<i>Sorbus aucuparia</i>	V	
Jestřábník	<i>Hieracium sp.</i>	V	
Jestřábník chlupáček	<i>Hieracium pilosella</i>	H	K, ☞
Jestřábník zední	<i>Hieracium murorum</i>	VH	K
Jetel alpský	<i>Trifolium alpestre</i>	H	☼, C4a
Jetel ladní	<i>Trifolium campetre</i>	V	
Jetel plazivý	<i>Trifolium repens</i>	V	
Jetel prostřední	<i>Trifolium medium</i>	V	
Jetel rolní	<i>Trifolium arvense</i>	V	
Jetel zlatý	<i>Trifolium aureum</i>	V	!!
Jilm drsný	<i>Ulmus glabra</i>	V	
Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	V	
Jitrocel kopinatý	<i>Plantago lanceolata</i>	V	
Jitrocel prostřední	<i>Plantago media</i>	V	!!
Jitrocel větší	<i>Plantago major</i>	V	
Jmelí bílé	<i>Viscum album</i>	H	C4a
Kakost smrdutý	<i>Geranium robertianum</i>	VH	
Kaprad' rozložená	<i>Dryopteris dilatata</i>	V	
Kaprad' samec	<i>Dryopteris filix-mas</i>	VH	
Kociánek dvoudomý	<i>Antennaria dioica</i>	V	K, ☞, C2
Kokořík vonný	<i>Polygonatum odoratum</i>	H	!!
Konopice polní	<i>Galeopsis tetrahit</i>	V	

Konopice pýřitá (??)	<i>Galeopsis pubescens</i>	V	
Konvalinka vonná	<i>Convallaria majalis</i>	VH	
Kopřiva dvoudomá	<i>Urtica dioica</i>	H	
Kostřava	<i>Festuca sp.</i>	H	
Kostřava ovčí	<i>Festuca ovina</i>	VH	K
Kozinec sladkolistý	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	V	
Krtičník hlíznatý	<i>Scrophularia nodosa</i>	V	
Kručinka barvířská	<i>Genista tinctoria</i>	H	☀
Kručinka německá	<i>Genista germanica</i>	H	☀
Kruštík širokolistý	<i>Epipactis helleborine</i>	H	C4a, CITES
Kuklík městský	<i>Geum urbanum</i>	V	
Lilie zlatohlavá	<i>Lilium martagon</i>	V	§3, C4a
Lípa srdčitá	<i>Tilia cordata</i>	H	▼
Lipnice hajní	<i>Poa nemoralis</i>	H	K
Lipnice luční	<i>Poa pratensis</i>	H	
Lipnice roční	<i>Poa annua</i>	V	
Lnice květel	<i>Linaria vulgaris</i>	V	
Lupina mnoholistá	<i>Lupinus polyphyllus</i>	H	
Mateřídouška vejčitá	<i>Thymus pulegioides</i>	H	
Medyněk vlnatý	<i>Holcus lanatus</i>	V	
Mléčka zední	<i>Mycelis muralis</i>	VH	K
Modřín opadavý	<i>Larix decidua</i>	V	
Mochna husí	<i>Potentilla anserina</i>	V	
Mochna jarní	<i>Potentilla tabernaemontani</i>	V	☀
Mochna nátržník	<i>Potentilla erecta</i>	V	
Mochna stříbrná	<i>Potentilla argentea</i>	V	
Mokrýš střídavolistý	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	V	!!
Mrkev obecná	<i>Daucus carota</i>	V	
Netýkavka malokvětá	<i>Impatiens parviflora</i>	VH	
Olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>	V	
Osladič obecný	<i>Polypodium vulgare</i>	V	
Ostružiník (rod)	<i>Rubus sp.</i>	VH	
Ostřice horská	<i>Carex montana</i>	V	!!, ☰
Ostřice jarní	<i>Carex caryophylla</i>	V	!!, ☀
Ostřice klasnatá	<i>Carex contigua</i>	V	
Ostřice lesní	<i>Carex sylvatica</i>	V	!!
Ostřice prstnatá	<i>Carex digitata</i>	V	!!, ☰

Ostřice řídkoklasá	<i>Carex remota</i>	V	!!
Ovsík vyvýšený	<i>Arrhenatherum elatius</i>	V	
Pampeliška ze s. Ruderalia	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>	V	
Pavinec horský	<i>Jasione montana</i>	V	☀
Pelyněk černobýl	<i>Artemisia vulgaris</i>	V	
Pcháč oset	<i>Cirsium arvense</i>	V	
Pitulník horský	<i>Galeobdolon montanum</i>	V	!!
Plicník tmavý	<i>Pulmonaria obscura</i>	H	!!, ☰
Podběl lékařský	<i>Tussilago farfara</i>	V	
Pomněnka lesní	<i>Myosotis sylvatica</i>	VH	☰
Pryskyřník hlíznatý	<i>Ranunculus bulbosus</i>	V	☀
Pryskyřník plazivý	<i>Ranunculus repens</i>	V	
Pryšec chvojka	<i>Euphorbia cyparissias</i>	H	
Pryšec obecný (?)	<i>Euphorbia esula</i>	V	!!
Přeslička lesní	<i>Equisetum sylvatica</i>	V	
Psárka luční	<i>Alopecurus pratensis</i>	V	
Psineček obecný	<i>Agrostis capillaris</i>	H	
Psineček výběžkatý (?)	<i>Agrostis stolonifera</i>	V	
Pstroček dvoulistý	<i>Maianthemum bifolium</i>	V	
Ptačinec prostřední	<i>Stellaria media</i>	H	
Ptačinec trávovitý	<i>Stellaria graminea</i>	V	
Ptačinec velkokvětý	<i>Stellaria holostea</i>	VH	
Pupava bezlodyžná	<i>Carlina acaulis</i>	V	
Pýr plazivý	<i>Elytrigia repens</i>	V	
Rozchodník nachový	<i>Hylotelephium telephium</i> agg.	V	
Rozchodník skalní	<i>Sedum reflexum</i>	V	K
Rozrazil lékařský	<i>Veronica officinalis</i>	VH	K, ☰
Rozrazil rezekvítek	<i>Veronica chamaedris</i>	H	
Rožec obecný	<i>Cerastium holosteoides</i>	V	
Rožec rolní	<i>Cerastium arvense</i>	V	
Rulík zlomocný	<i>Atropa bella-donna</i>	H	!!
Růže šípková	<i>Rosa canina</i>	H	▼
Rybíz červený	<i>Ribes rubra</i>	V	
Řebříček obecný	<i>Achillea millefolium</i> agg.	H	
Řeřišnice hořká	<i>Cardamine amara</i>	V	!!
Řeřišničník písečný	<i>Cardaminopsis arenosa</i>	H	☀, ☰
Řimbaba chocholičnatá	<i>Pyrethrum corymbosum</i>	H	

Samorostlík klasnatý	<i>Actaea spicata</i>	V	!!
Sasanka hajní	<i>Anemone nemorosa</i>	VH	
Silenka nadmutá	<i>Silene vulgaris</i>	V	!!
Silenka níčí	<i>Silene nutans</i>	VH	K, ✨
Sléz pižmový	<i>Malva moschata</i>	V	
Smolnička obecná	<i>Lychnis viscaria</i>	H	
Smrk ztepilý	<i>Picea abies</i>	VH	▼
Srha laločnatá	<i>Dactylis glomerata</i>	H	
Starček Fuchsův	<i>Senecio ovatus</i>	H	K
Starček lepkavý	<i>Senecio viscosus</i>	V	
Strdivka níčí	<i>Melica nutans</i>	VH	
Střemcha obecná	<i>Prunus padus</i>	V	
Svízel bílý	<i>Galium album</i>	H	
Svízel lesní	<i>Galium sylvaticum</i>	V	 , !!
Svízel nízký	<i>Galium pumilum</i>	V	
Svízel okrouhlostý	<i>Galium rotundifolium</i>	H	
Svízel přítula	<i>Galium aparine</i>	H	
Svízel syřišťový	<i>Galium verum</i>	V	
Svízel vonný	<i>Galium odoratum</i>	H	!!
Štírovník růžkatý	<i>Lotus corniculatus</i>	V	
Šťável kyselý	<i>Oxalis acetosella</i>	H	K
Šťovík kadeřavý	<i>Rumex crispus</i>	V	
Šťovík menší	<i>Rumex acetosella</i>	H	
Tomka vonná	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	V	
Topol osika	<i>Populus tremulus</i>	V	
Tořice japonská	<i>Torilis japonica</i>	H	
Trnka obecná	<i>Prunus spinosa</i>	H	▼
Trnovník akát	<i>Robinia pseudocacia</i>	V	
Třeslice prostřední	<i>Briza media</i>	V	!!
Třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>	V	
Třezalka tečkovaná	<i>Hypericum perforatum</i>	H	
Třtina křovištní	<i>Calamagrostis epigejos</i>	VH	
Třtina rákosovitá	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	VH	
Úročník bolhoj	<i>Anthyllis vulneraria</i>	V	!!
Válečka lesní	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	V	
Violka Rivinova	<i>Viola riviniana</i>	VH	
Vítod obecný	<i>Polygala vulgaris</i>	H	!!,

Vlaštovičník větší	<i>Chelidonium majus</i>	H	
Vrba jíva	<i>Salix caprea</i>	V	
Vrbina penízkovitá	<i>Lysimachia nummularia</i>	V	
Vrbovka	<i>Epilobium sp.</i>	V	
Vřes obecný	<i>Calluna vulgaris</i>	H	K
Zběhovce lesní	<i>Ajuga genevensis</i>	V	
Zimolez obecný	<i>Lonicera xylosteum</i>	V	
Zlatobýl obecný	<i>Solidago virgaurea</i>	H	!!
Zvonek broskvolistý	<i>Campanula persicifolia</i>	VH	
Zvonek okrouhloolistý	<i>Campanula rotundifolia</i>	VH	K
Zvonek rozkladitý	<i>Campanula patula</i>	V	
Žindava evropská	<i>Sanicula europaea</i>	V	!!

Vysvětlivky:

agg. ... soubor druhů určitého rodu

sp. ... druh z určitého rodu

C2... druh v kategorii silně ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000

C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000

C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000

CITES... druhy zahrnuté ve Washingtonské úmluvě (1997 a 1999)

H... hojný výskyt

K... druh vázaný na kyselý podklad

V... vzácný výskyt

VH... velmi hojný výskyt

???...druh nejednoznačně určený

!!... druh zasluhující pozornost

§3... druh zapsaný v kategorii ohrožených ve vyhlášce chráněných druhů z roku 1992

☞ ... druh uložený v herbáři autora

▼ ... převažující dřevina

☼... teplomilný druh

3) Vzácné a zajímavé druhy

Na Jedlině bylo zaznamenáno celkem 8 druhů vyšších rostlin z červeného seznamu a jeden druh chráněný zákonem. Podle červeného seznamu byl jako nejvzácnější taxon hodnocen kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*), který patří do kategorie C2. Velký význam má ale i řada jiných druhů, které jsou na Sedlčansku velmi vzácné nebo zde mají dokonce jediné známé naleziště v tomto kraji.

Bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*)

Bělozářka větvitá je jedna z našich dvou druhů bělozářek. Dorůstá se až 80cm výšky. Květy jsou jasně bílé a mají menší velikost než u bělozářky liliovité (*Anthericum ramosum*). Dále se odlišuje větveným řídkým květenstvím. Listy jsou podobné travám a mají většinou tmavozelenou barvu. Kvete od června do srpna.

Tato bělozářka je teplomilný druh, který je u nás vázán na teplé oblasti. Není příliš hojná a dříve byla dokonce chráněná zákonem. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C4a. Nejčastěji roste na skalách, stráních a ve světlých lesích, kde často tvoří početné populace. Na Sedlčansku roste hojně v okolí Vltavy a také ve Svatojánských lesích, z nichž je známo celkem 5 lokalit (skály u Stehlíkova mlýnu, Smrčí, kopec Medná), přičemž 2 se nacházejí na Jedlině. Zdejší výskyt je zajímavý, protože zde roste v nadmořské výšce přes 520m, což není typické pro tento druh. Jinde na Sedlčansku zřejmě neroste.

Bez chebdí (*Sambucus ebulus*)

Bez chebdí je našich bezů nejzajímavějším druhem. Dosahuje výšky až 1,5 metru, ale nemá dřevnatý stonek, což znamená, že je vlastně bylina. Květy jsou bílé nebo mírně narůžovělé a poskytují výbornou „pastvu“ motýlům. Plody jsou černé peckovice, které jsou za syrova jedovaté. Rostlina zapáchá. Kvete v červnu až červenci, plody dozrávají v srpnu až září.

Bez chebdí patří u nás k poměrně vzácným druhům, přesto nebyl zařazen na červený seznam. Roste nejčastěji ve středních polohách na okrajích lesních cest a lesů. Na Sedlčansku je to druh vzácný. Hojnější je pouze ve Svatojánských lesích a na Petrovicku. Dále byl zaznamenán jeho výskyt ještě na Sedlecku. Zřejmě roste i jinde, ale zatím nebyl objeven. Na Jedlině není příliš hojný a roste zde přímo v lese, což není jeho typické stanoviště.

Česnek planý (*Allium oleraceum*)

Česnek planý patří mezi naše nejhojnější česneky. Dorůstá se až 80cm. Květenství je husté a obsahuje fialové květy s fialovými pacibulkami. Někdy může mít pouze pacibulky bez květů. Kvete od července do září.

V nižších polohách bývá místy hojný, směrem do vyšších poloh ubývá. Roste na skalách, stráních a na okrajích lesů. V ČR je v některých oblastech hojný, jinde téměř chybí. Pro Sedlčansko platí spíše ten druhý případ, protože je zde poměrně vzácný. Roste místy na skalách u Vltavy a jinde pouze vzácně. Dále byl zjištěn na Jedlině a v navrhované rezervaci Kozince a Tisovnice na Petrovicku. Pravděpodobně ale roste i jinde a byl přehlížen. Na Jedlině roste poměrně vzácně.

Česnek planý (*Allium oleraceum*)

Čistec lesní (*Stachys sylvatica*)

Tento statný čistec se může dorůstat až přes metr výšky. Listy má srdčité a zubaté. Květenství nemívá mnoho květů. Květy jsou tmavě červené, ozdobné. Rostliny páchnou. Kvete od června do září.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste především ve vlhkých úživných lesích, zpravidla na stinných stanovištích. Nalezneme jej ale i např. na pasekách. Místy je hojný, jinak roste roztroušeně. Na Sedlčansku roste ostrůvkovitě, takže jeho výskyt na Jedlině je významný.

Jaterník podléška (*Hepatica nobilis*)

Jaterník podléška je nízká rostlina s typickými trojlaločnými listy, které připomínají laloky jater. Odtud pochází název jaterník. Velmi ozdobné jsou velké, nejčastěji fialové květy, které patří k symbolům jara. Listy přezimují.

Jaterník podléška byl dříve hojně rozšířenou a běžnou rostlinou. Nyní značně ustoupil a v ČR v některých oblastech téměř chybí. Roste především v nižších polohách, nejčastěji v listnatých lesích. Na Sedlčansku roste hojně u Vltavy, kde má vyhovující podmínky k růstu. Dále roste ve Svatojánských lesích a na Petrovicku na vápencových stráních. Na Jedlině je hojný a jeho populace se dále zvětšují.

Kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*)

Kociánek dvoudomý je nižší dvoudomá rostlina. Rostliny jsou hustě bíle plstnaté. Oddenek je plazivý a díky tomu tvoří řídké kobercovité porosty. Listy jsou šedozelené, v přízemní růžici. Květy mají bílou nebo růžovou barvu a vyrůstají max. po deseti ve staženém květenství. Kvete od května do června.

Vyskytuje se od nížin do hor, ale v nižších polohách je hojnější. Dříve byl v ČR celkem běžnou rostlinou, v posledních desetiletích ale značně vymizel. Stal se tedy vzácným druhem naší květeny. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C2. Roste nejčastěji ve světlých kyselých lesích, jako jsou bory a zakrslé doubravy. Na Sedlčansku roste roztroušeně kolem Vltavy, v okolí Týnčan a na Jedlině. Zdejší výskyt je tedy velmi významný.

Kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*)

Kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*)

Kruštík širokolistý jen náš nejhojnější zástupce vstavačovitých. Za vhodných podmínek se může dorůstat až 80cm, ale normálně mívá tak do 50cm. Listy jsou tmavě zelené, vejčité. V květech a květenstvích je kruštík velmi proměnlivý. Květy mohou být bílozelené, fialové nebo fialovozelené. Kvete od července do srpna. U nás roste ve dvou poddruzích: kruštík širokolistý pravý (*Epipactis helleborine subsp. helleborine*) a k. š. oddálený (*E. h. subsp. orbicularis*), který je u nás velmi vzácný.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste na okrajích lesních cest a lesů i přímo v lesích. U nás je relativně hojný, ovšem v některých menších územích chybí. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku je hojnější u Vltavy a ve Svatojánských lesích. Má další naleziště i jinde, ale na ostatních nalezištích netvoří příliš početné populace. Na Jedlině roste hojně, ale některé roky byla zaznamenána stagnace tohoto druhu.

Lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*)

Lilie zlatohlavá se může dorůstat až 1,5 metru výšky, většinou ale měří kolem 60cm. Má typické úzké a dlouhé listy, které se zužují. V podzemí tvoří cibulku. Květy jsou poměrně velké (do 5 cm v průměru) a mají růžovou barvu. Typické jsou tmavé tečky. U statných rostlin mohou být květenství obsahující až 25 květů. Kvete od června do července.

Vyskytuje se od nížin do hor. Dává přednost listnatým lesům a jejich okrajům, někdy ji nalezneme také na lesostepích nebo horských loukách. V ČR roste v některých zachovalých územích hojně, ale většinou je vzácná. Na Sedlčansku roste místy u Vltavy a dále pak na Jedlině. Na Jedlině roste celkem na třech mikrolokalitách. Za zmínku stojí exemplář nalezený v roce 2003, který měl 17 květů, což je v těchto podmínkách vzácný jev.

Ostřice (*Carex sp.*)

Na Jedlině bylo celkem zaznamenáno 6 druhů ostřic. Ostřice klasnatá (*Carex contigua*) je z nich asi nejběžnější a není tedy třeba ji věnovat další pozornost. Z ostřic typických pro okolí potůčků zde rostou ostřice lesní (*Carex sylvatica*) a ostřice řídkoklasá (*Carex remota*). Tyto druhy nejsou na Sedlčansku příliš běžné, protože zde chybí jejich přirozená stanoviště – zachovalé vlhké lesy. Ostřice jarní (*Carex caryophyllea*) je na Sedlčansku relativně vzácný taxon vázaný na zachovalé stepní meze. Její výskyt je poměrně významný. Poslední dva druhy ostřic jsou převážně rostliny světlých lesů a podobných stanovišť. Jedná se o ostřici horskou (*Carex montana*) a ostřici prstnatou (*Carex digitata*). Na Sedlčansku jsou obě vzácné a rostou roztroušeně u Vltavy. Jejich výskyt na Jedlině je tedy významný. Navíc ostřice prstnatá zde roste ve vzácnějším poddruhu o. p. bledoplevá (*Carex digitata subsp. pallens*), která v ČR roste pouze v některých oblastech, jako jsou sev. a stř. Čechy a vzácně na Moravě.

Samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*)

Samorostlík klasnatý se dorůstá do 70 cm výšky. Listy vyrůstají na dlouhém řapíku. Květy jsou v hroznovitých, hustých květenstvích a mají bílou nebo nažloutlou barvu. Plody jsou černé bobule, které obsahují jedovaté látky a dráždí pokožku. Kvete od května do července.

Roste zvláště v suťových lesích a roklinách. Vyskytuje nejčastěji ve středních polohách. Dává přednost vápenitým půdám. V ČR je v některých oblastech s jeho biotopy hojný, jinde ale roste většinou roztroušeně. Na Sedlčansku je vzácný. Roste nehojně u Vltavy, u Kuní a vzácně na Jedlině (zřejmě i jinde).

Vítod obecný (*Polygala vulgaris*)

Vítod obecný je většinou poléhavá, max. 30cm vysoká drobná rostlinka. Listy má úzké, světle zelené a zpravidla do 2cm dlouhé. Květy mají většinou fialovou barvu, vzácně růžovou nebo bílou, a jsou velmi ozdobné. Kvete od května do července.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste nejčastěji na výslunných mýzách a okrajích lesů na kyselých podkladech. V ČR je místy hojný, někde ale roste dosti vzácně. Pro Sedlčansko platí vzácný výskyt. Byl zaznamenán pouze na několika málo lokalitách.

Žindava evropská (*Sanicula europaea*)

Žindava evropská je jeden z nejpozoruhodnějších zástupců miříkovitých, alespoň co se týká vzhledu. Rostlina je vysoká do 40cm. Má typické, většinou 5-ti dílné listy na dlouhém řapíku. Květenství je složeno s malých okolíků. Květy mají bílou nebo narůžovělou barvu. Kvete od května do července. Dříve se používala jako léčivka především proti krvácení.

Vyskytuje se ve středních a vyšších polohách. Roste nejčastěji v humózních stinných a vlhkých lesích. V ČR je v zachovalých lesních oblastech hojnější, ale místy úplně chybí nebo je velmi vzácná. Na Sedlčansku je dosti vzácná. Zatím byla zjištěna ve Svatojánských lesích (2 lokality), na Pačísce a u Tisovnice, ale zřejmě bude růst i jinde. Na Jedlině je vzácná.

Fauna:

V lesích žije běžná lesní zvěř a nebyly pozorovány žádné vzácné druhy. Na lokalitě lze předpokládat výskyt několika druhů plazů, a to především slepýše křehkého (*Anguis fragilis*), dále pak ještěrky obecné (*Lacerta agilis*) a užovky hladké (*Coronella austriaca*). Z obojživelníků je pravděpodobný výskyt skokana hnědého (*Rana temporaria*), který je v místních lesích velmi častý, a ropuchy obecné (*Bufo bufo*). Z ptáků opět nebyly pozorovány žádné vzácné druhy, ale jejich výskyt lze opět předpokládat. Z dravců zde žije hojná káně lesní (*Buteo buteo*) a mohou se zde vyskytovat i někteří chránění dravci, především jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*), případně krahujec (*Accipiter nisus*). V listnatých porostech mohou hnízdit i některé vzácné druhy pěvců. Náhodně byli zjištěni datel černý (*Dryocopus martius*) a strakapoud velký (*Dendrocopos major*). Zajímavý je výskyt motýlů. Hojně jsou zde vřetenušky (*Zygaena sp.*) a žluťásek řešetlákový (*Gonepteryx rhamni*). Můžeme předpokládat i otakárka fenyklového (*Papilio machaon*), který se ve Svatojánských lesích vyskytuje. Fauna ale nebyla podrobně zkoumaná, proto výskyt většiny druhů lze pouze předpokládat.

Ohrožení lokality:

Největší ohrožení lokality spočívá v možném kácení lesních porostů. Vzhledem k tomu, že na území rostou převážně listnaté dřeviny, které mají pomalý růst, je pravděpodobné blízké vykácení a následné nahrazení rychle rostoucími jehličnany. To by ovšem znamenalo zánik velmi cenných přírodních lokalit s řadou vzácných druhů organismů. Proto by se mělo zamezit kácení listnatých porostů a navíc by se některé kulturní porosty smrků měli postupně převést na listnaté lesy. To by pak zajistilo velmi cenný ekosystém.

Další ohrožení spočívá v trhání vzácných rostlin, protože lesíky u silnice jsou celkem snadno přístupné. Ohroženy jsou především lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*) a jaterník podléška (*Hepatica nobilis*).

Lokalitě hrozí i zarůstání. Problémem je dubový háj pod silnicí, kde vysoká koncentrace dřevin zastíňuje podrost a tak mohou časem vymizet některé vzácnější rostliny. Bylo by tedy vhodné provést odbornou probírku dřevin a zaměřit se především na méně významné stromy. Zarůstáním je velmi ohrožena stepní louka na vrcholu Jedliny. Expanzivně se zde šíří třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), která potlačuje velmi cenná teplomilná společenstva. Je tedy nutné zamezit šíření tohoto druhu a louku tedy sekat.

Literatura:

Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava

Kremer Bruno P. (2001): Jedovaté rostliny – Svoboda, Praha

Kubát Karel (2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha

Münker Bertram (1998): Plané rostliny střední Evropy – Ikar, Praha

Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha

Navrhované maloplošné chráněné území

Medná

Základní údaje:

Poloha:

Území se nachází v okrese Příbram, ve Svatojánských lesích. Nalezneme jej přímo u vesničky Medná, která leží na západní straně Svatojánských lesů.

Měřítko: 1:25 000

Výměra:

Území zaujímá pouze zhruba 500m délky potůčku s jeho okolními porosty, takže by případná výměra činila něco přes 1ha. Bylo by ovšem možné území rozšířit ještě o spodnější část toku, která je také zachovalá, takže by výměra by přibližně 2ha.

Geomorfologie:

Potůček je místy výrazně „zařízlý“ do okolního reliéfu (do 10m výškového rozdílu) a také meandruje. V některých místech tedy nalezneme i dosti strmé svahy. Nadmořská výška se pohybuje přibližně mezi 340-370m. Zmiňovaný potůček zde pramení, později se vlévá do jiného potůčku, který se vlévá do Brziny, která tvoří pravostranný přítok Vltavy.

Klima:

Území náleží do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 7-8°C, mírně vlhké s mírnou zimou. Průměrná teplota se zde bude pohybovat kolem nižší hranice, protože území se nachází ve stinném údolí. Roční úhrn srážek se pohybuje přibližně kolem 550mm.

Důvod k vyhlášení:

Území nebyla věnována dosud žádná pozornost v ochraně přírody. Důvody k vyhlášení jsou v podstatě dva. Prvním důvodem je výskyt na Sedlčansku vzácného prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*), který zde má jedno z mála nalezišť v tomto regionu. Prstnatec je zde velmi ohrožen. Dalším důvodem je zachovalý ekosystém olšin s řadou typických druhů. Případná ochrana by plně postačovala v podobě přírodní památky (PP).

Geologie:

Na prudších svazích nalezneme mírné náznaky kamenných sutí a údolí potůčku je také plné kamenů. Podkladem jsou diority. Dříve byl v blízkém okolí proveden náhodný geologický průzkum, a bylo zjištěno, že horniny obsahují příměs zlata a antimonitu. Zdejší půdy jsou úživné (hnědé půdy) a vlhké, místy podmáčené.

Flora:

Místní flora je zachovalá a obsahuje některé vzácnější typické druhy. Celkem jsem zaznamenal 106 druhů vyšších rostlin, ale lze předpokládat kolem 130 druhů rostlin. Vzhledem k malé rozloze území a malému bohatství společenstev je to velmi vysoký počet. Podobná společenstva okolí potůčků jsou na Sedlčansku poměrně častá, ale tato lokalita je zřejmě jedna z nejzachovalejších, největších a nejvýznamnějších. Vyskytují se tu pouze dva typy společenstev – podmáčená louka a olšina. Zajímavý je i porost vrb na východě území, ale nerostou zde žádné specifické druhy.

Podmáčená louka byla sledována v průběhu celého roku 2003, ale olšina byla zkoumána pouze během jedné exkurze (25.8.), proto tedy druhový soupis není úplný.

1) Společenstva

Podmáčená louka:

Tato louka má velmi malou rozlohu, přibližně 4 ary. Přesto zde ale rostou unikátní společenstva rostlin s několika vzácnějšími druhy. Z běžných a typických druhů jsou hojné blatouch bahenní (*Caltha palustris*), hrachor luční (*Lathyrus pratensis*), kakost bahenní (*Geranium palustre*), kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*), máta dlouholistá (*Mentha longifolia*), pcháč zelinný (*Cirsium oleraceum*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris* agg.), pryskyřník prudký (*Ranunculus acris*), přeslička bahenní (*Equisetum palustre*), řeřišnice luční (*Cardamine pratensis*), svízel bahenní (*Galium palustre*), tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*) a vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*). Velmi bohatý je výskyt pravých i nepravých trav: z běžnějších bojínek luční (*Phleum pratense*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), ostřice srstnatá (*Carex hirta*), ostřice zaječí (*Carex ovalis*), ovsík vyvýšený (*Arrhenantherum elatius*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), sítina článkovaná (*Juncus articulatus*), sítina rozkladitá (*Juncus effusus*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), tomka vonná (*Anthoxanthum odoratum*) a ze vzácnějších bahnička mokřadní (*Eleocharis palustris*), na Sedlčansku poměrně vzácný bezkolenek modrý (*Molinia caerulea*), medyněk měkký (*Holcus mollis*), ostřice obecná (*Carex nigra*), pohánka hřebenitá (*Cynosurus cristatus*) a třeslice prostřední (*Briza media*). Z ostatních vzácnějších druhů byly zjištěny prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), pryskyřník plamének (*Ranunculus flammula*) a řepík lékařský (*Agrimonia eupatoria*). Hrozí akutní zarůstání řadou druhů rostlin (viz ohrožení lokality).

Olšina:

Na zbytku území rostou lesní porosty s převahou olše lepkavé (*Alnus glutinosa*). Olše šedá (*Alnus incana*) zjištěna nebyla, ale v okolí roste. Z ostatních dřevin místy tvoří porosty jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a vrby (*Salix* sp.). Dále jsou hojné bez černý

(*Sambucus nigra*), krušina olšová (*Frangula alnus*), líska obecná (*Corylus avellana*) a střemcha obecná (*Prunus padus*).

Podrost je velmi bohatý. Na jaře zde vykvétá např. blatouch bahenní (*Caltha palustris*), orsej jarní (*Ficaria verna*), podběl lékařský (*Tussilago farfara*), řeřišnice hořká (*Cardamine amara*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) a šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*). Z jiných běžných rostlin jmenujme hojnou bršlici kozí nohu (*Aegopodium podagraria*), chmel otáčivý (*Humulus lupulus*), kaprad' rozloženou (*Dryopteris dilatata*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*), konopici sličnou (*Galeopsis speciosa*), kopřivu dvoudomou (*Urtica dioica*), kuklík městský (*Geum urbanum*), metlici trstnatou (*Deschampsia caespitosa*), netýkavku malokvětou (*Impatiens parviflora*), netýkavku nedůtklivou (*Impatiens noli-tangere*), ostřici třeslicovitou (*Carex brizoides*), papratku samičí (*Anthyrium filix-femina*), přesličku lesní (*Equisetum sylvatica*), přesličku rolní (*Equisetum arvense*), vrbínu penízkovitou (*Lysimachia nummularia*) a zvonek kopřivolistý (*Campanula trachelium*). Ze vzácnějších nebo zajímavých druhů tu roste děhel lesní (*Angelica sylvestris*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), ostřice mnoholistá (*Carex leersiana*), ostřice řídkoklasá (*Carex remota*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*), pýrovník psí (*Elymus caninus*), rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*), kostřava obrovská (*Festuca gigantea*) a vraní oko čtyřlísté (*Paris quadrifolia*). Na okrajích se objevují kyselé porosty s lipnicí hajní (*Poa nemoralis*), metličkou křivolakou (*Avenella flexuosa*) a starčkem Fuchsovým (*Senecio ovatus*).

2) Seznam zjištěných druhů rostlin

Český název	Latinský název	Hojnost	Ostatní
Bahnička mokřadní	<i>Eleocharis palustris</i>	V	L, !!
Bez černý	<i>Sambucus nigra</i>	H	▼
Bezkolenec modrý	<i>Molinia caerulea</i>	V	L, !!
Blatouch bahenní	<i>Caltha palustris</i>	H	O, !!, ☞
Bojínek luční	<i>Phleum pratense</i>	V	
Bolševník obecný	<i>Heracleum sphondylium</i>	V	
Bršlice kozí noha	<i>Aegopodium podagraria</i>	H	O
Černohlávek obecný	<i>Prunella vulgaris</i>	V	
Děhel lesní	<i>Angelica sylvestris</i>	H	O, !!
Dub letní	<i>Quercus robur</i>	V	
Hrachor luční	<i>Lathyrus pratensis</i>	V	L
Chmel otáčivý	<i>Humulus lupulus</i>	H	O
Jahodník obecný	<i>Fragaria vesca</i>	V	
Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	VH	O, ▼
Javor klen	<i>Acer pseudoplatanus</i>	V	
Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	V	
Jestřábník	<i>Hieraceum sp.</i>	V	!!
Jetel luční	<i>Trifolium pratense</i>	V	
Jitrocel větší	<i>Plantago major</i>	V	

Kakost bahenní	<i>Geranium palustre</i>	H	L, ☒
Kaprad' rozložená	<i>Dryopteris dilatata</i>	H	O
Kaprad' samec	<i>Dryopteris filix-mas</i>	VH	O
Karbínek evropský	<i>Lycopus europaeus</i>	V	
Kohoutek luční	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	V	L
Konopice	<i>Galeopsis sp.</i>	V	
Konopice sličná	<i>Galeopsis speciosa</i>	H	
Kopretina bílá	<i>Leucanthemum vulgare</i> agg.	V	L
Kopřiva dvoudomá	<i>Urtica dioica</i>	VH	O, ☉
Kopytník evropský	<i>Asarum europaeum</i>	H	O, !!
Kostřava obrovská	<i>Festuca gigantea</i>	H	☒
Krušina olšová	<i>Frangula alnus</i>	H	▼, !!, ☒
Kuklík městský	<i>Geum urbanum</i>	VH	O
Lipnice hajní	<i>Poa nemoralis</i>	V	K
Líska obecná	<i>Corylus avellana</i>	H	▼
Máta dlouholistá	<i>Mentha longifolia</i>	H	L, ☒
Máta rolní	<i>Mentha arvensis</i>	V	
Medyněk měkký	<i>Holcus mollis</i>	V	L, !!
Medyněk vlnatý	<i>Holcus lanatus</i>	V	L
Merlík bílý	<i>Chenopodium album</i> agg.	V	☒
Merlík zvrhlý	<i>Chenopodium hybridum</i>	V	☒
Metlice trstnatá	<i>Deschampsia caespitosa</i>	VH	O
Metlička křivolaká	<i>Avenella flexuosa</i>	V	K
Netýkavka malokvětá	<i>Impatiens parviflora</i>	H	O
Netýkavka nedůtklivá	<i>Impatiens noli-tangere</i>	H	O, ☒
Olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>	VH	O, ☉
Orsej jarní	<i>Ficaria verna</i>	H	O, ☒
Ostružiník	<i>Rubus sp.</i>	H	☉
Ostřice měkkostenná	<i>Carex muricata</i> agg.	V	možná také <i>C. leersiana</i>
Ostřice mnoholistá	<i>Carex leersiana</i>	H	!!, ☒
Ostřice obecná	<i>Carex nigra</i>	V	L, !!, ☒
Ostřice řídkoklasá	<i>Carex remota</i>	H	O, !!
Ostřice srstnatá	<i>Carex hirta</i>	H	L, O
Ostřice třeslicovitá	<i>Carex brizoides</i>	VH	O
Ostřice zaječí	<i>Carex ovalis</i>	H	L
Ovsík vyvýšený	<i>Arrhenantherum elatius</i>	V	
Pampeliška ze se. Ruderalia	<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>	V	

Papratka samičí	<i>Anthyrium filix-femina</i>	H	O
Pěťour srstnatý	<i>Galinsoga quadriradiata</i>	V	
Pcháč oset	<i>Cirsium arvense</i>	V	⊙
Pcháč zelinný	<i>Cirsium oleraceum</i>	VH	L
Pitulník horský	<i>Galeobdolon montanum</i>	H	!!
Podběl lékařský	<i>Tussilago farfara</i>	H	
Pohánka hřebenitá	<i>Cynosurus cristatus</i>	V	L, !!, ☞
Pomněnka bahenní	<i>Myosotis palustris</i> agg.	V	L
Prstnatec májový	<i>Dactylorhiza majalis</i>	V	L, C3, §3, CITES
Pryskyřník plamének	<i>Ranunculus flammula</i>	V	!!
Pryskyřník prudký	<i>Ranunculus acris</i>	H	
Přeslička bahenní	<i>Equisetum palustre</i>	H	L
Přeslička lesní	<i>Equisetum sylvatica</i>	H	O
Přeslička rolní	<i>Equisetum arvense</i>	H	
Psárka luční	<i>Alopecurus pratensis</i>	H	
Psineček obecný	<i>Agrostis capillaris</i>	V	
Ptačinec prostřední	<i>Stellaria media</i>	V	L, O
Pýr plazivý	<i>Elytrigia repens</i>	V	
Pýrovník psí	<i>Elymus caninus</i>	V	!!, ☞
Rdesno pepřík	<i>Persicaria hydropiper</i>	V	
Rozrazil potoční	<i>Veronica beccabunga</i>	V	!!
Řebříček obecný	<i>Achillea millefolium</i> agg.	V	
Řepík lékařský	<i>Agrimonia eupatoria</i>	V	!!
Řeřišnice hořká	<i>Cardamine amara</i>	H	O, !!
Řeřišnice luční	<i>Cardamine pratensis</i>	H	L, ☞
Sasanka hajní	<i>Anemone nemorosa</i>	H	O
Sítina článkovaná	<i>Juncus articulatus</i>	V	☞
Sítina rozkladitá	<i>Juncus effusus</i>	H	L
Skřípina lesní	<i>Scirpus sylvaticus</i>	H	L
Starček Fuchsův	<i>Senecio ovatus</i>	V	K
Strdivka nící	<i>Melica nutans</i>	V	
Střemcha obecná	<i>Prunus padus</i>	H	O, ☞, ▼
Šťavel kyselý	<i>Oxalis acetosella</i>	H	
Šťovík tupolistý	<i>Rumex obtusifolius</i>	H	
Svízel bahenní	<i>Galium palustre</i>	V	L
Svízel bílý	<i>Galium album</i>	V	
Šťovík kadeřavý	<i>Rumex crispus</i>	V	

Tomka vonná	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	V	L
Třtina křovištní	<i>Calamagrostis epigejos</i>	VH	⊙
Třtina rákosovitá	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	H	
Třeslice prostřední	<i>Briza media</i>	V	L, ☞, !!
Tužebník jilmový	<i>Filipendula ulmaria</i>	VH	L, ⊙
Válečka lesní (??)	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	V	O, !!, ☞
Vraní oko čtyřlisté	<i>Paris quadrifolia</i>	V	!!, ☞
Vrba jíva	<i>Salix caprea</i>	H	⊙, ☞, ▼, zřejmě i kříženci
Vrba popelavá	<i>Salix cinerea</i>	V	⊙, ☞
Vrbina obecná	<i>Lysimachia vulgaris</i>	H	L
Vrbina penízkovitá	<i>Lysimachia nummularia</i>	VH	O
Vrbovka růžová	<i>Epilobium roseum</i>	H	☞
Zvonek kopřivolistý	<i>Campanula trachelium</i>	H	

Vysvětlivky:

agg. ... soubor druhů určitého rodu

sp. ... druh z určitého rodu

C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000

CITES... druhy zahrnuté ve Washingtonské úmluvě (1997 a 1999)

§3... druh zapsaný v kategorii ohrožených ve vyhlášce chráněných druhů z roku 1992

H... hojný výskyt

L... typický (charakteristický) druh pro zdejší podmáčenou louku

O... typický (charakteristický) druh pro zdejší listnaté porosty (olšinu)

V... vzácný výskyt

VH... velmi hojný výskyt

???...druh nejednoznačně určený

!!... druh zasluhující pozornost

☞ ... druh uložený v herbáři autora

▼... převažující dřevina

⊙... expanzivní druh, hrozí zarůstání

3) Významné a vzácné druhy

Prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*)

Prstnatec májový patří k našim nejznámějším orchidejím. Dorůstá se až 50cm výšky. Typické jsou jeho tmavě skvrnitě listy a růžovofialové květy. Rostlina je velmi ozdobná. Svůj název dostala podle hlavní doby kvetení, kterou je květen. Druh je proměnlivý a často se kříží. Na našem území tvoří dva poddruhy – pravý (*subsp. majalis*) a rašelinný (*subsp. turfosa*). Dobře snáší přesazování a lze ho pěstovat ze semen.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste především na vlhkých loukách, slatinách a rašeliništích. V ČR býval dříve běžnou luční rostlinou, ale nyní je vzácný. Je chráněn zákonem (kategorie ohrožené) a také ho nalezneme na červeném seznamu. Hojnější poddruh p. m. pravý (*subsp. majalis*) patří do kategorie C3 a poddruh rašelinný (*subsp.*

turfosa) do kategorie C1, který dnes už roste pouze na Šumavě. V okolí Sedlčan existuje zatím jediná známá a aktuální lokalita prstnatce májového – Medná. Dále byl zjištěn na Petrovicku.

Prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) v květnu

Pohánka hřebenitá (*Cynosurus cristatus*)

Pohánka hřebenitá je nenápadná, do 60cm vysoká tráva. Charakteristický pro ni je jednostranný klas a světle zelená barva.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste převážně na zachovalých loukách. Dává přednost vlhkých loukám. V ČR je relativně hojná, ale na Sedlčansku díky nedostatku zachovalých luk je vzácnější.

Třeslice prostřední (*Briza media*)

Třeslice je oblíbená tráva, protože její klásky mají tvar srdíček. Díky tomuto se vryla do paměti mnoha lidem. Dorůstá se do 50cm.

Výskyt: viz pohánka hřebenitá

Řepík lékařský (*Agrimonia eupatoria*)

Řepík lékařský je hojnější z našich dvou druhů řepíků. Dorůstá se až 150cm výšky. Ozdobné jsou žluté květy. Plody mají typické háčkovité ostny. Používá se také v lékařství při různých potížích. Kvete od července do září.

Vyskytuje se od nížin do podhůří. Roste na stráních, pasekách a lesostepích. V ČR roste roztroušeně, ale někde bývá i hojný. Na Sedlčansku roste vzácně u Vltavy a hojněji na Petrovických vápencích. Zdejší výskyt (louka) je tedy netypický a navíc ještě významný.

Vraní oko čtyřlísté (*Paris quadrifolium*)

Vraní oko se vyznačuje svým typickým vzhledem – vejčité listy ve čtyřčetném přeslenu. Dorůstá se do 40cm. Listy se vyznačují výrazně větvenou žilnatinou, která je u jednoděložných rostlin netypická. Květy mají stejný počet okvětních lístků, jako je počet listů. Plodem je černomodrá jedovatá bobule. Obsahuje především glykosidy a další jedy. Dříve se používaly v lékařství. Kvete od dubna do května.

Vyskytuje se nejčastěji ve středních polohách. Roste ve vlhkých a stinných listnatých lesích. V našem státě roste roztroušeně. Na Sedlčansku je vraní oko vzácné. Zatím jsem jej zjistil pouze ve Svatojánských lesích (2 lokality). Zdejší výskyt má tedy význam pro celé Sedlčansko.

Fauna:

Náhodě bylo zaznamenáno několik druhů živočichů, kteří v lokalitě pobývají. Na podmáčené louce je bohatá fauna bezobratlých. Zjištěni byli např. babočka admirál (*Vanessa atalanta*), dlouhozobka svízelová (*Macroglossum stellatarum*), kněžice páskovaná (*Graphosoma italicum*) a perleťovci. Z plazů byla zaznamenána ještěrka obecná (*Lacerta agilis*), z obojživelníků pak ropucha obecná (*Bufo bufo*) a skokan hnědý (*Rana temporaria*). Určitě zajímavá bude i fauna ptáků. V listnatých porostech lze předpokládat hnízdění některých vzácných a chráněných druhů. V lokalitě jsou hojné sýkora koňadra (*Parus major*), sýkora modřinka (*Parus caeruleus*) a mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*).

Ohrožení lokality:

Nejohroženější částí území je již zmiňovaná podmáčená louka. Ohrožujících faktorů je zde hned několik. Prvním faktorem je expanze třtiny křovištní na louku. Třtina zde roste stále ve větší populaci a zarůstá čím dál větší plochu louky. Podobné nebezpečí tu hrozí i ze strany jiných rostlin, jako je kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), pcháč oset (*Cirsium arvense*) a tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*). Je to způsobeno skutečností, že se louka neseká. Z toho vyplývá, že sekání louky je velmi nutné a je tedy hlavní podmínku udržení existence prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*). Dále byly na louku vysazeny nežádoucí dřeviny, které postupně mění charakter louky a stanoviště zastiňují. Dřeviny zde vysadil majitel louky, který pravděpodobně nebude mít zájem na zachování a následné udržování louky, takže zde během několika příštích let zřejmě prstnatec vyhyne.

Olšina už tak akutně ohrožena není. Hrozí zde např. zarůstání dřevinami a následné zastínění lokality, proto by se během několika let měla provádět probírka. Probírka ale musí být prováděna s ohledem na rostliny a tedy zbytečně neničit porosty rostlin. Nejlépe tedy bude provádět probírku v zimním období. V keřovém patru se může expanzivně šířit i kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) a ostružiníky (*Rubus sp.*), takže je nutné vhodnou regulací světla zabránit šíření i těchto druhů.

Literatura:

- Hron František (1987): Rostliny strání, skal, křovin a lesů – SPN, Praha
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol. (2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha

**Navrhované
maloplošné chráněné území**

**Horní
solopyský rybník**

Základní údaje:

Poloha:

Území leží v okrese Příbram, v katastrálním území obce Solopysky. Solopysky leží přibližně 2km západně od Sedlčan. Rybník se nachází přímo u obce. U Horního solopyského rybníku se nachází ještě jeden velký Dolní solopyský rybník a dva menší rybníčky.

Měřítko: 1:25 000

Výměra:

Horní solopyský rybník patří k poměrně velkým rybníkům – na Sedlčansku je to čtvrtý největší rybník. Jeho celková výměra činí 14,5ha. Do případné rezervace by spadal pouze rybník s jeho okrajovými částmi, které nejsou příliš rozlehlé. Takže plocha rezervace by se pohybovala přibližně kolem 16ha. Ovšem v případě, že by se vyhlásila rezervace i na sousedních rybnících, mohla by celková plocha dosáhnout možná až 30ha. Pro zajímavost Dolní solopyský rybník je na Sedlčansku na konci první desítky ve velikosti rybníků.

Geomorfologie:

Rybník leží v úplné rovině, takže je zde téměř nulové převýšení. Pouze Dolní solopyský rybník leží o několik metrů níže. Směrem na jih se krajina zvedá, ale to je už poměrně daleko od rybníků. Geomorfologicky náleží území do Benešovské pahorkatiny. Nadmořská výška Horního solopyského rybníku je přibližně 385m. Všechny rybníky odvodňuje potůček, který tvoří pravostranný přítok potoka Musík, a ten se zprava vlevo do Vltavy.

Klima:

Území patří do mírně teplé oblasti s průměrnou roční teplotou 7,5°C. S ohledem na srážky spadá do mírně vlhké oblasti s průměrnými ročními srážkami 600mm. Vegetační doba zde trvá 145-153 dnů.

Důvod k vyhlášení:

Hlavním důvodem k vyhlášení je mimořádné bohatství ptactva. Bylo zde zaznamenáno celkem téměř 110 druhů ptáků, což z lokality činí jednu z nejvýznamnějších ornitologických lokalit ve středních Čechách. Byla by obrovská škoda zničit takovéto bohatství a využívat rybník např. k chovu kaprů. Hnízdí zde mnoho chráněných druhů. Velmi významní jsou i obojživelníci, kterých se zde rozmnožuje řada. Nakonec zde rostou i některé vzácnější rostliny a tři z nich jsou na červeném seznamu. Je tedy skoro nutné zde vyhlásit mchů. Jednalo by se pravděpodobně o přírodní rezervaci (PR), ale v případě, že by se chránily i sousední rybníky, bylo by vhodné vyhlásit národní přírodní rezervaci (NPR). Na ostatních rybnících také žije řada vzácných druhů a vše dohromady tvoří velmi výjimečný ekosystém. Bohužel ale současná špatná ekonomická situace našeho státu a úpadek vyhlašování chráněných území spíše spíše k blízkému vybagrování rybníku a následnému chovu kaprů, což by znamenalo značný úbytek vzácných druhů a rozvrácení vhodných přírodních podmínek především pro živočichy. Některé organizace sice bojují za vyhlášení rezervace, ale jejich snaha nezaznamenává příliš velké úspěchy.

Letní pohled na Horní Solopyský rybník a v pozadí Solopysky

Geologie:

Místní horniny jsou součástí střečeského plutonu. Geologickým podložím jsou blíže neurčené diority. Převládajícím půdním typem jsou středně úživné hnědé půdy. Většina půd je silně podmáčena a obsahuje velké množství organického materiálu, tzn. že je můžeme charakterizovat jako půdy glejové.

Flora:

Rostlinstvo bylo zaznamenáváno pouze na Horním sol. rybníce a v jeho nejbližším okolí. Chybí zde tedy např. charakteristika přilehlých luk a porostů dřevin. Vzhledem ke skutečnosti, že se ve zkoumané ploše nalézají velmi málo ekosystémů a navíc si jsou ekosystémy velmi podobné, pestrost rostlinstva velmi zaostává. Přesto ale bylo zjištěno v těsné blízkosti rybníku 62 druhů vyšších rostlin, což je vzhledem k podmínkám vysoký počet. Roste zde i několik celorepublikově vzácnějších druhů a řada druhů vzácných na Sedlčansku. Rybník během své existence znamenitě zapadl do krajiny a vytvořil zachovalý ekosystém, díky čemuž by se bez zásahů člověka zdejší rostlinstvo a živočišstvo mohlo dále vyvíjet.

Floru můžeme rozdělit na čtyři podobná společenstva: vodní makrofyta, porosty rákosin, obnažené dno a výslunná travní společenstva. Kolem rybníku nalezneme porosty některých dřevin, ale jak již bylo zmíněno, tyto porosty nebudou charakterizovány, protože flora je velmi podobná a porosty dřevin netvoří typický souvislý typ ekosystému. Z takových dřevin jsou hojné vrba křehká (*Salix fragilis*), vrba popelavá (*Salix cinerea*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) a na okrajích topol osika (*Populus tremulus*) a topol bílý (*Populus alba*).

Jednotlivé exkurze byly provedeny 29.6. a 9.8. 2003.

Ukázka společenstev

1) Společenstva

Vodní makrofyta:

Vodní makrofyta zde nejsou vyvinuta příliš dobře. Roste tu velmi málo vodních rostlin, a to pouze dvě: okřehek menší (*Lemna minor*) a bublinatka menší (*Utricularia australis*). Na druhou stranu tyto rostliny rostou na velké ploše rybníku a jsou tedy velmi hojné. Lze předpokládat výskyt závitky mnohokořenné (*Spirodela polyrhiza*), protože mohla být díky své podobnosti s okřehekem přehlédnuta.

Porosty rákosin:

Většina rybníku je zarostlá různými rákosinami. Složení těchto porostů je dosti výjimečné, protože jsou vyvinuty porosty orobince širokolistého (*Typha latifolia*), orobince úzkolistého (*Typha angustifolia*), rákosu obecného (*Phragmites australis*), zblochanu vodního (*Glyceria maxima*) a dokonce i řídké břehové porosty se sítinou rozkladitou (*Juncus effusus*) a ostřicí nedošáchor (*Carex pseudocyperus*). Vyvinuty všechny porosty těchto rostlin nalézáme na málokterém rybníce (na Sedlčansku je to zřejmě jediný případ). Díky těmto rákosinám je zajištěno i druhové bohatství ptactva. Mimo již jmenované druhy roste na okrajích z hojných rostlin chrstice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), karbínek evropský (*Lycopus europaeus*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), lilek potměchuť (*Solanum dulcamara*), ostřice štíhlá (*Carex acuta*), pcháč bahenní (*Cirsium palustre*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris* agg.), svízel bahenní (*Galium palustre*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), vrbina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*) a vrbovka chlupatá (*Epilobium hirsutum*). Ze vzácnějších rostlin jmenujme přesličku poříční (*Equisetum fluviatile*), puškvorec obecný (*Acorus calamus*), sítinu sivou (*Juncus inflexus*) a šišák vroubkovaný (*Scutellaria galericulata*).

Ostřice nedošáchor (*Carex pseudocyperus*) za plodu

Obnažené dno:

Během teplých a suchých letních měsíců voda v rybníku ubývá, díky čemuž vznikají obnažené břehy. Pro zdejší floru je to velmi významný jev, protože zde rostou některé vzácnější druhy. Z běžnějších byly zaznamenány dvouzubce (*Bidens* sp.), ježatka kuří noha (*Echinochloa crus-galli*), křehkýš vodní (*Myosoton aquaticum*), ostřice srstnatá (*Carex hirta*), rdesno blešníků (*Persicaria lapatifolia*), rukev bažinná (*Rorippa palustris*), sítina článkovaná (*Juncus articulatus*), sítina žabí (*Juncus*

bufonius), vrbovka Lamyova (*Epilobium lamyi*) a tollice dětelová (*Medicago lupulina*). Ze vzácnějších druhů zde roste bahnička jehlovitá (*Eleocharis acicularis*), komonice bílá (*Melilotus albus*), pryskyřník lítý (*Ranunculus sceleratus*), psárka plavá (*Alopecurus aequalis*), rozrazil drchničkovitý (*Veronica anagalis-aquatica*), šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*) a žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*).

Žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*)

Travnaté okraje:

Pro území tyto okraje mají význam pouze ve zpestření místní flory o několik druhů. Tyto okraje mají ale i jednu negativní stránku. Místy totiž roste třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), která ohrožuje okolí zarůstáním (viz ohrožení lokality). Ze zajímavých druhů jsem zaznamenal jetel zvrhlý (*Trifolium hybridum*) a jitrocel prostřední (*Plantago media*).

2) Seznam zjištěných rostlin

Český název	Latinský název	Hojnost	Ostatní
Bahnička jehlovitá	<i>Eleocharis acicularis</i>	V	!!, N
Bahnička mokřadní	<i>Eleocharis palustris</i>	V	!!, R, ☀
Blatouch bahenní	<i>Caltha palustris</i>	H	R
Bublinatka jižní	<i>Utricularia australis</i>	VH	R, C4a
Čistec bahenní	<i>Stachys palustris</i>	V	
Dvouzubec níčí	<i>Bidens cernua</i>	V	R, ☰

Dvouzubec paprscitý (???)	<i>Bidens radiata</i>	??	R, N, ☒
Dvouzubec trojdielný	<i>Bidens tripartita</i>	VH	R, N, ☒
Halucha vodní (?)	<i>Oenanthe aquatica</i>	VH	R, !!
Chrastice rákosovitá	<i>Phalaris arundinacea</i>	VH	R, ☒
Jílek mnohokvětý	<i>Lolium multiflorum</i>	V	!!
Jetel zvrhlý	<i>Trifolium hybridum</i>	V	
Jitrocel prostřední	<i>Plantago media</i>	V	!!
Ježatka kuří noha	<i>Echinochloa crus-galli</i>	H	N, ☀
Kakost luční	<i>Geranium pratense</i>	V	
Karbinec evropský	<i>Lycopus europaeus</i>	VH	R, N, ☒
Kohoutek luční	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	H	
Komonice bílá	<i>Melilotus albus</i>	V	N, !!
Krušina olšová	<i>Frangula alnus</i>	V	!!
Křehkýš vodní	<i>Myosoton aquaticum</i>	V	R, N, ☒
Kyprej vrbice	<i>Lythrum salicaria</i>	H	R
Lilek potměchuť	<i>Solanum dulcamara</i>	VH	R, ☒
Mochna husí	<i>Potentilla anserina</i>	H	
Okřehek menší	<i>Lemna minor</i>	VH	R
Olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>	H	R, ▼
Orobinec širokolistý	<i>Typha latifolia</i>	VH	R
Orobinec úzkolistý	<i>Typha angustifolia</i>	VH	R
Ostřice nedošáchor	<i>Carex pseudocyperus</i>	H	R, ☒, C4a
Ostřice srstnatá	<i>Carex hirta</i>	H	
Ostřice štíhlá	<i>Carex acuta</i>	H	R, ☒
Pcháč bahenní	<i>Cirsium palustre</i>	VH	
Pomněnka bahenní	<i>Myosotis palustris agg.</i>	H	R, N
Psineček výběžkatý	<i>Agrostis stolonifera</i>	V	
Pryskyřník lýtý	<i>Ranunculus sceleratus</i>	H	N, !!, ☒
Pryskyřník prudký	<i>Ranunculus acris</i>	H	
Přeslička poříční	<i>Equisetum fluviatile</i>	H	!!
Psárka plavá	<i>Alopecurus aequalis</i>	H	N, ☒, !!
Puškvorec obecný	<i>Acorus calamus</i>	H	R, !!
Rákos obecný	<i>Phragmites australis</i>	VH	R
Rdesno blešník	<i>Persicaria lapathifolia</i>	H	N, ☒
Rozrazil drchničkovitý	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	H	N, !!, ☒, ☀
Rukev bažinná	<i>Rorippa palustris</i>	VH	N, ☒
Sítina článkovaná	<i>Juncus articulatus</i>	H	R, N, ☒

Sítina rozkladitá	<i>Juncus effusus</i>	VH	R
Sítina sivá	<i>Juncus inflexus</i>	V	R, !!
Sítina žabí	<i>Juncus bufonius</i>	H	N, ☞
Sléz přehlížený	<i>Malva neglecta</i>	V	
Svízel bahenní (?)	<i>Galium palustre</i>	VH	
Šáchor hnědý	<i>Cyperus fuscus</i>	VH	C3, ☞, N, ☼
Šišák vroubkovaný	<i>Scutellaria galericulata</i>	H	R, !!, ☞
Tolice dětelová	<i>Medicago lupulina</i>	H	☞
Topol bílý	<i>Populus alba</i>	H	▼
Topol osika	<i>Populus trumulus</i>	H	▼
Třtina křovištní	<i>Calamagrostis epigejos</i>	VH	
Vrba křehká	<i>Salix fragilis</i>	VH	R, ▼, ☞
Vrba popelavá	<i>Salix cinerea</i>	H	R, ☞, ▼
Vrbina obecná	<i>Lysimachia vulgaris</i>	H	R
Vrbina penízkovitá	<i>Lysimachia nummularia</i>	H	R
Vrbovka Lamyova	<i>Epilobium lamyi</i>	H	☞
Vrbovka chlupatá	<i>Epilobium hirsutum</i>	V	R
Zblochan vodní	<i>Glyceria maxima</i>	VH	R
Žabník jitrocelový	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	H	R, N, !!, ☞

Vysvětlivky:

agg. ... soubor druhů určitého rodu

sp. ... druh z určitého rodu

C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000

C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000

H... hojný výskyt

N... druh typický především pro náplavy a obnažené dno

R... typický rybníční druh

V... vzácný výskyt

VH... velmi hojný výskyt

???...druh nejednoznačně určený

!!... druh zasluhující pozornost

☞ ... druh uložený v herbáři autora

▼ ... převažující dřevina

☼ ... teplomilný druh

3) Významné a vzácné druhy

Bahnička jehlovitá (*Eleocharis acicularis*)

Bahnička jehlovitá je velmi drobná a zpravidla do 5cm vysoká rostlina. Typické pro ni jsou kobercovité porosty, které tato bahnička tvoří. Listy jsou velmi tenké a na jejich

koncích vyrůstají drobné klásky. Doba kvetení je různá, nejčastěji kvete v létě. Je to naše nejdrobnější bahnička. Za vhodných podmínek se dokáže rychle množit a rozšiřovat.

Vyskytuje se od nížin do podhůří. Roste na obnažených dnech rybníků. V některých oblastech za vhodných podmínek může být hojná, ale celkově v ČR patří k vzácnějším rostlinám. Na Sedlčansku byla díky letošnímu suchu (2003) místy hojnější, jinak zde roste velmi vzácně. Byla zjištěna na některých rybnících a hojně u Vltavy. Na Solopyském rybníku rostla v malé populaci pouze na jediném místě.

Bublinatka jižní (*Utricularia australis*)

Bublinatka jižní je naší nejhojnější bublinatkou. Naše bublinatky je dosti obtížné rozlišovat, proto nemá smysl zde udávat nějaké přesné poznávací znaky. Často porůstá velké plochy hladin rybníků a v létě je nádherně ozdobí svými žlutými květy. Je to masožravá rostlina, která pomocí svých plynových měchýřků chytá drobné živočichy.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste v různých stojatých vodách, které jsou většinou mělké a dobře prosvětlené. V ČR není příliš hojná ani v rybníčnatých oblastech. Byla tedy zařazena na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku jsou známy dvě lokality (ještě PR Jezero), ale můžeme ji předpokládat i jinde. Na Solopyském rybníce je hojná.

Na lokalitě hojná bublinatka jižní (*Utricularia dioica*)

Ostřice nedošáchor (*Carex pseudocyperus*)

Tato ostřice je poměrně statná a vysoká až 1 metr. Listy jsou světle zelené a do 15mm široké. Květenství má podobnou barvu jako rostlina, má totiž žlutozelenou barvu a obsahuje přes 100 květů. Klásky jsou na dlouhých stopkách a zřetelně převislé. Mošničky mají dlouhý dvouzubý zobánek. Kvete od května do července.

Vyskytuje se od nížin do podhůří. Nejčastěji roste v rybnících, přímo ve vodě. V ČR je to poměrně vzácný druh. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku byla zjištěna na společných lokalitách s bublinatkou jižní (*Utricularia australis*), ale také je možné ji předpokládat i jinde.

Pryskyřník lítý (*Ranunculus sceleratus*)

Pryskyřník lítý může za vhodných podmínek dosahovat výšky až 100cm, ale většinou je drobnější. Má rozdílné přízemní a lodyžní listy, které jsou typické pro tento pryskyřník.

Květy nejsou příliš velké, ale bývá jich více. Mají světle žlutou barvu. Kvete od června do srpna. Vyznačuje se svou jedovatostí a při kontaktu s pokožkou může způsobovat puchýře.

Vyskytuje se od nížin do podhůří. Typické jsou pro něj obnažené břehy stojatých vod, ale roste také na normálních okrajích rybníků. Za vhodných podmínek může být hojný, ale ne vždy nalézá vhodné podmínky, proto není v ČR příliš hojný. Na Sedlčansku byl letos (2003) díky suchu hojný, ale v jiných letech zde roste jen vzácněji.

Přeslička poříční (*Equisetum fluviatile*)

Přeslička poříční je u nás druhou největší přesličkou. Může se dorůstat až 1,5m. Dobrým poznávacím znakem je silná lodyha, která má mnoho hran, takže má v podstatě kulatý průřez. Uvnitř je dutá. Větví se pouze řídce a někdy lze nalézt rostliny nevětvené. Výtrusnicový klas je poměrně veliký a vyrůstá na vrcholu rostliny. Výtrusy dozrávají od května do července.

Vyskytuje se od nížin do hor. Roste na hodně vlhkých místech, jako jsou podmáčené louky, okraje rybníků a velké louže. V ČR je hojná, ale na Sedlčansku roste roztroušeně.

Puškvorec obecný (*Acorus calamus*)

Puškvorec obecný se dorůstá do 1,2m. Je to velmi zajímavá rostlina známá už po staletí. Lodyha je trojhranná a listy mečovitě. Květenství je velmi husté, zelené. Kvete od června do července. Celá rostlina výrazně a příjemně voní, nejsilněji ale voní oddenek. Ten se také používá v lékařství.

Vyskytuje se od nížin do podhůří. Roste na okrajích rybníků a řek. U nás byl dříve hojný, ale nastal jeho značný úbytek a dnes patří k poměrně vzácným rostlinám. Na Sedlčansku je vzácnější. Byl zjištěn pouze na několika rybnících a u Vltavy.

Květenství puškvorce obecného (*Acorus calamus*)

Šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*)

Šáchor hnědý je náš nejhojnější šáchor. Dorůstá se až 40cm, ale většinou je to drobná rostlinka dosahující kolem 10cm. Má typickou trojhrannou lodyhu. Typické jsou tmavě hnědé klásky, které jsou hustě seskupeny a velmi zdobí rostlinu. Kvete od června do září.

Vyskytuje se jen v nižších polohách. Roste především na obnažených dnech. Snáší i na živiny velmi bohaté substráty. V ČR je to vzácný druh s proměnlivým výskytem. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3. Na Sedlčansku byl letos zjištěn pouze na Horním Solopyském rybníce a u Vltavy (Bučily). Šáchor hnědý je pro Sedlčansko významná rostlina a samozřejmě tedy i pro Solopyský rybník.

Fauna:

1) Plazi

Z plazů byl zaznamenán výskyt užovky obojkové (*Natrix natrix*), která zde žije v hojném počtu. Dále zde žije ještě ještěrka obecná (*Lacerta agilis*), která dává přednost suchým okrajům rybníku.

2) Obojživelníci

Na lokalitě žije řada obojživelníků a mnoho z nich patří mezi vzácné druhy. Jejich výskyt je v pořadí druhým největším důvodem k vyhlášení rezervace. Za nejvýznamnější druhy považují kriticky ohrožené blatnici skvrnitou (*Pelobates fuscus*) a skokana krátkonohého (*Rana lessonae*). V následujícím seznamu jsou obojživelníci, kteří byli zaznamenáni v dostupných materiálech a zřejmě seznam není úplný.

Skokan zelený (*Rana kl. esculenta*)

Český název	Latinský název	Ochrana
Blatnice skvrnitá	<i>Pelobates fuscus</i>	§1, BERN
Čolek obecný	<i>Triturus vulgaris</i>	§2, BERN
Kuňka ohnivá	<i>Bombina bombina</i>	§3, NATURA 2000
Ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>	§3
Ropucha zelená	<i>Bufo viridis</i>	§3, BERN
Rosnička zelená	<i>Hyla arborea</i>	§2, BERN
Skokan krátkonohý	<i>Rana lessonae</i>	§1, BERN
Skokan zelený	<i>Rana kl. esculenta</i>	§2, BERN

Vysvětlivky:

§1... kriticky ohrožený druh

§2... silně ohrožený druh

§3... ohrožený druh

BERN... druh chráněný Bernskou úmluvou

NATURA 2000... druh začleněný do programu Natura 2000

3) Ptáci

Fauna ptactva je naprosto výjimečná. Počet pozorovaných ptáků na lokalitě a v blízkém okolí se pohybuje mezi 100-110 druhy. Mnoho ptáků na lokalitě hnízdí. V zastoupení je velký počet chráněných a vzácných druhů. Nalezneme zde kolem třech desítek chráněných druhů. V následujícím seznamu jsou zapsány všechny chráněné druhy, které byly uvedeny v dostupných materiálech, zmíněny na letošní (2003) zoologické exkurzi a nebo pozorovány autorem. Z ostatních nechráněných živočichů zde žijí např. polák chocholačka (*Aythya fuligula*), datel černý (*Dryocopus martius*), cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*), cvrčilka zelená (*Locustella naevia*), lyska černá (*Fulica atra*), mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*), strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*) a několik druhů rákosníků (*Acropcephalus sp.*). Přemnožili se zde raci chechtaví (*Larus ridibundus*), kterých zde v roce 2003 hnízdilo kolem 100 párů.

Asi největší význam má hnízdění velmi vzácného slavíka modráčka středoevropského (*Luscinia svecica cyanecula*). Z dalších hnízdících druhů mají jedno z mála hnízdišť na Sedlčansku. chřástal kropenatý (*Porzana porzana*), lžičák pestrý (*Anas clipeata*) a rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*). Z jiných velmi vzácných ptáků byli zjištěni čáp černý (*Ciconia nigra*), bukač velký (*Botaurus stellaris*), kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), kolpík bílý (*Platalea leucorodia*) a žluva hajní (*Oriolus oriolus*).

Český název	Latinský název	Ohrožení
Bekasina otavní	<i>Capella gallinago</i>	silně ohrožená
Bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	ohrožený
Bukač velký	<i>Botaurus stellaris</i>	kriticky ohrožený
Cvrčilka slavíková	<i>Locustella luscinioides</i>	ohrožená
Čáp bílý	<i>Ciconia ciconia</i>	ohrožený
Čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	silně ohrožený
Čírka modrá	<i>Anas querquedula</i>	silně ohrožená

Čírka obecná	<i>Anas crecca</i>	ohrožená
Chřástal kropenatý	<i>Porzana porzana</i>	silně ohrožený
Chřástal vodní	<i>Rallus aquaticus</i>	silně ohrožený
Kolpík bílý	<i>Platalea leucorodia</i>	kriticky ohrožený
Konipas luční	<i>Motacilla flava</i>	silně ohrožený
Kopřivka obecná	<i>Anas strepera</i>	ohrožená
Kvakoš noční	<i>Nycticorax nycticorax</i>	silně ohrožený
Ledňáček říční	<i>Alcedo atthis</i>	silně ohrožený
Lžičák pestrý	<i>Anas clypeata</i>	silně ohrožený
Moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	ohrožený
Moudivláček lužní	<i>Remiz pendulinus</i>	ohrožený
Pěnice vlašská	<i>Sylvia nisoria</i>	silně ohrožená
Potápka černokrká	<i>Podiceps nigricollis</i>	ohrožená
Potápka malá	<i>Podiceps ruficollis</i>	ohrožená
Potápka roháč	<i>Podiceps cristatus</i>	ohrožená
Rákosník velký	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	silně ohrožený
Slavík modráček středoevropský	<i>Luscinia svecica cyanecula</i>	silně ohrožený
Slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	ohrožený
Vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	ohrožená
Volavka bílá	<i>Egretta alba</i>	silně ohrožená
Ťuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>	ohrožený
Zrzohlávka rudohlavá	<i>Netta rufina</i>	silně ohrožená
Žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	silně ohrožená

Labuť velká (*Cygnus olor*) se svými mláďaty

Ohrožení lokality:

Jak již bylo zmíněno, aktuálně největší ohrožení spočívá v pravděpodobném vybagrování rybníku a tudíž úplné nebo částečné likvidace tohoto velmi cenného biotopu. Přeměna rybníku k jiným účelům by způsobila úplné vymizení nejvzácnějších druhů ptáků a obojživelníků a ústup méně přizpůsobivých druhů. S tímto by bylo spojené i vymizení řady druhů rostlin. Zkrátka tato úžasná lokalita je na pokraji zániku. To už je ale spíše záležitost úředníků a peněz, protože ochránci přírody se už snažili a neměli příliš velký úspěch.

Další případné ohrožení by skýtalo hnojení okolních polí a následná kontaminace vody a nebo případné „zúrodnování“ rybníku. Ohrožení spočívá i v expanzivním šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*), která zarůstá sušší části okolí rybníku.

Literatura:

- Habart Čeněk (1925): Sedlčansko, Sedlecko a Voticko I – Pražská edice
Fischer David (2003): Výsledky zoologických průzkumů vybraných vodních nádrží v širším okolí Vysokého Chlumce – Horní Solopyský rybník, nepublikováno
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha

**Navrhované
maloplošné chráněné území**

Klobása

Mezi vesnicemi Luhy a Prosenická Lhota se nacházejí dva rybníky – Jelito a Klobása. Rybníky leží ve výšce přibližně 430m. Jelito je poměrně veliký rybník a patří do první desítky největších rybníků na Sedlčansku. Klobása je podstatně menší a z velké části je zarostlá rákosinami. V případě vyhlášení rezervace by se výměra stanovila na max. 25ha, ale spíše jen 20ha.

Rybníky nebyly podrobně zkoumány a byla provedena pouze jedna zářijová exkurze, proto většina předpokládaných vzácných rostlin už nemohla být zaznamenána. Nalezneme tu zachovalé ekosystémy. Časté jsou porosty rákosin, dále pak obnažené břehy, olšiny, podmáčené louky a zbytky slatin. Porosty rákosin jsou velmi významné především pro vodní ptactvo, u něhož zde předpokládám řadu vzácných a chráněných druhů. Bohatá bude i fauna obojživelníků. Pozoruhodné jsou četné porosty rostlin, jako je skřípinec jezerní (*Schoenoplectus lacustris*) a zevar vzpřímený (*Sparganium erectum*). Obnažené břehy na Jelitu skýtali po podrobnějším ohledání řadu vzácných rostlin. Jmenujme např. ostřici šáchorovitou (*Carex bohemica*), bahničku jehlovitou (*Eleocharis acicularis*), bahničku vejčitou (*E. ovata*), jetel zlatý (*Trifolium aureum*), žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*) a další. Bahnička vejčitá (*Eleocharis ovata*) z červeného seznamu (C3) zde má zatím jediné zjištěné naleziště na Sedlčansku. Zachovale vypadají podmáčené louky. Bohužel v září na nich už není mnoho rostlin k vidění. Velmi zajímavý je hojný výskyt čertkuse lučního (*Succisa pratensis*), který zde má zřejmě jediné naleziště na Sedlčansku. Na zdejších slatinách dříve rostla rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*), ale nad jejím současným výskytem zůstává otazník. Slatiny jsou ve velmi špatném stavu a nadále zarůstají. Velmi hojná je zde přeslička poříční (*Equisetum fluviatile*) a violka bahenní (*Viola palustris*?).

Během roku 2004 budu lokalitu dále zkoumat a sepisovat rostliny, takže její další přírodovědné hodnoty budou známy až déle. Ovšem lokalita vypadá velmi nadějně.

Povltaví:

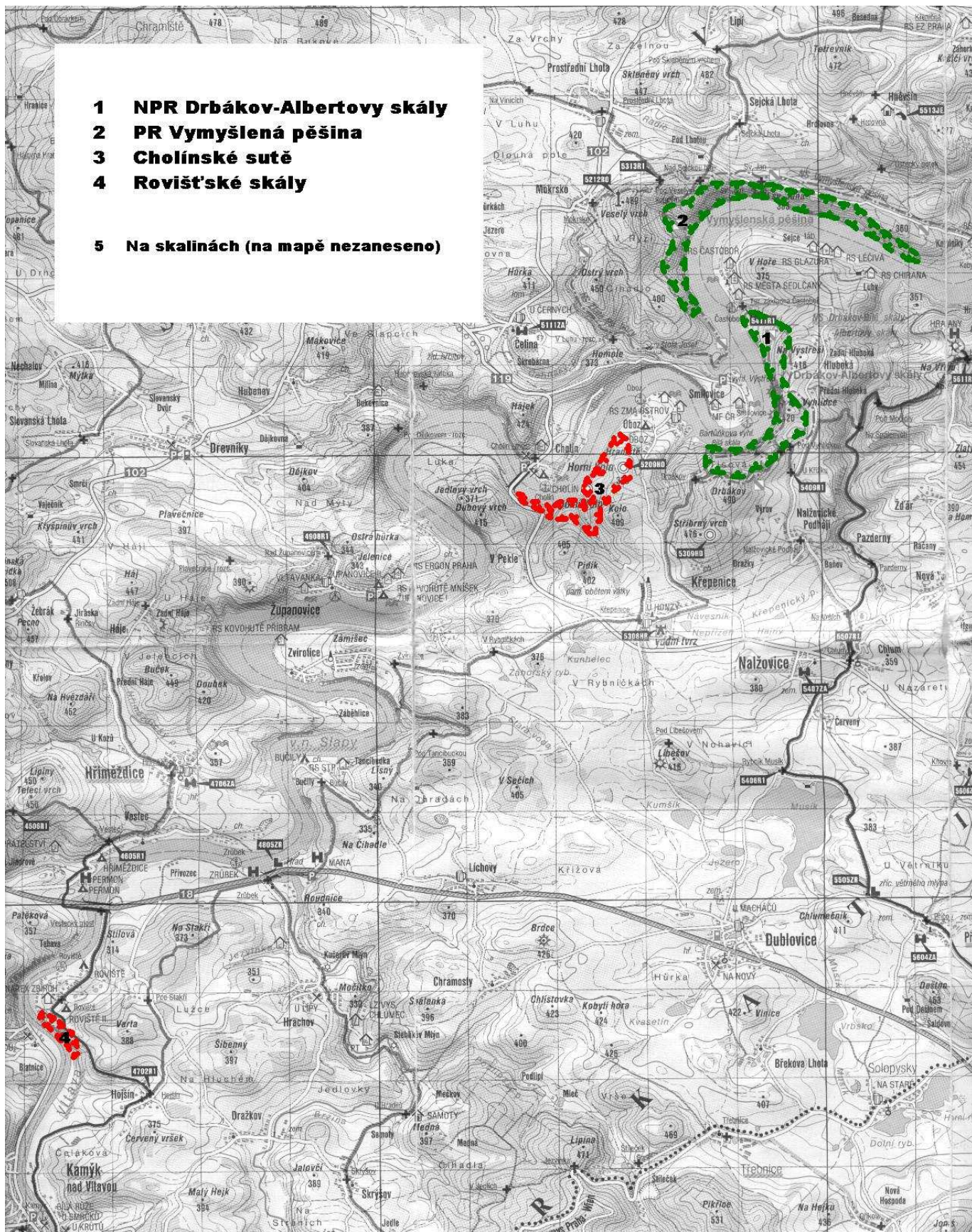
Druhou zkoumanou oblastí je okolí řeky Vltavy. Tato oblast zaujímá pouze vltavský kaňon a jeho nejbližší okolí. Zkoumaná oblast nezasahuje na Kamýckou přehradní nádrž. Většina se nachází v okrese Příbram, pouze lokalita Na skalínách je v okrese Benešov.

Bohužel bylo zkoumáno pouze 5 lokalit, ale v okolí Vltavy bychom jich našli mnohem více. Důvod je prostý – tyto lokality patří k nejhodnotnějším místům v okolí Vltavy a nebo se na ně soustředila větší botanická pozornost než na jiné a jsou tedy prostě jen známější. Celé okolí Vltavy oplývá nadprůměrným přírodním bohatstvím a podle mého názoru aktuální ochrana a výzkum této oblasti velmi zaostávají. Bylo by nanejvýš vhodné udělat zde nějakou síť chráněných území nebo tuto oblast chránit např. v podobě CHKO. Vždyť Vltava hostí několik desítek chráněných rostlin a velmi mnoho flory z červeného seznamu, navíc u živočichů je podobná situace. V celé této oblasti nalezneme pouze dvě chráněná území, což je velký nedostatek. Zdejší skalní stepi, zakrslé doubravy a skalní masivy jsou u nás typické právě pro Vltavu a na Sedlčansku máme jedny z jejích reprezentativních ukázek (možná i úplně nejzachovalejších).

Jak již bylo zmíněno, nalezneme zde pouze dvě chráněná území – PR Vymyšlenská pěšina a NPR Drbákov-Albertovy skály. Obě skýtají velmi cenné přírodní bohatství, přičemž NPR Drbákov-Albertovy skály je jasně nejcenější rezervací v okrese Příbram. Dále jsem navštívil další tři cenná území, u kterých jsem ale neprováděl podrobnější průzkum. Jedná se o Cholínské sutě, Rovištské skály a Na skalínách. Cholínské sutě patří k typickým Vltavským ekosystémům, zajímavostí jsou pouze zdejší suťové lesy, které u Vltavy nejsou příliš časté. Rovištské skály vynikají především zachovalými skalními stepi a výskytem smila písečného (*Helichrysum arenarium*). Na Skalínách je celorepublikově známé v ČR jediné naleziště štíra kýlnatého (*Euscorpius carpathicus*). Dále u Vltavy nalezneme mnoho strmých skalnatých svahů (např. u Živohoště, Zvírotic...), jenž také skýtají velké přírodní bohatství. Jednoduše je zde skryto velké přírodní bohatství, které bez náležitě ochrany bude těžko přetrvávat do budoucna.

V roce 2003 díky velkému suchu Slapská přehradní nádrž o několik metrů klesla, díky čemuž se zde velmi bohatě vyvinula společenstva obnažených dnů. Rostla zde velmi pestrá flora – rostliny rybniční, ruderální, ale i luční, polní a v menší míře dokonce i lesní. Z nejvzácnějších rostlin jmenujme bělolist rolní (*Filago arvensis*), jitrocel chudokvětý (*Plantago uliginosa*), mochnu norskou (*Potentilla norvegica*), ostřici šáchorovitou (*Carex bohemica*), psárku kolénkatou (*Alopecurus geniculatus*), rosičku krvavou (*Digitaria sanguinalis*), rozrazil dlouholistý (*Pseudolysimachion maritimum*) a šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*).

- 1 NPR Drbákov-Albertovy skály**
- 2 PR Vymyšlená pěšina**
- 3 Cholínské sutě**
- 4 Rovišťské skály**
- 5 Na skalinách (na mapě nezaneseno)**

Národní přírodní rezervace

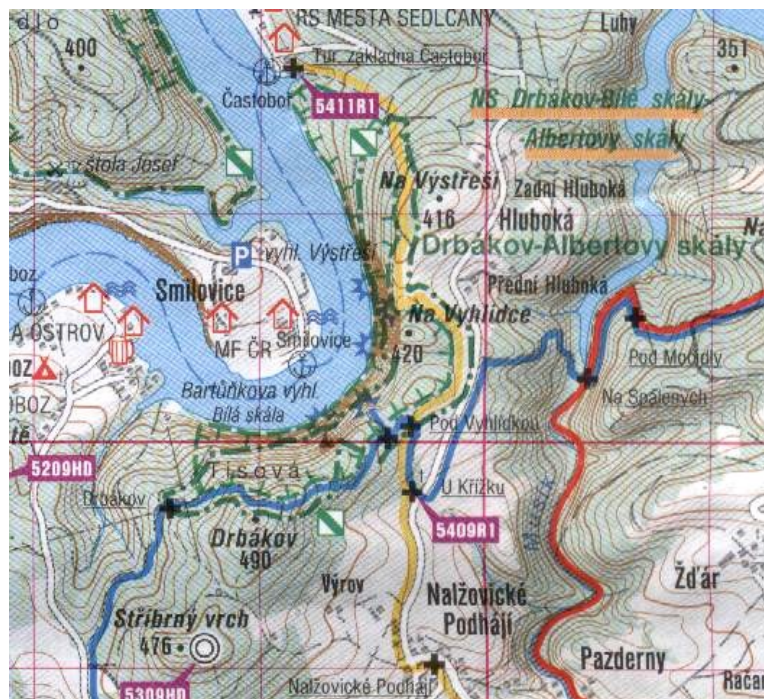
Drbákov-Albertovy
skály

Základní údaje:

Poloha:

NPR se nachází v okrese Příbram, na pravém břehu Vltavy. Patří do katastrálního území obce Nalžovické Podhájí. V blízkosti nalezneme ještě několik dalších obcí. Mezi ně patří rekreační střediska Častobor, Oboz a Smilovice, a dále osady Výrov a Přední a Zadní Hluboká.

Měřítko: 1: 33333

Výměra:

Tato NPR je druhé nejrozsáhlejší mchů v okrese Příbram. Celková výměra rezervace činí 62,77ha. Za existence původní rezervace Drbákovské tisy byla rozloha mchů podstatně menší.

Vyhlášení:

Původně byla vyhlášena rezervace pouze na území Drbákova pod názvem Drbákovské tisy z výnosu MŠANO č. 143 547-V/33 ze 31.12.1933. Pak byla 5.12.1977 rezervace rozšířena o sousední Albertovy skály z výnosu MK ČSR č. 6.088/77.

Naučná stezka:

Zdejší naučná stezka prochází většinou územím, včetně nejvýznamnějších partií. Má celkem 11 zastávek zaměřených na různé téma související s rezervací. Měří celkem 7,35km, ale je dosti fyzicky náročná, protože vede z velké části strmými partiemi vltavského kaňonu.

Geomorfologie:

Rezervace se rozkládá na pravém břehu řeku Vltavy, na severních svazích kopce Drbákova (490m). Tento kopec je na Sedlčánsku v blízkosti Vltavy nejvyšší. Zbytek rezervace leží na Albertových (Bílých) skalách, kterým dominuje vyhlídka nazývaná Bílá skála. Nedaleko této vyhlídky se nachází další vrchol Na vyhlídce (420m). Drbákov a

Albertovy skály od sebe odděluje tzv. Racochatá rokle. Nadmořská výška rezervace se pohybuje mezi 271-475m. Před napuštěním Slapské přehradní nádrže byla spodní hranice nadmořské výšky rezervace na 237m.

Klima:

Území patří do oblasti mírně teplé, mírně vlhké a s mírnou zimou. Průměrná roční teplota se tu pohybuje kolem 8°C. Průměrný roční úhrn srážek činí 560mm. Podnebí je sušší díky srážkovému stínu Brd. Zdejší klima také ovlivňuje tzv. říční fenomén, který v zimě rezervaci otepluje a v létě ochlazuje.

Historie rezervace:

Na vzniku a obhospodařování rezervace se podílelo několik významných lidí. Ale začneme nejdříve od názvu mchů. Kopec Drbákov má název odvozen od slova „dbáti“, protože dříve sloužil ke střežení vltavské plavby. Starší název kopce zněl „Dbákov“. Za okupace na kopci stávala dřevěná pozorovatelná s vojenskou hlídkou. Albertovy skály se dříve jmenovali „Bílé“, ale kartografové je přejmenovali na Albertovy skály podle dřívějšího hospodáře z nalžovického velkostatku. Na vzniku naučné stezky měl velký podíl Karel Bartůněk, který začal stezku ve skalách budovat úplně sám. Po něm byla nazvána dnes i jedna vyhlídka. Mnoho času a péče rezervaci věnoval i známý sedlčanský turista František (Robin) Veselý, který má dnes u Bílé skály pomník a ve skalách také pamětní desku.

Pohled na rezervaci v dubnu

Důvod k vyhlášení:

Hlavním důvodem byl v roce 1933 velmi hojný výskyt tisu (*Taxus baccata*). Jinak jsou velmi významné zachovalé suťové lesy a především ekosystémy skalních stepí s mnoha vzácnými druhy. Rezervace je přírodně nejvýznamnějším a nejzachovalejším místem ve středním Povltaví a má celorepublikový význam.

Geologie:

Na území se uplatňují četné skály a skalní výchozy, které v některých místech dosahují mnoho desítek metrů. Na Drbákově nalezneme rozsáhlé kamenné sutě, které jsou zde vytvořeny díky zvětrávání. Horninové složení je poměrně pestré a patří k východnímu okraji jílovského pásma. Vyskytují se zde bazalty a andezity. Místy nalezneme kyselé lávy (dacity a ryolity). Tyto vulkanické horniny jsou protkány gabrem a albitickými žulami. Na povrchu zde vystupují sedimentární břidlice. Jako nejmladší horninu zde nalezneme na Bílé skále vystupující bititickou žulu. Z půd jsou na skalách rozšířeny hlavně rankery. Na ostatních místech převažují oligotrofní až úživné hnědé půdy. Geologickou zajímavostí je lokální tvorba pěnovců. Mezi Albertovými skalami se v jedné rokli díky vysychajícími pramenu sráží CaCO_3 . Tento jev je významný především pro vápnomilnou květenu a zvířenu.

Pohled na rezervaci od Častoboře

Flora:

Zdejší flora je naprosto výjimečná. Roste zde řada druhů vzácných a některé z nich jsou celorepublikově velmi ohrožené. Celkem tu nalezneme 13 druhů chráněných zákonem a z území je dohromady zapsáno 70 druhů rostlin z červeného seznamu. Z nich patří 5 druhů do kategorie C1, přičemž výskyt jednoho druhu je téměř vyloučen. Z kategorie C2 jsou odsud známy 4 druhy. Značná je i diverzita rostlinných druhů, kterých zde bylo zaznamenáno kolem 400. V místním rostlinstvu převažují teplomilné a suchomilné druhy vázané na Sedlčansku pouze na kaňon Vltavy. Zdejší porosty jsou velmi zachovalé a nepříliš ovlivněné člověkem, původní lesy tu nalezneme minimálně.

Nalezneme zde řadu společenstev. Nejvýznamnější jsou však společenstva suťových lesů a skalních stepí, jenž jsou zde ukázkově vyvinuta ve velké míře.

Nebyl prováděn úplný druhový soupis především díky rozlehlosti a nepřístupnosti území. Velký důraz jsem kladl především na vzácné druhy. Rezervaci jsem zkoumal pouze v okolí naučné stezky. Jednotlivé exkurze byly provedeny 21.4., 2.5., 8.6., 1.7., 13.7. a 24.8. Některé údaje pochází i z předešlých let z náhodných návštěv.

1) Společenstva

V rezervaci nalezneme několik typů odlišných ekosystémů, díky čemuž je zajištěna druhová biodiverzita. Na většině území rostou listnaté lesy, časté jsou ale i bory. Na zbytku převládají skály. Společenstva můžeme tedy rozdělit na lesní a nelesní.

a) Lesní společenstva

Lesy v rezervaci jsou na některých místech velmi zachovalé a mají úplně přirozené složení. Místy ale nalezneme porosty jehličnanů. Nejvýznamnější jsou lesy s úživnými půdami, tedy suťové lesy, zakrslé doubravy a dubohabrové háje. Kyselý podklad mají acidofilní doubravy, kulturní bory, acidofilní habřiny a kulturní smrčiny. Trochu netypickým lesním společenstvem jsou reliktní bory. Bohužel jsem neprováděl podrobnou charakteristiku těchto společenstev, proto zde bude uvedeno především rozšíření v mchách a jen krátká charakteristika.

Typický ráz zdejších suťových lesů

Suťové lesy:

Suťové lesy jsou zde rozšířeny především na strmých svazích Drbákova. Z dřevin převažují habr obecný (*Carpinus betulus*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jilm drsný (*Ulmus glabra*) a tis červený (*Taxus baccata*). Z nejhojnějších rostlin jmenujme alespoň bažanku vytrvalou (*Mercurialis perennis*), jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), kakost smrdutý (*Geranium robertianum*), kapraď samec (*Dryopteris filix-mas*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), kyčelnice devítilistá (*Dentaria enneaphyllos*), hrachor jarní (*Lathyrus vernus*), svízel vonný (*Galium odoratum*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), pryšec sladký (*Euphorbia dulcis*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*), samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*), sasanka pryskyřníkovitá (*Anemone ranunculoides*), svízel okrouhlostý (*Galium*

rotundifolium), šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*) a věsenka nachová (*Prenanthes purpurea*).

Dubohabrové háje:

Flora dubohabrových lesů je podobná suťovým lesům. Tyto lesy rostou na Drbákově a v jeho blízkém okolí. Ze dřevin tvoří hlavní složku habr obecný (*Carpinus betulus*), dub letní (*Quercus robur*), javor mléč (*Acer platanoides*) a lípa srdčitá (*Tilia cordata*). V podrostu nalezneme jaterník podléšku (*Hepatica nobilis*), lilii zlatohlavou (*Lilium martagon*), prvosenku jarní (*Primula veris*), sasanku hajní (*Anemone nemorosa*), svízel lesní (*Galium sylvaticum*) a další.

Zakrslé doubravy:

Tyto doubravy nalezneme v mchů především v okolí skalních stepí. Bohužel tento velmi významný a pestrý ekosystém v rezervaci nalezneme je zřídka. Ze dřevin převažuje dub zimní (*Quercus petraea*), dále jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) a jeřáb muk (*Sorbus aria*). Roste zde mnoho vzácných druhů rostlin. Hojně jsou bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), náprstník velkokvětý (*Digitalis grandiflora*), oman srstnatý (*Inula hirta*), prvosenka jarní (*Primula veris*), rozrazil klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*), řebříček vratičolistý (*Achillea tanacetifolia*), řimbaba chocholičnatá (*Tanacetum corymbosum*) a vemeníky (*Platanthera* sp.).

Kulturní bory a acidofilní doubravy:

Flora těchto dvou lesních společenstev je podobná, proto jejich rostlinstvo bude charakterizovat společně. Navíc na noha místech se tyto společenstva prolínají. Ze dřevin převažují dub zimní (*Quercus petraea*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), habr obecný (*Carpinus betulus*) a jalovec obecný (*Juniperus communis*). Z rostlin jsou v podrostu hojně brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), kostřavy (*Festuca* sp.), jestřábníky (*Hieracium* sp.), metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*), rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*) a lipnice hajní (*Poa nemoralis*). Ze vzácnějších druhů zde nalezneme bělozářku větvitou (*Anthericum ramosum*), tolitu lékařskou (*Vincetoxicum hirundinaria*), ostřici nízkou (*Carex humilis*) a vemeníky (*Platanthera* sp.).

a) Nelesní společenstva

Nelesní společenstva nalezneme především v oblasti Albertových skal. V rezervaci rozlišují tyto společenstva: skály, skalní stepi, travnaté okraje lesů a říční náplavy.

Skály:

Skály jsou v rezervaci hojně rozšířeny. Ze dřevin zde nalezneme odolné druhy jako borovice lesní (*Pinus sylvestris*), břízu bělokorou (*Betula pendula*), skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*) a jeřáb muk (*Sorbus aria*). Z ostatních rostlin je na výslunných místech hojná tařice skalní (*Aurinia saxatilis*), kostřava sivá (*Festuca pallens*) a sleziník severní (*Asplenium septentrionale*). Na zastíněných místech nalezneme osladič obecný (*Polygonum vulgare*) a sleziník červený (*Asplenium trichomanes*).

Skalní stepi:

Skalní stepi jsou typickým společenstvem pro tuto rezervaci a jsou zde tedy hojně rozšířeny. Nalezneme zde mnoho druhů rostlin. Z hojnějších druhů jsou časté např. hlaváč

žlutavý (*Scabiosa ochroleuca*). kokořík vonný (*Polygonatum odoratum*), řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*) a řeřišničník písečný (*Cardaminopsis arenosa*). Ze vzácnějších druhů např. obě bělozářky (*Anthericum sp.*), česnek šerý (*Allium senescens*), čistec přímý (*Stachys recta*), chrpa chlumní (*Centaurea triumfettii*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*), kavyl Ivanův (*Stipa pennata*), koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*), kostřavy (*Festuca sp.*), mochny (*Potentilla sp.*), oman srstnatý (*Inula hirta*), prvosenka jarní (*Primula veris*), rozrazil klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*), sesel sivý (*Seseli osseum*) a zárazy (*Orobanche sp.*). Na místech s vyšším obsahem vápníku nalezneme hojně pěchavu vápnomilnou (*Sesleria carulea*).

Trochu netypický pohled na skalní společenstva

Travnaté okraje lesů:

Tyto společenstva jsou vyvinuta především na okrajích rezervace. Jedná se především o teplomilné trávníky s kostřavami (*Festuca sp.*) a jinými travami. Rostou zde především běžnější druhy, jako např. čilimník černající (*Cytisus nigricans*), devaterník velkokvětý (*Helianthemum grandiflorum*), jestřábník chlupáček (*Hieracium pilosella*), jetel prostřední (*Trifolium medium*), jitrocel prostřední (*Plantago media*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), pryšec chvojka (*Euphorbia cyparissias*) a svízel syříšťový (*Galium verum*). Ze vzácnějších druhů zde nalezneme bělolist rolní (*Filago arvensis*), černýš rolní (*Melampyrum arvense*) a jetel horský (*Trifolium montanum*).

Říční náplavy:

Na okrajích rezervace přímo u Vltavy nalezneme společenstva říčních náplavů. Bohužel je břeh prudký a kamenitý, takže tyto společenstva nejsou příliš vyvinuta. Roste

zde např. chřastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), mochna norská (*Potentilla norvegica*), šťovík tupolistý (*Rumex obtusifolius*) a tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*).

2) Seznam zjištěných vzácných rostlin

Český název	Latinský název	Ohrožení	Poslední ověření / Literatura
Barborka přitisklá	<i>Barbarea stricta</i>	C4a	Hlaváček 1995
Bažanka vytrvalá	<i>Mercurialis perennis</i>		Malíček 2003
Bělolist rolní	<i>Filago arvensis</i>	C3	Malíček 2003
Běložárka liliovitá	<i>Anthericum liliago</i>	C3, §3	Malíček 2003
Běložárka větvitá	<i>Anthericum ramosum</i>	C4a	Malíček 2003
Bezkolenec modrý	<i>Molinia caerulea</i>		Hlaváček 1995
Bojínek tuhý	<i>Phleum phleoides</i>		Malíček 2003
Brslen evropský	<i>Eonymus europaea</i>		Hlaváček 1995
Bukovník kaprad'ovitý	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>		Hlaváček 1995
Bukvice lékařská	<i>Betonica officinalis</i>		Malíček 2003
Černohlávek velkokvětý	<i>Prunella grandiflora</i>	C3	Hlaváček 1995
Černýš rolní	<i>Melampyrum arvense</i>	C3	Malíček 2003
Česnek planý	<i>Allium oleraceum</i>		Malíček 2003
Česnek šerý horský	<i>Allium senescens</i>	C4a	Malíček 2003
Čistec přímý	<i>Stachys recta</i>		Malíček 2003
Čistec lesní	<i>Stachys sylvatica</i>		Jiráková 1980
Dobromysl obecná	<i>Origanum vulgare</i>		Malíček 2003
Dřišťál obecný	<i>Berberis vulgaris</i>	C4a	Hlaváček 1995
Hlístník hnízdák	<i>Neottia nidus-avis</i>	C4a, CITES	Malíček 2003
Hloh křivokališní	<i>Crataegus praemonticola</i>		Houfek 1969
Hrachor černý	<i>Lathyrus niger</i>		Hlaváček 1995
Hrachor jarní	<i>Lathyrus vernum</i>		Malíček 2003
Hrušeň polnička	<i>Pyrus pyrastrer</i>	C4a	Malíček 2003
Hruštička zelenokvětá	<i>Pyrola chlorantha</i>	C1	Skalický 1975
Huseník chlupatý	<i>Arabis hirsuta</i>		Hlaváček 1995
Huseník chudokvětý	<i>Arabis pauciflora</i>	C2	Hlaváček 1995
Huseník střelovitý	<i>Arabis sagittata</i>	C3	Houfek 1969
Hvězdice chlumní	<i>Aster amellus</i>	C3, §3	Malíček 2002
Chrpa chlumní	<i>Centaurea triumfettii</i>	C3, §3	Malíček 2003
Chrpa latnatá	<i>Centaurea stoebe</i>		Malíček 2003

Jalovec obecný	<i>Juniperus communis</i>	C3	Malíček 2003
Jaterník podléška	<i>Hepatica nobilis</i>		Malíček 2003
Jedle bělokorá	<i>Abies alba</i>	C4a	Malíček 2003
Jeřáb břek	<i>Sorbus torminalis</i>		Malíček 2003
Jeřáb muk	<i>Sorbus aria</i>	C4a	Malíček 2003
Jeřáb řecký	<i>Sorbus graeca</i>	C1	Jiráková 1980
Jestřábník bledý	<i>Hieracium schmidtii</i>	C4a	Hlaváček 1995
Jestřábník hadincový	<i>Hieracium echioides</i>	C3	Hlaváček 1995
Jestřábník hladký	<i>Hieracium laevigatum</i>		Hlaváček 1995
Jestřábník chocholičnatý	<i>Hieracium cymosum</i>	C4a	Hlaváček 1995
Jestřábník okoličnatý	<i>Hieracium ambellatum</i>		Hlaváček 1995
Jestřábník úzkolistý	<i>Hieracium piloselloides</i>		Hlaváček 1995
Jetel alpský	<i>Trifolium alpestre</i>	C4a	Malíček 2003
Jetel horský	<i>Trifolium montanum</i>		Malíček 2003
Jmelí bílé	<i>Viscum album</i>	C4a	Malíček 2003
Kakost krvavý	<i>Geranium sanguineum</i>	C4a	Malíček 2002
Kaprad' osténkatá	<i>Dryopteris carthusiana</i>		Hlaváček 1995
Kavyl Ivanův	<i>Stipa pennata</i>	C3, §3	Malíček 2003
Kociánek dvoudomý	<i>Antennaria dioica</i>	C2	Hlaváček 1995
Kokořík mnohokvětý	<i>Polygonatum multiflorum</i>		Malíček 2003
Kokořík vonný	<i>Polygonatum odoratum</i>		Malíček 2003
Kokrhel menší	<i>Rhinanthus minor</i>		Hlaváček 1995
Koniklec luční	<i>Pulsatilla pratensis</i>	C2, §2	Malíček 2003
Konopice širolistá	<i>Galeopsis ladanum</i>		Hlaváček 1995
Konopice úzkolistá	<i>Galeopsis angustifolia</i>	C3	Hlaváček 1995
Kosatec žlutý	<i>Iris pseudacorus</i>		Malíček 2003
Kostival hlíznatý	<i>Symphytum tuberosum</i>		Hlaváček 1995
Kostřava drsnolistá	<i>Festuca brevipila</i>		Hlaváček 1995
Kostřava lesní	<i>Festuca altissima</i>		Hlaváček 1995
Kostřava sivá	<i>Festuca pallens</i>	C4a	Malíček 2003
Kostřava walliská	<i>Festuca valesiaca</i>	C4a	Jiráková 1978
Kostřava žlábkatá	<i>Festuca rupicola</i>		Hlaváček 1995
Kozlíček polníček	<i>Valerianella locusta</i>		Hlaváček 1995
Kozlík lékařský	<i>Valeriana officinalis</i>		Hlaváček 1995
Kruštík širokolistý	<i>Epipactis helleborine</i>	C4a, CITES	Malíček 2003
Kyčelnice devítilistá	<i>Dentaria enneaphyllos</i>	C4a	Malíček 2003
Lilie zlatohlavá	<i>Lilium martagon</i>	C4a, §3	Malíček 2003

Lipnice cibulkatá	<i>Poa bulbosa</i>		Hlaváček 1995
Lipnice nízká	<i>Poa supina</i>		Hlaváček 1995
Lomikámen zrnatý	<i>Saxifraga granulata</i>		Hlaváček 1995
Máčka ladní	<i>Eryngium campetre</i>		Jiráková 1980
Mařinka barvířská	<i>Asperula tinctoria</i>	C3	Jiráková 1980
Mařinka psí	<i>Asperula cynanchica</i>		Hlaváček 1995
Mochna chlumní	<i>Potentilla collina</i>	C3	Skalický 1975
Mochna norská	<i>Potentilla norvegica</i>		Malíček 2003
Mochna písečná	<i>Potentilla arenaria</i>	C4a	Hlaváček 1995
Mochna přímá	<i>Potentilla recta</i>	C4a	Hlaváček 1995
Mochna šedavá	<i>Potentilla inclinata</i>		Hlaváček 1995
Náprstník velkokvětý	<i>Digitalis grandiflora</i>		Malíček 2003
Oman hnidák	<i>Inula conyzae</i>		Malíček 2003
Oman srstnatý	<i>Inula hirta</i>	C3	Malíček 2003
Opletka křovištní	<i>Fallopia dumetorum</i>		Hlaváček 1995
Ostružiník skalní	<i>Rubus saxatilis</i>	C3	Skalický 1975
Ostružiník šedavý	<i>Rubus canescens</i>	C3	Jiráková 1980
Ostřice bledavá	<i>Carex palescens</i>		Hlaváček 1995
Ostřice jarní	<i>Carex caryophyllea</i>		Hlaváček 1995
Ostřice kulkonosná	<i>Carex pilulifera</i>		Hlaváček 1995
Ostřice lesní	<i>Carex sylvatica</i>		Malíček 2003
Ostřice nízká	<i>Carex humilis</i>	C4a	Malíček 2003
Ostřice prstnatá	<i>Carex digitata</i>		Malíček 2003
Ostřice řídkoklasá	<i>Carex remota</i>		Hlaváček 1995
Ovsíček obecný	<i>Aira caryophyllea</i>	C1	Hlaváček 1995
Pamětník rolní	<i>Acinos arvensis</i>		Hlaváček 1995
Pavinec horský	<i>Jasione montana</i>		Jiráková 1980
Pěchava vápnomilná	<i>Sesleria carulea</i>		Malíček 2003
Pelyněk ladní	<i>Artemisia campestris</i>		Malíček 2003
Pitulník žlutý	<i>Galeobdolon luteum</i>		Jiráková 1980
Pižmovka morušová	<i>Adoxa moschatellina</i>		Hlaváček 1995
Plicník lékařský	<i>Pulmonaria officinalis</i>		Jiráková 1980
Plicník tmavý	<i>Pulmonaria obscura</i>		Malíček 2003
Podbílek šupinatý	<i>Lathraea squamaria</i>		Skalický 1988
Pohánka hřebenitá	<i>Cynosurus cristatus</i>		Hlaváček 1995
Pomněnka řídkokvětá	<i>Myosotis sparsiflora</i>	C4a	Hlaváček 1995
Prorostlík srpovitý	<i>Bapleurum falcatum</i>		Malíček 2003

Protěž lesní	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>		Malíček 2003
Prstnatec Fuchsův (?)	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	C4a, §3, CITES	Malíček 2001
Prvosenka jarní	<i>Primula veris</i>	C4a	Malíček 2003
Pryšec sladký	<i>Euphorbia dulcis</i>		Malíček 2003
Psineček tuhý	<i>Agrostis vinealis</i>	C4a	Hlaváček 1995
Ptačinec hajní	<i>Stellaria nemorum</i>		Jiráková 1980
Pupava Biebersteinova (?)	<i>Carlina biebersteinii</i>		Hlaváček 1995
Rozchodník skalní	<i>Sedum saxatile</i>		Malíček 2003
Rozrazil cizí	<i>Veronica peregrina</i>		Hlaváček 1995
Rozrazil Dilleniův	<i>Veronica dillenii</i>	C4a	Jiráková 1980
Rozrazil jarní	<i>Veronica verna</i>	C4a	Hlaváček 1995
Rozrazil klasnatý	<i>Pseudolysimachion spicatum</i>	C4a	Malíček 2003
Rozrazil rozprostřený	<i>Veronica prostrata</i>	C3	Hlaváček 1995
Rožec klubkatý	<i>Cerastium glomeratum</i>		Hlaváček 1995
Rožec nízký	<i>Cerastium pumilum</i>	C4b	Hlaváček 1995
Růže galská	<i>Rosa gallica</i>	C3	Malíček 2003
Růže vinná	<i>Rosa rubiginosa</i>		Skalický 1975
Rybíz alpský	<i>Ribes alpinum</i>		Hlaváček 1995
Řebříček vratičolistý	<i>Achillea tanacetifolia</i>	C2	Malíček 2003
Řepík lékařský	<i>Agrimonia eupatoria</i>		Hlaváček 1995
Řeřišnice nedůtklivá	<i>Cardamine impatiens</i>		Hlaváček 1995
Řešetlák počistivý	<i>Rhamnus cathartica</i>		Malíček 2003
Samorostlík klasnatý	<i>Actaea spicata</i>		Malíček 2003
Sasanka lesní	<i>Anemone sylvestris</i>	C3, §3	???
Sasanka pryskyřníkovitá	<i>Anemone ranunculoides</i>		Malíček 2003
Sesel sivý	<i>Seseli osseum</i>	C4a	Malíček 2003
Skalník celokrajný	<i>Cotoneaster integerrimus</i>	C4a	Malíček 2003
Smldík jelení	<i>Peucedanum cervaria</i>	C4a	Hlaváček 1995
Sněženka podsněžník	<i>Galanthus nivalis</i>	C3, §3, CITES, EU5	Malíček 2002
Starček německý	<i>Senecio germanicus</i>		Hlaváček 1995
Strdivka jednokvětá	<i>Melica uniflora</i>		Hlaváček 1995
Strdivka sedmihradská	<i>Melica transsilvatica</i>	C4a	Malíček 2003
Svízel lesní	<i>Galium sylvaticum</i>		Malíček 2003
Svízel vonný	<i>Galium odoratum</i>		Malíček 2003
Šalvěj lepkavá	<i>Salvia glutinosa</i>		Hlaváček 1995
Tařice kališní	<i>Alyssum alyssoides</i>		Skalický 1975

Tařice skalní	<i>Aurinia saxatilis</i>	C4a, §3	Malíček 2003
Tis červený	<i>Taxus baccata</i>	C3, §2	Malíček 2003
Tolita lékařská	<i>Vincetoxicum hirsutum</i>		Malíček 2003
Tomkovice jižní	<i>Hierochloë australis</i>	C3	Hlaváček 1995
Trojzubec poléhavý	<i>Danthonia decumbens</i>		Hlaváček 1995
Třeslice prostřední	<i>Briza media</i>		Hlaváček 1995
Třezalka horská	<i>Hypericum montanum</i>		Hlaváček 1995
Třezalka chlupatá	<i>Hypericum hirsutum</i>		Hlaváček 1995
Válečka prapořitá	<i>Brachypodium pinnatum</i>		Malíček 2003
Vemeník (??)	<i>Platanthera x hybrida</i>	§3, CITES	Malíček 2003
Vemeník dvoulistý	<i>Platanthera bifolia</i>	C3, §3, CITES	Malíček 2003
Vemeník zelenavý	<i>Platanthera chlorantha</i>	C3, §3, CITES	Malíček 2003
Věsenka nachová	<i>Prenanthes purpurea</i>		Malíček 2003
Vikev lesní	<i>Vicia sylvatica</i>		Jiráková 1980
Violka divotvárná	<i>Viola mirabilis</i>	C4a	Hlaváček 1995
Violka chlumní	<i>Viola collina</i>		Malíček 2002
Violka srstnatá	<i>Viola hirta</i>		Hlaváček 1995
Vítod ostrokřídlý	<i>Polygala multicaulis</i>	C4a	Hlaváček 1995
Vrba trojmužná	<i>Salix trindra</i>		Skalický 1975
Záraza bílá pravá	<i>Orobanche alba subsp. alba</i>	C3	Malíček 2003 det. Zázvorka
Záraza nachová česká	<i>Orobanche purpurea subsp. bohémica</i>	C1, ČK	Malíček 2002 det. Zázvorka
Záraza šupinatá	<i>Orobanche artemisiae-campestris</i>	C1, ČK	Malíček 2002
Zeměžluč okolíkatá	<i>Centaurium erythraea</i>		Malíček 2003
Zvonek klubkatý pravý	<i>Campanula glomerata subsp. glomerata</i>		Malíček 2003

Vysvětlivky:

- C1... druh v kategorii kriticky ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C2... druh v kategorii silně ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000
- C4b... druh v kategorii nejasných a zasluhujících pozornost v Červeném seznamu
- §2... druh chráněný zákonem z kategorie silně ohrožených
- §3... druh chráněný zákonem z kategorie ohrožených
- CITES... druhy zahrnuté ve Washingtonské úmluvě (1997 a 1999)
- ČK... druh zapsaný s Červené knize
- EU5... druh uvedený ve Směrnici Rady evropských společenství (příloha 5)
- ???...druh nejednoznačně určený

3) Vzácné a významné druhy

Černýš rolní (*Melampyrum arvense*)

Černýš rolní se vyznačuje typickými, nejčastěji červenými listeny v květenství a žlutými květy.

Je to teplomilný druh rostoucí především v nižších polohách. Nalezneme ho na polích, úhorech a stepních stráních. U nás roste vzácněji, ale dříve býval hojnější. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3. Na Sedlčansku je poměrně vzácný a zatím byl zjištěn v této rezervaci, kde roste také vzácně, a ještě na vápencových stepích Petrovicka.

Česnek šerý (*Allium senescens*)

Tento česnek se dorůstá 10-40cm. Je ozdobný především díky svým fialovým květům. Listy jsou tmavě zelené, ploché. Kvetे od června do srpna.

Vyskytuje se hlavně v teplých oblastech. Roste na skalách a skalních stepích. Místy je hojnější, ale celorepublikově patří k vzácnějším druhům. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku roste pouze v okolí Vltavy, jinak se zde nevyskytuje. V rezervaci je relativně hojný.

Hlístník hnízdák (*Neottia nidus-avis*)

Hlístník hnízdák se dorůstá do 40cm výšky. Vyznačuje se především skutečností, že neobsahuje chlorofyl nebo jej obsahuje pouze v malém množství. Jeho přežití je zajištěno díky parazitismu. Listy nejsou vyvinuty, nahrazují je listové šupiny. Barva celé rostliny včetně květů je žlutohnědá. Jeho jméno bylo odvozeno od jeho hlízovitě ztloustlých kořenů. Vzácně se u něj uplatňuje podzemní kvetení, kdy dochází k samosprášení. Kvetе od června do července.

Vyskytuje se od nížin do hor. Dává přednost listnatým lesům, zvláště pak bučinám. Nejhojnější je na vápnitém podkladě. V ČR bývá v některých oblastech hojný, jinak vzácný. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku je velmi vzácný, byl zjištěn pouze na Drbákově, kde obývá suťové lesy.

Hvězdnice chlumní (*Aster amellus*)

Dorůstá se do 60cm výšky. Lodyha je často načervenalá a větvená. Květy jsou modré, poměrně velké, 3-5cm v průměru. Tato rostlina je velmi ozdobná, proto bývá často pěstována. Kvetе od července do října.

Vyskytuje se především v teplých oblastech. Roste na stráních, skalách a lesostepích. V ČR je místy hojnější, jinak vzácná. Na Sedlčansku je velmi vzácná, zatím byla zjištěna pouze na Albertových skalách, kde je také vzácná.

Jeřáb řecký (*Sorbus graeca*)

Jeřáb řecký je náš velmi vzácný jeřáb z červeného seznamu z kategorie C1. Vzhledem ke skutečnosti, že tento druh u nás roste pouze na jižní Moravě, je velmi nepravděpodobné, že tento druh roste také v této rezervaci. Takže zřejmě došlo k nějaké taxonomické nejasnosti. Kdyby tomu tak bylo, jednalo by se o velmi významný a výjimečný výskyt.

Koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*)

Koniklec luční se dorůstá do 25cm výšky. Listy jsou několika čtené složené z úzkých úkrojků. Rostliny jsou celé bělavě chlupaté. Vyznačujeme se převislými květy, které mají tmavě fialovou nebo černofialovou barvu a 6 okvětních plátků. Nažky jsou chlupaté s velmi dlouhým přívěskem. Kvetе od března do května.

Vyskytuje se v teplých oblastech. Roste na stepích a skalách. V ČR roste roztroušeně hlavně ve stř. Čechách a na jižní Moravě. Jinde jen výjimečně. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C2 a také je chráněn zákonem (silně ohrožený). Na Sedlčansku roste roztroušeně pouze v okolí Vltavy.

Kyčelnice devítelistá (*Dentaria enneaphyllos*)

Kyčelnice devítelistá se dorůstá výšky 20-30cm. Svě jméno dostala podle svých listů, které jsou tři a každý z nich je tříčetný. Květy mají světle žlutou barvu. Kvetे od dubna do května.

Vyskytuje se hlavně ve vyšších polohách. Roste v listnatých lesích, především v květnatých bučinách. V ČR roste ve vyšších polohách roztroušeně, v nižších polohách je vzácná. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku zřejmě roste pouze v suťových lesích Drbákova. Výskyt je trochu výjimečný vzhledem ke stanovišti.

Koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*)

Prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*)

Prstnatec Fuchsův se dorůstá 15-60cm. Listy jsou většinou tmavě skvrnitě. Květy mají nejčastěji růžovou barvu, vzácně bílou. Kvetе od května do srpna.

Vyskytuje se především ve vyšších polohách, nejčastěji na vlhkých loukách. Vzácně může růst i na sušších loukách a ve světlých lesích.

Prstnatec Fuchsův se u nás vyskytuje ve třech poddruzích. Nejběžnější je prstnatec Fuchsův pravý, který je na červeném seznamu zařazený do kategorie C4a. Ostatní dva druhy patří do kategorií C1 a C2 a rostou v některých našich pohraničních pohořích. Všechny poddruhy jsou chráněny zákonem.

V rezervaci jsem našel pouze jednoho kvetoucího jedince (viz foto) v červnu 2002. Tato rostlina se na první pohled odlišuje od jiných prstnateců Fuchsových, ale musíme přihlížet ke značné variabilitě tohoto druhu. Proto je možné, že v rezervaci roste nějaký

jiný druh prstnatce nebo alespoň jiný (nový) poddruh prstnatce Fuchsového. Podle dostupných informací má minimum nalezišť ve středních Čechách a navíc roste především ve vyšších polohách (v rezervaci ve výšce cca 350m). Dále jeho typickým stanovištěm jsou vlhké louky, zatímco v rezervaci tento druh roste na skalních stepích. Z tohoto množství rozdílů vyplývá, že se možná jedná, jak již bylo zmíněno, o jiný (nový) druh. V každém případě je výskyt v rezervaci velmi významný a naprosto výjimečný.

Prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*)

Prvosenka jarní (*Primula veris*)

Prvosenka jarní je poměrně drobná rostlina, často nazývaná petrklíč. Vyznačuje především svými ozdobnými květy, které mají žlutou barvu. Listy jsou jasně zelené a vyrůstají v listové růžici. U nás roste ve dvou poddruzích. Kvetou od dubna do května. Někdy bývá pěstována v zahradkách. Dříve se používala jako léčivá rostlina.

Vyskytuje se hlavně v teplejších oblastech. Roste na stráních, v doubravách a květnatých bučinách. V ČR není už příliš hojná, byla tedy zařazena na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku roste roztroušeně kolem Vltavy, dále byla ještě zjištěna u Kolihovských lesů a hojněji na vápencích na Petrovicku. V rezervaci je velmi hojná.

Rozrazil klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*)

Rozrazil klasnatý se dorůstá až 50cm výšky (někdy i více). Listy jsou užší, vroubkované. Velmi ozdobné jsou květy, které vyrůstají ve vysokých a úzkých klasech. Mají modrou barvu. Kvetou od června do září.

Vyskytuje se pouze v teplých oblastech. Roste na skalních stepích, stráních a na okrajích lesů. V ČR je hojnější pouze v nejteplejších územích, jinde je vzácný. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku roste roztroušeně u Vltavy.

Růže galská (*Rosa gallica*)

Růže galská je drobnější druh růže, který tvoří keřky vysoké nejčastěji kolem 50cm. Větve mají ostny a listy mají nejčastěji dva páry lístků. Velmi nápadné jsou tmavě růžové květy, které jsou největší u evropských růží. Mohou mít až 10cm v průměru, většinou mají kolem 5-6cm. Růže galská patří mezi nejstarší pěstované růže a bylo z ní vyšlechtěno mnoho kultivarů. Kvete v červnu.

Vyskytuje se pouze v teplých oblastech. Roste na stráních, stepích, skalních výchozech a šípákových doubravách. V teplých oblastech je v ČR hojná, ale jinde chybí. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C3. V posledních desetiletích značně vymizela, dříve byla podstatně hojnější. Na Sedlčansku roste pouze vzácně u Vltavy a v rezervaci je také vzácná.

Prvosenka jarní (*Primula veris*)

Sněžěnka podsněžník (*Galanthus nivalis*)

Tento všem známý na jaře kvetoucí druh znají téměř všichni. V roce 2002 jsem v rezervaci zaznamenal jeden trs této chráněné rostliny. Vše ale bohužel nasvědčuje tomu, že sněžěnka zde byla vysazena. V následujícím roce jsem zde již sněžěnku nenašel.

Tis červený (*Taxus baccata*)

Tis červený je náš nejstínomilnější strom a jako jediný z našich jehličnanů nemá pryskyřici. Často ale nedoroste do podoby stromu, ale pouze keře. Má typické ploché jehlice a jeho borka je rozpraskaná. Plodem je červený míšek, který slouží jako potrava ptákům, kteří tak rozšiřují semena tisu. Tyto červené míšky jsou jedinou nejedovatou částí rostliny. Je to dvoudomý strom. Dožívá se velmi vysokého věku a pomalu roste. Často bývá pěstován v parcích.

Vyskytuje se převážně ve středních polohách. Roste hlavně ve stinných suťových lesích a ve skalnatých údolích řek. U nás je už velmi vzácný a byl zařazen do kategorie C3 na červeném seznamu. Také je chráněný zákonem (silně ohrožený). Na Sedlčansku roste pouze na Drbákově. Údajně zde prý roste kolem 1000 tisů.

Vemeníky (*Platanthera* sp.)

Vemeníky patří k našim hojnějším orchidejím, přesto jsou ale chráněny a také zapsány na červeném seznamu (C3). U nás rostou celkem dva druhy. Oba mají bílé (bíloželené) květy. Listy vyrůstají při zemi a jsou pouze dva, nepočítáme-li malé listy na lodyze. Odlišujeme je od sebe především stavbou jednotlivých květů.

Vemeníky rostou hlavně ve světlých lesích, křovinách, ale i na loukách. Hojnější vemeník dvoulistý (*P. bifolia*) roste na Sedlčansku roztroušeně kolem Vltavy a dále na několika dalších lokalitách. Vemeník zelenavý (*Platanthera chlorantha*) je ze Sedlčanska znám pouze z Albertových skal (ostatní údaje zřejmě patří minulosti). Pro chráněné území jsou to významné druhy, protože jsou zde relativně hojné a ne vždy rostou pohromadě v jednom území. Na území byly zaznamenány také rostliny, které nešly podle znaků na květech jednoznačně určit (společné znaky obou druhů). Může se tedy jednat o jejich vzácného křížence *Platanthera x hybrida*.

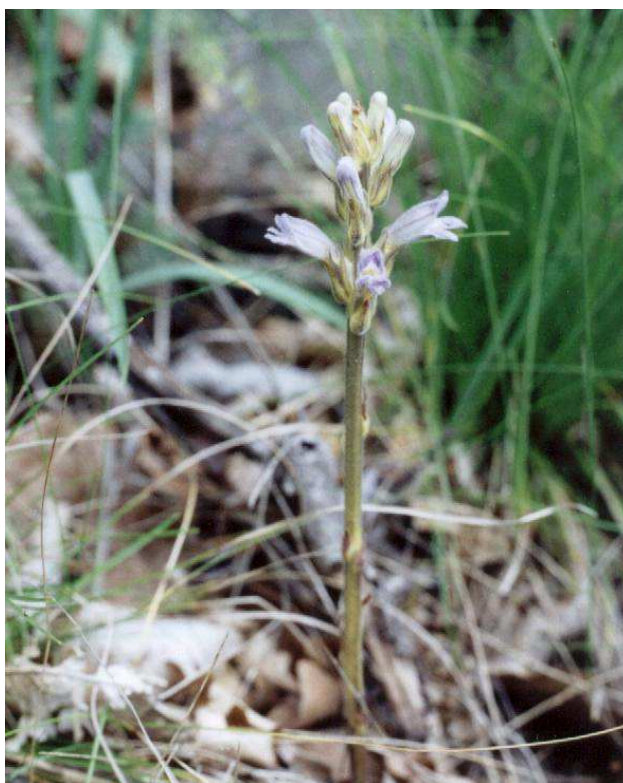

Vemeník zelenavý (*Platanthera chlorantha*)

Zárazy (*Orobanche* sp.)

Zárazy jsou vzácné parazitické rostliny, které jsou často nenápadné nejen svým vzrůstem, ale i vzhledem. Naše zárazy jsou teplomilné druhy, které jsou v ČR omezeny pouze na některé oblasti. Nejvíce rostou na jižní Moravě, Českém středohoří a Českém krasu. Výskyty mimo tyto oblasti jsou ojedinělé a vztahují se jen k hojnějším druhům. Zdejší rezervace je ale ve výskytu těchto druhů dosti významná a ojedinělá. Celkem zde byly zjištěny 3 druhy záraz a ještě další lze předpokládat. Nejhojnější je záraza bílá

(*Orobanche alba*), kterou zde nalezneme každý rok na více místech. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C3. Dalším velmi významným druhem je záraza šupinatá (*Orobanche artemisiae-campetris*), která je zapsána v Červené knize a na červeném seznamu je v kategorii C1. Z ČR je známo 15 lokalit, které se nachází v již zmiňovaným oblastech a ještě navíc v blízkosti Prahy. Posledním a nejvýznamnějším druhem objeveným až v roce 2002 je záraza nachová česká (*O. purpurea subsp. bohémica*), kterou mi podle fotografie určil pan Zázvorka. Tato záraza je zapsána v Červené knize a na červeném seznamu v kategorii C1. Do nynějška byla známa pouze jediná aktuální lokalita z Velké hory u Karlštejna (4 mikrolokality) a starší údaje pocházejí z Českého středohoří. Tento druh je nejvýznamnějším druhem celé rezervace a zdejší výskyt je celorepublikově velmi významný.

Záraza nachová česká (*Orobanche purpurea subsp. bohémica*)

Fauna:

Podobně jako v rostlinstvu i mezi živočichy nalezneme mnoho vzácných druhů. Bohužel ale nebyly prováděny podrobné průzkumy, takže o řadě vzácností z území ještě nevíme. Bylo by tedy vhodné tyto průzkumy provést.

Bezobratlí:

Z bezobratlých budou zřejmě nejvýznačnější skupinou motýli. Na skalních stepích rezervace žije velké množství motýlů a řada z nich určitě patří mezi vzácné druhy. Náhodně byli pozorováni např. chráněný otakárek fenyklový (*Papilio machaon*) a babočka osiková (*Nymphalis antiopa*). Také jsem pozoroval mnoho pozoruhodných druhů, které se mi nepodařilo určit ani do rodu. V hájích žijí také zajímaví brouci (hlavně čeled' střevlíkovitých). Zajímavý je i výskyt sarančí a kobylek na skalních stepích, např. saranče modrokřídlá (*Oedipoda coerulescens*). Významným druhem poměrně nedávno zjištěným je cikáda

chlumní (*Cicadetta montana*). Z plžů jsou významné výskyty vrásenky orlojovité (*Discus perspectivus*) a zrnovky (*Pupilla triplicata*).

Obojživelníci:

V lesích žijí běžní zástupci obojživelníků, mezi které patří skokan hnědý (*Rana temporaria*) a ropucha obecná (*Bufo bufo*). Skrytým způsobem žije v listnatých hájích i vzácný mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*).

Plazi:

Mezi plazi také nalezneme několik vzácných druhů. Na skalách žije běžná ještěrka obecná (*Lacerta agilis*). Nalezneme zde také kriticky ohroženou ještěrku zelenou (*Lacerta viridis*), která zde má velmi hojný výskyt. Dokonce si dovoluji tvrdit, že její populace zde má jednu největších koncentrací v Čechách. Z hadů byly zaznamenány užovka hladká (*Coronella austriaca*) a užovka obojková (*Natrix natrix*). V okolí byla zjištěna i zmije obecná (*Vipera berus*).

Ještěrka zelená (*Lacerta viridis*): samec a samice

Ptáci:

Díky listnatým porostům v rezervaci hnízdí mnoho druhů ptáků, včetně několika chráněných. Toto platí především o dravcích. Jmenujme výskyt poštolky obecné (*Falco tinnunculus*), káně lesní (*Buteo buteo*), jestřába lesního (*Accipiter gentilis*), krahujce obecného (*Accipiter nisus*) a včelojeda lesního (*Pernis apivorus*). V zimě tu prolétá orlovec říční (*Pandion haliaetus*). Ze sov hnízdí na skalních římsách výr velký (*Bubo bubo*).

Z pěvců zde žijí hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*), dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*), brhlík lesní (*Sitta europaea*) a střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*). Ve smrkových monokulturách byli zaznamenáni králíček obecný (*Regulus regulus*), sýkora uhelníček (*Parus ater*) a sýkora parukářka (*Parus cristatus*). Z datlovitých ptáků tu hnízdí datel černý (*Dryocopus martius*), strakapoud velký (*Dendrocopos major*) a žluna zelená (*Picus viridis*).

Savci:

Žije zde celkem běžná lesní zvěř. Typické je prase divoké (*Sus scrofa*). Dále zde žije liška obecná (*Vulpes vulpes*) a veverka obecná (*Sciurus vulgaris*). Žijí tu i oba naše druhy kun – kuna lesní (*Martes martes*) a kuna skalní (*Martes foina*).

Ohrožení lokality:

Díky nepřístupnosti území není rezervace příliš ohrožena. Zarůstání vyššími rostlinami v podstatě nehrozí, místy představují nebezpečí pouze dřeviny. Z rezervace by se měl úplně odstranit trnovník akát (*Robinia pseudocacia*). Mezi nevhodné dřeviny patří také smrk ztepilý (*Picea abies*) a místy není vhodná ani borovice lesní (*Pinus sylvestris*). Tyto dřeviny je tedy nutno postupně redukovat a v případě smrku úplně odstranit.

Největší ohrožení lokality ale spočívá v nadměrném turistickém ruchu. Rezervace se nachází přímo vedle rekreačního střediska Častoboř a díky naučné stezce je hojně navštěvována. Naučná stezka prochází většinou rezervace a zároveň jejími nejvýznamnějšími částmi. To znamená především rušení zvěře a značné omezení hnízdění vzácných druhů ptáků na skalních římsách. Ještě více jsou však ohroženy rostliny, protože v těsné blízkosti stezky roste velké množství vzácných a chráněných druhů. Tyto druhy jsou ve většině případů velmi ozdobné a proto lákají k utržení. Ohroženy ale nejsou rostliny pouze trháním, ale také sešlapem a pustošením populací. Např. oba druhy bělozářek rostou hojně přímo v naučné stezce. Na podzim je lokalita oblíbeným místem některých houbařů, které zde likvidují populace různých druhů hub. V rezervaci by měli fungovat dobrovolní ochránci přírody jako stráž, tímto by se alespoň trochu omezilo ničení rezervace.

Literatura:

- Buttler Karl (2000): Orchideje – Ikar, Praha
Čeřovský Jan a kol.(1999): Červená kniha 5 – Vyšší rostliny – Příroda, Bratislava
Eisenreich Wilhelm a kol.(1999): Kapesní průvodce přírodou – Svojtka, Praha
Hron František (1987): Rostliny strání, skal, křovin a lesů – SPN, Praha
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
Slavík Bohumil a kol.(1995): Květena České republiky 4 – Academia, Praha
Veselý František a kol. (1998): Průvodce Sedlčany, Sedlčanskem – EnviTypo, Praha
Veselý Jaroslav (1954): Chráněné rostliny – Orbis, Praha

Přírodní rezervace

Vymyšlenská pěšina

Základní údaje:

Poloha:

PR Vymyšlenská pěšina se nachází v okrese Příbram, přímo na levém břehu řeky Vltavy. Rezervace spadá do katastrálního území obce Prostřední Lhota. Naproti mchů se nacházejí dvě rekreační oblasti – Častobor a Sejce. Z ostatních vesnic stojí poblíž Smilovice, Mokrsko, Sejká Lhota, Hrdlovna a Kobylníky.

Měřítko: 1:33333

Výměra:

Tato rezervace je nejrozsáhlejším chráněným územím v celém okrese Příbram. Její celková rozloha činí 67,19ha.

Vyhlášení:

Vymyšlenská pěšina patří k poměrně mladým rezervacím. Byla vyhlášena 19.1.1989 z výnosu MK ČR č. 3.500/89/SOP.

Naučná stezka:

Podél od Vltavy odvrácené strany rezervace vede naučná stezka NS Vymyšlenská pěšina. Stezka návštěvníky informuje především a zajímavé geologické stavbě okolí mchů, ale také o flóře a fauně v okolí Vltavy atd. Naučná stezka je poměrně dlouhá a místy dosti náročná. Zavede nás nejen k vyhlídkám na Vltavu, ale značná část stezky také prochází neúhlednými kulturními smrčínami a borovými lesy. Tato stezka se napojuje na další naučnou stezku NS Zlaté psí hory, která vede dál od mchů. Tato stezka je spíše zaměřena na zajímavosti z okolních obcí apod.

Geomorfologie:

Rezervace se nachází na strmých svazích pravotočivého vltavského meandru. Část území se rozléhá na svazích kopce Veselý vrch (489m), který je druhý nejvyšší kopec v blízkosti Vltavy. Nejjižnější část mchů se rozléhá na východním svahu bezejmenného kopce (400m). Posledním kopcem je vyhlídka u sv. Jana, která měří 383m. V rezervaci

nalezneme dvě rokle, přičemž v jedné z nich teče potůček. Nadmořská výška rezervace se pohybuje mezi 270-389m.

Klima:

Území patří do oblasti mírně teplé, mírně vlhké a s mírnou zimou. Průměrná roční teplota se tu pohybuje kolem 8°C. Průměrný roční úhrn srážek činí 560mm. Podnebí je sušší díky srážkovému stínu Brd. Zdejší klima také ovlivňuje tzv. říční fenomén, který v zimě rezervaci otepluje a v létě ochlazuje.

Zajímavosti:

Chráněné území dostalo své jméno podle osady Vymyšlenka, která se nacházela přímo pod skalnatými svahy rezervace a dnes už je zatopena vodami Slapské přehradní nádrže. Tato osada čítala pouze jednu chalupu.

Na Veselém vrchu se nachází na Sedlčansku známá rozhledna. Je přístupná veřejnosti a vedou k ní lesní značené cesty. Z rozhledny se otevírá pěkný rozhled na Novoknínsko a také na údolí Vltavy.

Naučná stezka nás zavede k vyhlídce u svatého Jana, která skýtá velmi pěkný výhled na skalnaté údolí Vltavy. Vyhlídka se tak nazývá podle barokního torza sv. Jana Nepomuckého, které tu dodnes stojí.

Pomník svatého Jana Nepomuckého

Důvod vyhlášení:

Hlavním důvodem vyhlášení bylo zachování velmi cenného ekosystému zakrslých doubrav s mnoha vzácnými a chráněnými druhy rostlin. Tento přírodní celek patří k ukázkovým a reprezentativním územím ve středním Povltaví.

Geologie:

Na území nalezneme řadu skal a skalních výchozů, ale v porovnání s jinými územími u Vltavy zde nenalezneme větší skalní komplex. Místy nalezneme i menší kamenné sutě, ale tento prvek zde není příliš vyvinut. Významným geomorfologickým prvkem je tvorba suťových kuželů. Geologická stavba rezervace je velmi pestrá. Je tvořena horninami jílovského pásma. Z hornin jsou zde zastoupeny amfibolity, amfibolitické porfyry, křemenné porfyry, zbrídlíčnatělé granodiority a metabazity. Nalezneme zde různé oligotrofní a mezotrofní hnědé půdy, zatímco silně převládají neúživné (většinou kyselé) půdy. Na skalních výchozech jsou časté rankery.

Zajímavou geologickou pozoruhodností jsou zásoby zlata ve Veselém vrchu. U Smilovic nalezneme četné pozůstatky po jeho těžbě. Jedna šachta vede přímo až pod kopec. V tomto zlatonosném revíru se nacházejí největší zásoby zlata ve střední Evropě. Zlato je přimíseno ve zdejších horninách a jeho těžba by byla velmi neekologická, proto byla zastavena.

Výhled na strmé svahy PR Vymyšlenská pěšina

Flora:

Zdejší flora je velmi významná. Území tvoří spolu s NPR Drbákov-Albertovy skály nejzachovalejší přírodní komplex ve středním Povltaví. Rostou zde typické povltavské rostliny a společenstva v mchů jsou z velké části přirozeného složení. Převažuje suchomilná a teplomilná flora. Na pestrosti flory se ale projevuje trochu monotónní zakrslé a kyselé doubravy, které převažují na většině území. To způsobuje, že mnoho vzácných rostlin roste v rezervaci velmi zřídka. Přesto ale díky rozlehlosti rezervace zde bylo zjištěno téměř 400 druhů cévnatých rostlin. Z chráněných rostlin tu roste celkem 9 druhů a z rostlin na červeném seznamu bylo zjištěno 54 druhů. Mezi nejohroženější patří 4 druhy z kategorie C2.

V rezervaci se díky strmým výslunným svahům během nejsušších let projevuje jeden zajímavý jev. Na skalních stepích v těchto letech vyrůstají jen nejodolnější rostliny a řada z nich v daném roce vůbec nevyrůstá.

Během svých exkurzí jsem se soustředil hlavně na celkovou charakteristiku rezervace a neprováděl jsem tedy druhový soupis rostlin.

1) Společenstva

Jak již bylo zmíněno, zdejší společenstva nejsou příliš pestrá. Nalezneme zde sice mnoho rozdílných ekosystémů, ale ty jsou zde zpravidla velmi zřídka rozšířené a tím pádem nejsou ani dobře vyvinuté a často v nich rostou pouze rostliny rozšířené v okolí nebo někdy jsou společenstva i bez podrostu. V následujících řádcích zpravidla nebudu popisovat jednotlivá společenstva, nýbrž se pouze o nich stručně zmíním.

Zakrslé doubravy

a) Lesní společenstva

Na většině území rostou lesy s chudým podrostem. K takovým patří vysázené kulturní bory a smrčiny, které nalezneme především v horních částech rezervace - v okolí naučné stezky. Z listnatých lesů převažují chudé acidofilní doubravy a doubravy zakrslé. Z ostatních lesních společenstev místy nalezneme reliktní bory, bučinu, lipiny a habřiny, které mají často příměs dubů. Rezervaci zpestřují vlhké listnáče s olší (*Alnus glutinosa*) v okolí jednoho potůčku.

Acidofilní a zakrslé doubravy:

Ze dřevin převažuje dub zimní (*Quercus petraea*), dále pak jsou přimíšeny jeřáb muk (*Sorbus aria*), jalovec obecný (*Juniperus communis*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*),

bříza bělokorá (*Betula pendula*), růže šípková (*Rosa canina*) a habr obecný (*Carpinus betulus*). Podrost je zpravidla chudý. Převažují především teplomilné druhy trav. Převažují rostliny jako bika bělavá (*Luzula luzuloides*), bika obecná (*Luzula divulgata*), jestřábník chlupáček (*Hieracium pilosella*), jestřábník zední (*Hieracium murorum*), řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), kostřava ovčí (*Festuca ovina*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), ostřice nízká (*Carex humilis*), rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*), šťovík menší (*Rumex acetosella*), tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*) a zvonek okrouhlostý (*Campanula rotundifolia*). Ze vzácnějších druhů tu nalezneme např. jetel alpský (*Trifolium alpestre*), kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*) a řebříček vratičolistý (*Achillea tanacetifolia*).

Bory:

V rezervaci nalezneme dva typy borů – přirozené a kulturní. Ty přirozené samozřejmě v podobě reliktních borů, které zde tvoří souvislejší společenstva. V horních patrech mchů jsou vysázeny kulturní bory, kde převažují bika bělavá (*Luzula luzuloides*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), jestřábník zední (*Hieracium murorum*), mléčka zední (*Mycelis muralis*), ostřice nízká (*Carex humilis*), třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*) a vřes obecný (*Calluna vulgaris*).

b) Nelesní společenstva

Nelesní společenstva zde nalezneme především v okolí skal. Jedná se tedy o vegetaci skal a skalních stepí. Tyto společenstva jsou jedním z nejvýznamnějších ekosystémů mchů. Dalším nelesním ekosystémem jsou společenstva lesních cest, které jsou v některých částech území časté.

Skály:

V rezervaci se nacházejí především menší skály a časté skalní výchozy, zatímco mohutné skalní masivy jsou ojedinělé. Na skalách nalezneme i některé vzácnější rostliny. Z běžnějších rostlin jmenujme mateřídoušku vejčitou (*Thymus pulegioides*), rozchodník ostrý (*Sedum acre*), sleziník severní (*Asplenium septentrionale*) a vřes obecný (*Calluna vulgaris*). Typická je chráněná tařice skalní (*Aurinia saxatilis*). Na zastíněných místech roste osladič obecný (*Polypodium vulgare*) a sleziník červený (*Asplenium trichomanes*).

Skalní stepi:

Tyto skalní stepi jsou typickým prvkem rezervace. Zpravidla mají pouze malou rozlohu, ale v území se jich nachází celá řada. Roste zde poměrně hodně druhů rostlin, včetně mnoha vzácných. K nejhojnějším patří bělozářka liliovitá (*Anthericum liliago*), hadinec obecný (*Echium vulgare*), chrpa chlumní (*Centaurea triumfettii*), kostřavy (*Festuca sp.*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), pryšec chvojka (*Euphorbia cyparissias*) a tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*).

Lesní cesty:

Do okolí lesních cest zpravidla pronikají rostliny ze sousedních lesních porostů. To znamená, že jejich flora je poměrně pestrá. Roste zde např. kozinec sladkolistý (*Astragalus glycyphyllos*), kručinka barvířská (*Genista tinctoria*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), ostružiníky (*Rubus sp.*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), sítina tenká (*Juncus tenuis*) a šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*).

2) Seznam zjištěných vzácných rostlin

Český název	Latinský název	Ohrožení	Poslední ověření / Literatura
Barborka přitisklá	<i>Barbarea stricta</i>	C4a	Hlaváček 1991
Bažanka vytrvalá	<i>Mercurialis perennis</i>		Hlaváček 1991
Bělolist rolní	<i>Filago arvensis</i>	C3	Jiráková 1978
Bělozářka liliovitá	<i>Anthericum liliago</i>	C3, §3	Malíček 2003
Bělozářka větvitá	<i>Anthericum ramosum</i>	C4a	Hlaváček 1991
Bodlák níčí	<i>Carduus nutans</i>	C4a	Hlaváček 1991
Brslen evropský	<i>Eonymus europaea</i>		Hlaváček 1991
Česnek planý	<i>Allium oleraceum</i>		Hlaváček 1991
Česnek šerý horský	<i>Allium senescens</i>	C4a	Hlaváček 1991
Čistec přímý	<i>Stachys recta</i>		Hlaváček 1991
Čistec lesní	<i>Stachys sylvatica</i>		Hlaváček 1991
Dobromysl obecná	<i>Origanum vulgare</i>		Hlaváček 1991
Dřín jarní	<i>Cornus mas</i>	C4a, §3	Hlaváček 1991
Dřišťál obecný	<i>Berberis vulgaris</i>	C4a	Hlaváček 1991
Hloh jednosemenný	<i>Crataegus monogyna</i>		Hlaváček 1991
Hnilák smrkový	<i>Monotropa hypopitys</i>	C3	Jiráková 1978
Hrachor jarní	<i>Lathyrus vernum</i>		Hlaváček 1991
Hrušeň polnička	<i>Pyrus pyraster</i>	C4a	Hlaváček 1991
Hrušnice jednostranná	<i>Orthilia secunda</i>		Hlaváček 1991
Hruštička menší	<i>Pyrola minor</i>		Jiráková 1978
Huseník chudokvětý	<i>Arabis pauciflora</i>	C2	Hlaváček 1991
Huseník lysý	<i>Arabis glabra</i>		Hlaváček 1991
Huseník střelovitý	<i>Arabis sagittata</i>	C3	Hlaváček 1991
Chřpa chlumní	<i>Centaurea triumfettii</i>	C3, §3	Malíček 2003
Jalovec obecný	<i>Juniperus communis</i>	C3	Malíček 2003
Jaterník podléška	<i>Hepatica nobilis</i>		Hlaváček 1991
Jedle bělokorá	<i>Abies alba</i>	C4a	Malíček 2003
Jeřáb břek	<i>Sorbus torminalis</i>		Malíček 2003
Jeřáb muk	<i>Sorbus aria</i>	C4a	Malíček 2003
Jestřábník Bauhinův (?)	<i>Hieracium bauhini</i>		Hlaváček 1991
Jestřábník bledý	<i>Hieracium schmidtii</i>	C4a	Hlaváček 1991
Jestřábník hladký	<i>Hieracium laevigatum</i>		Hlaváček 1991
Jestřábník chlumní	<i>Hieracium fallax</i>	C2	Hlaváček 1991
Jestřábník chocholičnatý	<i>Hieracium cymosum</i>	C4a	Hlaváček 1991

Jestřábník okoličnatý	<i>Hieracium ambellatum</i>		Hlaváček 1991
Jestřábník úzkolistý	<i>Hieracium piloselloides</i>		Hlaváček 1991
Jetel alpský	<i>Trifolium alpestre</i>	C4a	Malíček 2003
Jetel horský	<i>Trifolium montanum</i>		Hlaváček 1991
Jmelí bílé	<i>Viscum album</i>	C4a	Malíček 2003
Kakost krvavý	<i>Geranium sanguineum</i>	C4a	Hlaváček 1991
Kaprad' osténkatá	<i>Dryopteris carthusiana</i>		Hlaváček 1991
Kavyl Ivanův	<i>Stipa pennantana</i>	C3, §3	Hlaváček 1991
Kociánek dvoudomý	<i>Antennaria dioica</i>	C2	Malíček 2003
Kokořík vonný	<i>Polygonatum odoratum</i>		Hlaváček 1991
Kokrhel menší	<i>Rhinanthus minor</i>		Hlaváček 1991
Kolenec rolní	<i>Spergula arvensis</i>		Jiráková 1978
Konopice širolistá	<i>Galeopsis ladanum</i>		Hlaváček 1991
Konopice úzkolistá	<i>Galeopsis angustifolia</i>	C3	Hlaváček 1991
Kostival hlíznatý	<i>Symphytum tuberosum</i>		Hlaváček 1991
Kostřava sivá	<i>Festuca pallens</i>	C4a	Hlaváček 1991
Kostřava walliská	<i>Festuca valesiaca</i>	C4a	Jiráková 1978
Kozlíček polníček	<i>Valerianella locusta</i>		Hlaváček 1991
Kruštík širokolistý	<i>Epipactis helleborine</i>	C4a, CITES	Malíček 2003
Lipnice cibulkatá	<i>Poa bulbosa</i>		Hlaváček 1991
Lomikámen zrnatý	<i>Saxifraga granulata</i>		Hlaváček 1991
Mařinka barvířská	<i>Asperula tinctoria</i>	C3	Hrouda et Skalický 1988
Mařinka psí	<i>Asperula cynanchica</i>		Hlaváček 1991
Medovník meduňkolistý	<i>Melittis melissophyllum</i>	C3, §3	Hlaváček 1991
Mochna norská	<i>Potentilla norvegica</i>		Hlaváček 1991
Mochna písečná	<i>Potentilla arenaria</i>	C4a	Hlaváček 1991
Mochna šedavá	<i>Potentilla inclinata</i>		Hlaváček 1991
Náprstník velkokvětý	<i>Digitalis grandiflora</i>		Malíček 2003
Netřesk výběžkatý	<i>Jovibarba globifera</i>	C3	Jiráková 1978
Okrotice dlouholistá	<i>Cephalanthera longifolia</i>	C3, §3, CITES	viz naučná stezka
Oman hnidák	<i>Inula conyzae</i>		Hlaváček 1991
Oman srstnatý	<i>Inula hirta</i>	C3	Hlaváček 1991
Opletka křovištní	<i>Fallopia dumetorum</i>		Hlaváček 1991
Ostružiník šedavý	<i>Rubus canescens</i>	C3	Hlaváček 1991
Ostřice bledavá	<i>Carex palescens</i>		Hlaváček 1991
Ostřice horská	<i>Carex montana</i>		Jiráková 1978
Ostřice jarní	<i>Carex caryophyllea</i>		Hlaváček 1991

Ostřice lesní	<i>Carex sylvatica</i>		Malíček 2003
Ostřice měkoostenná	<i>Carex muricata</i>		Hlaváček 1991
Ostřice nízká	<i>Carex humilis</i>	C4a	Hlaváček 1991
Ostřice Pairaova	<i>Carex pairae</i>		Hlaváček 1991
Ostřice prstnatá	<i>Carex digitata</i>		Hlaváček 1991
Ostřice řídkoklasá	<i>Carex remota</i>		Hlaváček 1991
Ožanka hroznatá	<i>Teucrium botrys</i>	C3	Hlaváček 1991
Pavinec horský	<i>Jasione montana</i>		Malíček 2003
Písečnice douškolistá	<i>Arenaria serpyllifolia</i> agg.		Hlaváček 1991
Pelyněk ladní	<i>Artemisia campestris</i>		Hlaváček 1991
Pitulník žlutý	<i>Galeobdolon luteum</i>		Hlaváček 1991
Pižmovka morušová	<i>Adoxa moschatellina</i>		Hlaváček 1991
Plicník tmavý	<i>Pulmonaria obscura</i>		Malíček 2003
Pohánka hřebenitá	<i>Cynosurus cristatus</i>		Hlaváček 1991
Pomněnka chlumní	<i>Myosotis ramosissima</i>		Hlaváček 1991
Pomněnka různobarvá	<i>Myosotis discolor</i>	C4a	Hlaváček 1991
Prorostlík srpovitý	<i>Bapleurum falcatum</i>		Hlaváček 1991
Protěž lesní	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>		Malíček 2003
Prvosenka jarní	<i>Primula veris</i>	C4a	Hlaváček 1991
Pryšec sladký	<i>Euphorbia dulcis</i>		Hlaváček 1991
Radyk prutnatý	<i>Chondrilla juncea</i>	C4a	Jiráková 1978
Rdesno malokvěté	<i>Persicaria minor</i>		Hlaváček 1991
Rozchodník bílý	<i>Sedum album</i>		Hlaváček 1991
Rozchodník skalní	<i>Sedum saxatilis</i>		Hlaváček 1991
Rozrazil Dilleniův	<i>Veronica dillenii</i>	C4a	Hlaváček 1991
Rozrazil rolní	<i>Veronica arvensis</i>		Hlaváček 1991
Rožec klubkatý	<i>Cerastium glomeratum</i>		Hlaváček 1991
Růže Jundzilova	<i>Rosa jundzillii</i>	C3	Hlaváček 1991
Růže vinná	<i>Rosa rubiginosa</i>		Hlaváček 1991
Řebříček vratičolistý	<i>Achillea tanacetifolia</i>	C2	Malíček 2003
Řeřišnice nedůtklivá	<i>Cardamine impatiens</i>		Hlaváček 1991
Řešetlák počistivý	<i>Rhamnus cathartica</i>		Hlaváček 1991
Samorostlík klasnatý	<i>Actaea spicata</i>		Hlaváček 1991
Sesel sivý	<i>Seseli osseum</i>	C4a	Hlaváček 1991
Skalník celokrajný	<i>Cotoneaster integerrimus</i>	C4a	Hlaváček 1991
Sleziník střídavolistý	<i>Asplenium x alternifolium</i>		Hlaváček 1991
Smilka tuhá	<i>Nardus stricta</i>		Jiráková 1978

Smldík jelení	<i>Peucedanum cervaria</i>	C4a	Jiráková 1978
Srha hajní	<i>Dactylis polygama</i>		Hlaváček 1991
Starček německý	<i>Senecio germanicus</i>		Hlaváček 1991
Strdivka jednokvětá	<i>Melica uniflora</i>		Hlaváček 1991
Strdivka sedmihradská	<i>Melica transsilvatica</i>	C4a	Hlaváček 1991
Světlík tuhý	<i>Euphrasia stricta</i>		Jiráková 1978
Svízel lesní	<i>Galium sylvaticum</i>		Malíček 2003
Svízel vonný	<i>Galium odoratum</i>		Hlaváček 1991
Šalvěj lepkavá	<i>Salvia glutinosa</i>		Hlaváček 1991
Šedivka šedá	<i>Berteroa incana</i>		Hlaváček 1991
Šišák vroubkovaný	<i>Scutellaria galericulata</i>		Hlaváček 1991
Šťovík klubkatý	<i>Rumex conglomeratus</i>		Hlaváček 1991
Šťovík přímořský	<i>Rumex maritimus</i>		Hlaváček 1991
Tařice skalní	<i>Aurinia saxatilis</i>	C4a, §3	Malíček 2003
Tolita lékařská	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>		Malíček 2003
Trojzubec poléhavý	<i>Danthonia decumbens</i>		Hlaváček 1991
Třeslice prostřední	<i>Briza media</i>		Hlaváček 1991
Třezalka čtyřkřídlá	<i>Hypericum tertrapterum</i>		Hlaváček 1991
Třezalka horská	<i>Hypericum montanum</i>		Hlaváček 1991
Třezalka chlupatá	<i>Hypericum hirsutum</i>		Hlaváček 1991
Úrazník položený	<i>Sagina procumbens</i>		Jiráková 1978
Válečka prapořitá	<i>Brachypodium pinnatum</i>		Hlaváček 1991
Vemeník dvoulistý	<i>Platanthera bifolia</i>	C3, §3, CITES	Hlaváček 1991
Věsenka nachová	<i>Prenanthes purpurea</i>		Hlaváček 1991
Vikev hrachorovitá	<i>Vicia pisiformis</i>	C3	Jiráková 1978
Vikev chlupatá	<i>Vicia hirsuta</i>		Hlaváček 1991
Violka chlumní	<i>Viola collina</i>		Jiráková 1978
Vousatka prstnatá	<i>Botriochloa ischaemum</i>	C4a	Hlaváček 1991
Vrba nachová	<i>Salix purpurea</i>		Hlaváček 1991
Vrba trojmužná	<i>Salix trindra</i>		Hlaváček 1991
Záraza bílá	<i>Orobanche alba</i>	C3	Jiráková 1978
Zemědým Schleicherův	<i>Fumaria schleicheri</i>		Hlaváček 1991
Zimostrázek alpský	<i>Polygala chamaebuxus</i>	C3, §3	Jiráková 1978
Zvonečník černý	<i>Phyteuma nigrum</i>	C3	Homoláč et Čeřovský 1963

Vysvětlivky:

- C2... druh v kategorii silně ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000
- C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000
- §3... druh chráněný zákonem z kategorie ohrožených
- CITES... druhy zahrnuté ve Washingtonské úmluvě (1997 a 1999)

3) Vzácné a významné druhy

Bělozářka liliovitá (*Anthericum liliago*)

Bělozářka liliovitá se dorůstá do 80cm výšky. Její listy připomínají listy trav a mají tmavozelenou barvu. Výrazné jsou poměrně velké bílé květy, které vyrůstají v několikakvětém hroznu. Lodyha se nevětví a květy vyrůstají na stopkách přímo z lodyhy. Kvete od května do června.

Vyskytuje se pouze v nižších polohách teplých oblastí. Roste na skalách, skalních stepích a výslunných stráních. Její rozšíření v ČR spadá pouze na západní část naší republiky, tzn. především západní a střední Čechy, méně pak severní a jižní (??). Na Moravě chybí. Vyhýbá se vápnitému podkladu. Na Sedlčansku je hojná v kaňonu Vltavy, jinde neroste. V rezervaci je také častá. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C3 a také je chráněna zákonem (kategorie ohrožené).

Dřín jarní (*Cornus mas*)

Tento keř, případně strom se dorůstá do 6m výšky. Okoličnaté květy vyrůstají ještě před vyrašením listů a mají žlutou barvu, díky čemuž je dřín velmi ozdobný v době květu. Plodem jsou červené peckovice. Listy jsou vejčité, celokrajné, vstříčné a vyznačují se dlouhou špičkou. Kvete od března do dubna.

Vyskytuje se v teplých oblastech. Roste nejčastěji na výslunných stráních a zakrslých doubravách. Dává přednost vápnitému podkladu. Na Sedlčansku zřejmě roste pouze zde a navíc je tu velmi vzácný. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C4a a také je chráněn zákonem (kategorie ohrožené).

Hnilák smrkový (*Monotropa hypopitys*)

Hnilák smrkový je velmi pozoruhodná do 30cm vysoká rostlina. Často bývá nazýván hnilák chlupatý, protože nitky tyčinek a čnělka jsou chlupaté. Hnilák smrkový je parazit, takže postrádá chlorofyl. Má žlutohnědou barvu. Lodyha nese mnoho drobných šupinovitých listů. Květy jsou žlutavé, bývá jich 8-15. Kvete od června do srpna.

Vyskytuje se od nížin do hor, ale ve vyšších polohách je hojnější. Roste v humózních lesích, nejčastěji ve smrčinách. Tento hnilák je vzácný druh. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3.

Chřpa chlumní (*Centaurea triumfettii*)

Chřpa chlumní je vysoká do 40cm, ale většinou dosahuje kolem 20cm. Listy jsou šedé, bíle plstnaté. Květy jsou velké, modré, ve středu fialové. Kvete od června do srpna.

Vyskytuje se v nižších polohách teplých oblastí. Roste na skalách, stráních a lesostepích. Na Sedlčansku roste místy v kaňonu Vltavy. V rezervaci roste místy na větších skalních komplexech. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C3 a také je chráněna zákonem (kategorie ohrožené).

Kavyl Ivanův (*Stipa pennata*)

Kavyl Ivanův je pozoruhodná tráva lidově nazývaná vousy sv. Ivana. Je velmi ozdobný svými až 35cm dlouhými bílými latami, které vlají po větru. Kvete od května do června. U nás roste ve dvou poddruzích odlišujících se chlupatostí listů. První je hojnější k. I. pravý (*S. p. var. pennata*) a vzácný je k. I. pýřitý (*S. p. var. puberula*).

Vyskytuje se v teplých oblastech ČR. Roste skalách a stepích. Poddruh pýřitý u nás roste pouze na hadcových stepích u Moravského Krumlova, zatímco druhý poddruh roste porůznu v ČR. Na Sedlčansku roste kolem Vltavy na skalních stepích. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3 a také je chráněn zákonem (kategorie ohrožené).

Medovník meduňkolistý (*Melittis melissophyllum*)

Medovník je poměrně statná hluchavkovitá rostlina. Lodyhy jsou nevětvené a chlupaté. Listy vyrůstají na delších řapících a mají vejčitý tvar. Květy jsou velké, vonné, ozdobné a mají bělorůžovou barvu. Dříve býval trhan jako léčivá rostlina. Kvete od května do července.

Vyskytuje se převážně v nižších polohách. Roste především ve světlých listnatých lesích a na křovinatých stráních. V ČR roste místy jen v některých oblastech. Na Sedlčansku je PR Vymyšlenská pěšina zatím jediné známé naleziště, přičemž je i zde medovník velmi vzácný. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3 a také je chráněn zákonem (kategorie ohrožené).

Okrotice dlouholistá (*Cephalanthera longifolia*)

Tato okrotice se dorůstá až 50cm výšky. Listů mívá 7-10. Podle nich dostala své druhové jméno (často také byla označována jako o. mečolistá). Listy jsou úzké, dlouhé a zašpičatělé. Květy jsou bílé. Kvete od května do června.

Vyskytuje nejčastěji ve středních polohách. Roste ve světlých lesích a křovinách. V ČR je poměrně vzácný druh. Na Moravě je hojnější. Na Sedlčansku je to zatím jediné známé naleziště. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C3 a také je chráněna zákonem (kategorie ohrožené).

Ožanka hroznatá (*Teucrium botrys*)

Ožanka hroznatá je do 40cm vysoká, dvouletá rostlina. Celá je hustě žláznatě pýřitá až vlnatá. Květy mají růžovofialovou barvu, kalich je dvoupyský. Rostlina je aromatická a květy vonné. Kvete od července do září.

Vyskytuje se v teplých oblastech. Roste převážně na stepích a ve vinicích. V ČR patří k poměrně vzácným rostlinám. Na Sedlčansku je velmi vzácná. Zatím byla zjištěna pouze v PR Vymyšlenská pěšina, v navrhovaném mchú Kozince a jeho okolí a u Tisovnice. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C3.

Řebříček vratičolistý (*Achillea tanacetifolia*)

Tento řebříček patří k našim nejstatnějším řebříčkům. Dorůstá se až 100cm. Listy jsou velké, zvláště pak listy v bohaté přízemní růžici. Jsou chlupaté, někdy našedlé. Květy jsou bílé. Kvete od července do srpna.

Vyskytuje v pahorkatinách. Roste nejčastěji ve světlých lesích a na křovinatých stráních. V ČR je to vzácný druh. Roste pouze v Českém středohoří a v kaňonech řek (Vltava, Otava, Sázava, Lužnice a Dyje). Na Sedlčansku je v údolí Vltavy hojným druhem. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C2.

Zimostrázek alpský (*Polygala chamaebuxus*)

Zimostrázek je vždyzelený polokeř vysoký do 25cm. Velmi ozdobné jsou květy, které vyrůstají po 1-3 v úžlabí listů. Květy jsou světle žluté s červeným přívěskem, po odkvětu celé červené. Kvete od dubna do června.

Vyskytuje se od nížin do podhůří. Roste v borech a zakrslých doubravách. U nás roste pouze v západní polovině Čech a Vltavu přestupuje pouze na Sedlčansku. Zde roste pouze v okolí Vltavy. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3 a také je chráněn zákonem (kategorie ohrožené).

Informační tabule naučné stezky

Fauna:

Bohužel z PR Vymyšlenská pěšina není přístupno a také ani neexistuje moc materiálů o místní fauně. V každém případě ale bude fauna v rezervaci velmi významná a stála by za podrobné prozkoumání.

Z plazů zde žije kriticky ohrožená ještěrka zelená (*Lacerta viridis*) a silně ohrožená ještěrka obecná (*Lacerta agilis*). Zjištěn byl i slepýš křehký (*Anguis fragilis*). Z hadů jmenujme užovku obojkovou (*Natrix natrix*), užovku hladkou (*Coronella austriaca*) a kriticky ohroženou zmiji obecnou (*Vipera berus*). Z ptáků zde žije přes 60 druhů, v zimě se tu na tahu zastavuje i orlovec říční (*Pandion haliaetus*). Dále byl zastižen na podzim roku 2003 ohrožený kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), který se zdržuje na Vltavě a jeho populace se stále zvyšují. Ze savců zde nalezneme běžnou lesní zvěř, ze které stojí za zmínku muflon (*Ovis musimon*), liška obecná (*Vulpes vulpes*), kuna lesní (*Martes martes*), kuna skalní (*Martes foina*) a jezevec lesní (*Meles meles*). Mezi nejvýznamnější zástupce bezobratlých patří reliktní plž vrkoč horský (*Vertigo alpestris*).

Ohrožení lokality:

Rezervace díky své nepřístupnosti příliš ohrožena není. Částečné ohrožení spočívá v turistickém ruchu, který zde působí díky naučné stezce. Toto ohrožení ale není příliš velké, protože naučná stezka vede po obvodu mchů. Přesto ale některé vzácnější rostliny můžeme u stezky nalézt. Asi největší ohrožení spočívá v podílu nežádoucích dřevin v některých částech rezervace. Tyto dřeviny nejen že znehodnocují ekosystém, ale i hrozí jejich další šíření. Postupně by se tyto dřeviny měly z území odstranit.

Literatura:

- Hlaváček Rudolf (1991): Výsledky botanického průzkumu SPR Vymyšlenská pěšina
Hron František (1987): Rostliny strání, skal, křovin a lesů – SPN, Praha
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Münker Bertram (1998): Plané rostliny střední Evropy – Ikar, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
Toman Jan (1994): Krok za krokem naší přírodou – Albatros, Praha
Veselý Jaroslav (1954): Chráněné rostliny – Orbis, Praha
+ informace z naučné stezky NS Vymyšlenská pěšina

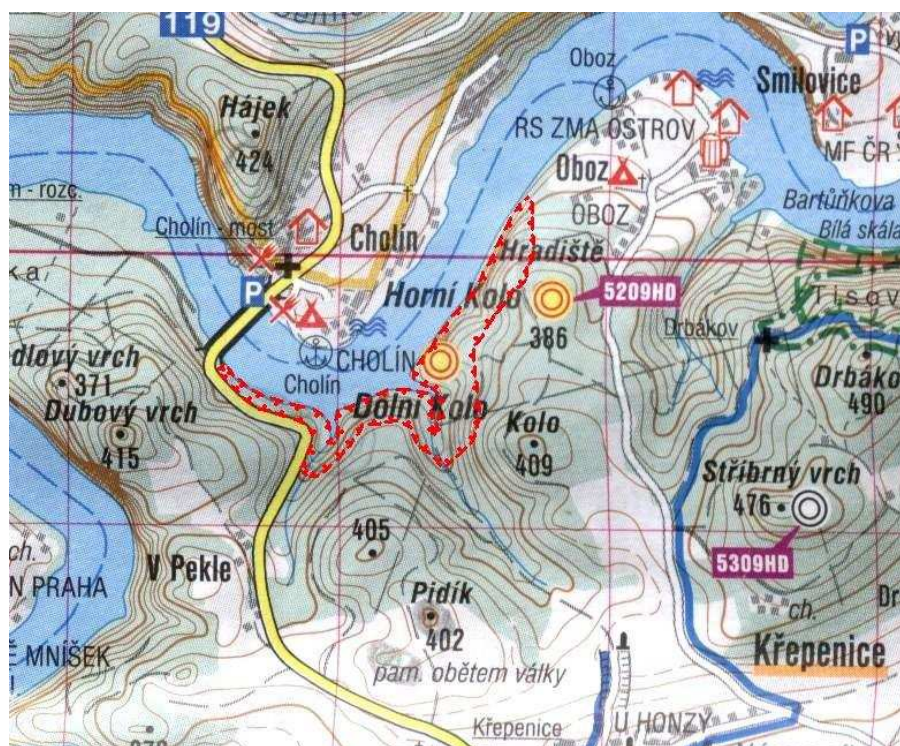
**Navrhované
maloplošné chráněné území**

Cholínské sutě

Základní údaje:

Poloha:

Cholínské sutě se nachází v okrese Příbram, přímo naproti rekreačnímu středisku Cholín. V blízkosti se nachází ještě další obce Křepenice a Oboz.

Měřítko: 1:27 777

Výměra:

Případná přírodní památka by měla středně velké rozměry. Odhadem by se výměra pohybovala max. do 30ha, ale pravděpodobně i do 25ha.

Geomorfologie:

Území se nachází na pravém břehu Vltavy (Slapské přehradní nádrže). Zdejší svahy jsou poměrně strmé. Protékají zde dva potůčky. První, nacházející se blíž k Cholínskému mostu, je významný především svojí květenou. Protéká jím poměrně hodně vody vzhledem k jeho délce. Druhý potůček už není tak vodnatý a v létě i může vysychat. Oba jsou zařiznuté do okolního reliéfu. Nadmořská výška lokality se pohybuje přibližně mezi 270-380m. Území se nalézá na svazích celkem tří kopců. Nejvyšší z nich se jmenuje Kolo a měří 409m.

Klima:

Území náleží do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 8°C, mírně vlhké s mírnou zimou. Roční úhrn srážek se pohybuje mezi 550-600mm.

Zajímavosti:

V území se nachází jedna velká zajímavost – Dolní Kolo. Kousek opodál na kopci (386m) stojí ještě zajímavější Velké Kolo. Tyto kola byla dříve prehistorická sídliště. Osídlení zde bylo datováno někdy 2000-1000 let př.n. l. Hořejší kolo má průměr 45m. Jedná se o jediné podobné hradiště svého druhu v Čechách. Je zde patrný vchod do

hradiště a 8m široký příkop, který je dnes už zanesený. Dříve byl tento hrad v podstatě nedobytný. Hned u řeky se nachází Malé Kolo. Má průměr 36m. Také je zde příkop, který je široký 17m. Není kolem celého hradiště, protože u Vltavy jsou zde nepřístupné skály. Místní lesy se nazývají Dejbří, což by v případě vyhlášení rezervace mohl být její název (místo Cholínských sutí).

Zdejší strmé svahy nabízejí množství vyhlídek (na obrázku je Cholínský most)

Důvod k vyhlášení:

Na základě vlastních výzkumů doporučuji vyhlášení rezervace na tomto území v podobě přírodní památky (PP). Největší význam mají suťové lesy, které je třeba chránit. Zdejší ekosystémy jsou dosti zachovalé a byla by velká škoda, aby postupem času zanikly.

Geologie:

V území se vyskytují pro Vltavu typické horniny vyvřelého jílovského pásma. V suťových lesích nalezneme kamenné sutě, které jsou místy zazemněny úživnými hnědými půdami. Na jiných kyselých místech nalezneme hlavně oligotrofní hnědé půdy. Rankery jsou zastoupeny poměrně málo. Nachází se zde množství nevelkých skalních výchozů.

Flora:

Místní květena je z většiny velmi zachovalá a přirozeného složení. Pro kaňon Vltavy je velmi typická. Největší význam ale spočívá v zachovalých porostech suťových lesů. Flora je poměrně pestrá se zastoupením i vzácných druhů. Můžeme ji samozřejmě rozdělit do čtyřech základních společenstev. Jedná se o suťové lesy, kyselé doubravy, kyselé skalní stepi a skalní štěrbinu. Rostliny kyselých skalních stepí a kyselých doubrav jsou velmi podobné, proto bude popis jednoho společenstva z velké části platit i pro druhé.

Na území roste řada teplomilných a kyselomilných druhů, což poukazuje na charakter lokality.

Do území jsem provedl pouze jedinou exkurzi (24.7.2003), proto zde chybí úplný soupis jednotlivých druhů a jsou vybrány pouze hojné, typické nebo vzácné druhy.

1) Společenstva

a) Suťové lesy

Suťové lesy tvoří nejvýznamnější složku území. Na Sedlčansku jsou podobná společenstva poměrně vzácná a tím pádem i pro ně typické rostliny nepatří k hojným. Nejsou rozšířeny na většině území, ale pouze na poměrně malé ploše pod silnicí vedoucí na Cholín. Navíc jsou ale zachovalá a dobře přístupná. Nalezneme zde typickou ukázkou suťových lesích na Sedlčansku.

Ze dřevin tvoří hlavní složku habr obecný (*Carpinus betulus*) a na některých místech se uplatňuje u buk lesní (*Fagus sylvatica*). Z ostatních dřevin zde nalezneme ještě lísku obecnou (*Corylus avellana*), bez černý (*Sambucus nigra*), svídu krvavou (*Cornus sanguinea*) a jedli bělokorou (*Abies alba*). Na okrajích byl vysazen smrk (*Picea abies*).

Z typických běžnějších rostlin se zde hojně vyskytuje břečťan popínavý (*Hedera helix*), česnáček lékařský (*Alliaria petiolata*), kakost smrdutý (*Geranium robertianum*), kapraď samec (*Dryopteris filix-mas*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), ptačinec velkokvětý (*Stellaria holostea*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) a šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*).

Z typických běžných rostlin zde vzácněji roste bika bělavá (*Luzula luzuloides*), bika chlupatá (*Luzula pilosa*), kapraď rozložená (*Dryopteris dilatata*), kapustka obecná (*Lapsana communis*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), krtičník hlíznatý (*Scrophularia nodosa*), papratka samičí (*Athyrium filix-femina*), podběl lékařský (*Tussilago farfara*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*), starček Fuchsův (*Senecio ovatus*), strdivka níčí (*Melica nutans*), zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*) a zvonek kopřivolistý (*Campanula trachelium*). Mezi kameny místy roste osladič obecný (*Polypodium vulgare*).

Ze vzácnějších typických rostlin tu hojně nalezneme svízel vonný (*Galium odoratum*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*) a věsenku nachovou (*Prenanthes purpurea*). Tyto druhy jsou na Sedlčansku vzácnější pouze díky malému množství jejich přirozených lokalit.

Ze vzácnějších typických rostlin je zde nehojný jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), pryšec sladký (*Euphorbia dulcis*), srstka angrešt (*Ribes uva-crispa*), samorostlík klasnatý (*Actea spicata*) a zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*).

V okolí potůčku se nacházejí také typické zachovalé porosty i se vzácnějšími druhy. Roste tu hrachor černý (*Lathyrus niger*), konvalinka vonná (*Convallaria majalis*),

kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), netýkavka nedůtklivá (*Impatiens noli-tangere*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris* agg.), protěž lesní (*Gnaphalium sylvaticum*), udatna lesní (*Aruncus vulgaris*), válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*) a vršina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*).

Na okraji lesa u vody roste kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*) a místy se rozšířil ve volné přírodě vzácný barvínek menší (*Vinca minor*).

Z nepříliš typických kyselomilných druhů zde vzácně zastihneme lipnici hajní (*Poa nemoralis*), mléčku zední (*Mycelis muralis*) a rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*).

b) Kyselé doubravy

Jak již bylo zmíněno, zdejší flora je velmi podobná kyselým skalním stepím. Nejen díky kyselému podkladu, ale také díky těsnému sousedství těchto ekosystémů. Podobné kyselé doubravy nejsou na Sedlčansku žádnou výjimkou, protože u Vltavy je to převládající lesní typ. Ovšem mimo Vltavu nalezneme podobně vyvinuté doubravy s větším či menším zastoupením vzácnějších druhů jen velmi zřídka.

Převládajícími dřevinami jsou dub zimní (*Quercus petraea*), bříza bělokorá (*Betula pendula*), jeřáb obecný (*Sorbus aucuparia*) a borovice lesní (*Pinus sylvestris*). Z ostatních dřevin zde hojně zastihneme i vzácnější druhy jako jalovec obecný (*Juniperus communis*) a jeřáb muk (*Sorbus aria*). Na poměrně velké ploše - na přístupnějších místech tyto doubravy mají minimální zastoupení dubů (*Quercus*). Převládá zde borovice lesní (*Pinus sylvestris*) a habr obecný (*Carpinus betulus*). Tyto porosty jsou ale též zde označovány jako kyselé doubravy, protože jejich poklad je také kyselý, flora je téměř totožná a nemá tedy smysl tyto ekosystémy rozdělovat.

Z běžných charakteristických druhů zde roste bedrník obecný (*Pimpinella saxifraga*), bika bělavá (*Luzula luzuloides*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), jahodník obecný (*Fragaria vesca*), řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), kostřava ovčí (*Festuca ovina*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*), rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*), strdivka níčí (*Melica nutans*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis epigejos*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*), zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*) a zvonek okrouhlostý (*Campanula rotundifolia*).

Ze vzácnějších druhů jmenujme bělozářku větvitou (*Anthericum ramosum*), hrušeň polničku (*Pyrus pyraeaster*) a zvonek klubkatý (*Campanula glomerata*). Trochu netypický je výskyt svízelu okrouhlostého (*Galium rotundifolium*).

c) Kyselé skalní stepi

Kyselé skalní stepi jsou pro vltavské svahy velmi typické a mimo Vltavu je na Sedlčansku nenalezneme. Zde jsou v menší míře vyvinuty. Roste zde řada typických rostlin, avšak nějaké velké vzácnosti zde nenalezneme.

Z běžnějších rostlin se tu vyskytuje kručinka barvířská (*Genista tinctoria*), kručinka německá (*Genista germanica*), rozchodník skalní (*Sedum reflexum*), tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*) a další.

Ze vzácnějších rostlin zde roste bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*) a oman srstnatý (*Inula hirta*).

d) Skalní štěrbin

Skály zde nejsou příliš vyvinuty, proto zde neroste ani mnoho typických skalních rostlin. Na ojedinělých skalkách nalezneme rostliny jako osladič obecný (*Polypodium vulgare*) a sleziník severní (*Asplenium septentrionale*).

2) Seznam významných zjištěných rostlin

Český název	Latinský název	Hojnost	Ostatní
Barvínek menší	<i>Vinca minor</i>	V	
Bělozářka větvitá	<i>Anthericum ramosum</i>	H	C4a, ☼
Hrachor černý	<i>Lathyrus niger</i>	V	☼
Hrušeň polnička	<i>Pyrus pyraster</i>	V	C4a
Jalovec obecný	<i>Juniperus communis</i>	H	C3, K
Jaterník podléška	<i>Hepatica nobilis</i>	V	
Jedle bělokorá	<i>Abies alba</i>	V	C4a
Jeřáb muk	<i>Sorbus aria</i>	H	C4a, ☼
Jetel alpský	<i>Trifolium alpestre</i>	H	C4a, ☼
Kosatec žlutý	<i>Iris pseudacorus</i>	V	
Kruštík širokolistý	<i>Epipactis helleborine</i>	V	C4a, CITES
Oman srstnatý	<i>Inula hirta</i>	V	C3, ☼
Pitulník horský	<i>Galeobdolon montanum</i>	H	
Plicník tmavý	<i>Pulmonaria obscura</i>	V	
Protěž lesní	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>	V	
Pryšec sladký	<i>Euphorbia dulcis</i>	V	
Samorostlík klasnatý	<i>Actaea spicata</i>	V	
Srstka angrešt	<i>Ribes uva-crispa</i>	V	
Svízel vonný	<i>Galium odoratum</i>	H	
Tolita lékařská	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	H	K
Udatna lesní	<i>Arancus vulgaris</i>	V	C4a, !!
Věsenka nachová	<i>Prenanthes purpurea</i>	H	
Zimolez obecný	<i>Lonicera xylosteum</i>	V	
Zvonek klubkatý (??)	<i>Campanula glomerata</i>	V	!!

Vysvětlivky:

C3... druh v kategorii ohrožených v Červeném seznamu z roku 2000

C4a... druh v kategorii zasluhujících pozornost v Červeném seznamu z roku 2000

CITES... druhy zahrnuté ve Washingtonské úmluvě (1997 a 1999)

H... hojný výskyt

K... druh vázaný na kyselý podklad

V... vzácný výskyt

???...druh nejednoznačně určený

!!... druh zasluhující zvýšenou pozornost

☼... teplomilný druh

3) Významné a vzácné rostliny

Barvínek menší (*Vinca minor*)

Barvínek menší je našim jediným zástupcem čeledi toješťovitých. Je to většinou nižší stálezelená rostlina vytvářející kobercovité porosty. Lodyha je na bázi dřevnatá. Vyniká svými typickými tmavozelenými lesklými listy. Koruna je pětičetná, modrá nebo vzácně bílá. Kvete od března do června. Rostlina je jedovatá, ale velmi ozdobná.

Bývá často vysazován a také často zplaňuje. Ve volné přírodě tedy neroste příliš často. Nalezneme ho od nížin po podhůří ve světlých lesích a křovinách. Na Sedlčansku je to vzácný druh. Zdejší naleziště je tedy významné a ojedinělé.

Jedle bělokorá (*Abies alba*)

Jedle je známý strom s plochými jehlicemi a se světlým kmenem. Šišky vyrůstají směrem nahoru a rozpadají se už na stromě. Je to významná lesní dřevina. Nyní se už vysazuje jen zřídka.

Jedle je nyní už poměrně vzácný strom, proto byla zapsána na červený seznam v kategorii C4a. Roste především z přirozených listnatých i jehličnatých lesích. Na Sedlčansku roste hojněji pouze v okolí Vltavy, jinak byla místy vysazena. Přirozeně mimo Vltavu ji nalezneme velmi zřídka. V místních lesích roste v malé populaci, na svém typickém stanovišti.

Kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*)

Kosatec žlutý je statný, až 150cm vysoký druh. Oddenek je silný a větvený. Listy jsou do 3cm široké, mečovité. Květy jsou velké, žluté. Plodem je trojhranná tobolka 4-5cm dlouhá. Tvoří trsy. Kvete od května do července.

Je to náš nejhojnější kosatec. Roste na březích vod a v příkopech. V nížinách je hojný. Na Sedlčansku se nevyskytuje příliš hojně. Hojný je pouze u Vltavy. Dále se pak velmi vzácně objevuje u některých rybníků a v příkopech. V území roste v malé populaci na břehu. V budoucnu jsou pravděpodobné změny v četnosti tohoto druhu na Sedlčansku, což zapříčinilo velké sucho a nízký stav vody na Slapské přehradní nádrži. Není však zatím jasné, zda nízký stav vody kosatcům prospěje nebo uškodí.

Svízel vonný (*Galium odoratum*)

Tento svízel je znám spíše jako mařinka vonná. Svízel vonný je vysoký 10-40cm. Listy jsou jednožilné vyrůstající v přeslenech s více listy. Lodyha je čtyřhranná, nevětvená. Květy jsou bílé, ozdobné. Rostlina voní po kumarínu. Kvete v květnu.

Roste od nížin po subalpínský stupeň především v humózních listnatých lesích. Typický je pro suťové lesy, kde je zpravidla převládajícím druhem. V ČR je místy poměrně hojný. Tato skutečnost však záleží hlavně na množství jeho biotopů. Na Sedlčansku ho tedy nalezneme častěji pouze v okolí Vltavy, kde se ještě uchovaly zbytky suťových lesů. Mimo Vltavu je vzácný. V okolí Vltavy roste hojněji, protože jsou zde vyvinuty pro něj typické lesy.

Plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*)

Plicník tmavý je 10-40cm vysoká rostlina. Listy jsou bez skvrn nebo jen s nevynikajícími skvrnami. Nepřezimují. Mají delší řapík než čepel. Květy jsou modré, fialové a nevyvinuté květy mají většinou červenou barvu. Kvete od března do května.

Roste od nížin do hor, především ve světlých listnatých lesích. V ČR nepatří ke vzácným druhům. Na Sedlčansku roste hojně u Vltavy. Mimo Vltavu je vzácný. Pro území je to typický druh.

Pryšec sladký (*Euphorbia dulcis*)

Rostlina je 20-50cm vysoká. Vytváří silný oddenek. Lodyhy jsou oblé, chlupaté. Lodyžní listy jsou střídavé a celokrajné. Listence jsou trojboce srdčité. Obsahuje mnoho mléčnic. Oproti ostatním pryščům ale nemá mléko tak ostré. Ovšem i tak je jedovaté. Kvete od května do července.

Vyskytuje se od nížin do podhůří hlavně ve stinných listnatých lesích. V ČR není příliš hojný. Na Sedlčansku ho roztroušeně nalezneme především v okolí Vltavy, patří zde tedy k poměrně vzácným druhům.

Hrachor černý (*Lathyrus niger*)

Hrachor černý dostal své jméno podle skutečnosti, že při sušení úplně zčerná. Oddenek je krátký a silný. Lodyhy jsou přímé, 4hranné, vysoké až 1m. Listy jsou většinou se 4-6 páry lístků. Květy jsou červenofialové a vyrůstají v 3-10 květech hroznech. Kvete od května do července.

Tento druh je poměrně teplomilný. Roste hojně v nízkých polohách, v podhůří ho už nalezneme vzácně. Nalezneme ho v listnatých hájích a na okrajích takových lesů. Na Sedlčansku je hojnější v okolí Vltavy, jinde tento hrachor nalezneme jen výjimečně. V území neroste příliš hojně, ale jeho výskyt je zde zcela typický.

Udatna lesní (*Aruncus vulgaris*)

Udatna lesní je statná a ozdobná rostlina. Dorůstá se až 2m výšky. Listy jsou složené, 2-3x zpeřené. Květy vyrůstají až v 50cm dlouhých latách. Květy jsou drobné, jednopohlavné: samčí květy jsou nažloutlé a samičí čistě bílé. Kvete od května do července.

Vyskytuje od pahorkatin do hor. Nejčastěji ji nalezneme v okolí potůčků tekoucích v nějaké stinné vlhké roklí. Vzácněji ji nalezneme i v suťových lesích a stinných skalách. V ČR je udatna poměrně vzácnější druh. Byla zařazena na červený seznam do kategorie C4a. Na Sedlčansku roste vzácně pouze u některých potůčků vtékajících do Vltavy. Pro území je to tedy jeden z nejvýznamnějších druhů. Roste zde u potůčku v menší populaci.

Oman srstnatý (*Inula hirta*)

Celý je hustě chlupatý a žláznatý (odtud název). Dorůstá se 15-40cm. Lodyha je hustě listnatá. Listy vyrůstají střídavě. Jsou také chlupaté, mělce zubaté. Zdobí ho velké (až 5cm), žluté květy. Často vytváří téměř souvislé porosty, které v době květu jsou velmi ozdobné. Kvete od května do července.

Tento oman, podobně jako všechny naše omany, je teplomilný druh. Roste na suchých výslunných stráních, na okrajích lesů a v zakrslých doubravách. V ČR není ani v teplých oblastech hojným druhem, proto byl zařazen na červený seznam do kategorie C3. Na Sedlčansku roste pouze u Vltavy. V území roste na skalních stepích v malých populacích.

Zvonek klubkatý (*Campanula glomerata*)

Zvonek klubkatý je až 70cm vysoká rostlina. Lodyha je nevětvená, tupě hranatá. Lodyžní listy jsou přisedlé nebo velmi krátce řapíkaté. Báze listu je srdčitá. Má modrofialové květy vyrůstající v hustém klubku.

U nás roste ve dvou poddruzích. Z. klubkatý pravý (*C. glomerata subsp. glomerata*) je hojnější náš poddruh. Je vyšší a statnější (30-70cm). Listy jsou naspodu pýřité. Lodyha nese 8-15 listů. Kvete od června do září. Je to teplomilný druh rostoucí na lesostepích, světlých doubravách, stráních a na okrajích lesů.

Zvonek klubkatý pomoučený (*C. g. subsp. farinosa*) je vzácnější. Listy jsou naspodu hustě chlupaté. Lodyha nese 5-9 listů. Je podstatně nižší. Dorůstá se 10-40cm. Kvete ve stejnou dobu a roste na podobných stanovištích jako druhý poddruh. Byl zařazen na červený seznam do kategorie C3.

Není jasné, zda na Sedlčansku roste také poddruh z. klubkatý pomoučený. Potvrzen byl pouze poddruh z. klubkatý pravý, který zde roste vzácně pouze u Vltavy. V území je velmi vzácný. Dává přednost v zakrslým doubravám.

Fauna:

Fauna nebyla vůbec zkoumána. Díky přirozeným listnatým lesům můžeme předpokládat některé vzácnější druhy ptáků, především dravce. Na skalních stepích lze předpokládat výskyt kriticky ohrožené ještěrky zelené (*Lacerta viridis*) a samozřejmě také silně ohrožené ještěrky obecné (*Lacerta agilis*). Jinak se v území vyskytuje běžná lesní zvěř.

Literatura:

Habart Čeněk (1925): Sedlčansko, Sedlecko a Voticko I – Pražská edice

Hron František (1987): Rostliny strání, skal, křovin a lesů – SPN, Praha

Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha

Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha

**Navrhované
maloplošné chráněné území**

Rovišŕ'ské skály

Tyto skály se nacházejí na pravém břehu Vltavy, v okrese Příbram. Byly pojmenovány podle sousedního rekreačního střediska Roviště. Naproti skalám stojí vesnice Velká, na niž je ze skal mj. nádherný výhled.

Měřítko: 1:25 000

Skály jsou velmi vysoké a také velmi strmé. Skýtají krásné vyhlídky na Vltavu. Na zbytku území rostou kulturní lesy. Na vyhlídky vedou pěšiny, tudíž toto místo je ideální pro turistiku. Skály jsou upraveny pro horolezce, kteří zde mají ojedinělou možnost k lezení. Bohužel zde ale nalezneme i neveselý pozůstatek po horolezcích – pamětní desku jedné zesnulé ženy, pro kterou byly tyto skály posledním místem jejího života. Mezi skalami prochází stezka, která je však fyzicky dosti náročná.

Důvody k ochraně jsou v podstatě dva. Za prvé: zdejší skály jsou botanicky významné, protože zde nalezneme zachovalé skály a skalní stepi se kavylem Ivanovým (*Stipa pennata*) a dalšími rostlinami. Dále jsou významné bory s ostřicí nízkou (*Carex humilis*). Druhým důvodem je výskyt velmi vzácného druhu naší květeny smila písečného (*Helichrysum arenarium*).

V předešlých řádcích již byla zmíněna stručná charakteristika zdejších společenstev. Dne 12.9.2003 jsem provedl do území krátkou botanickou exkurzi a zjistil jsem 10 rostlin z červeného seznamu. Ze dřevin zde převažuje borovice lesní (*Pinus sylvestris*), dub zimní (*Quercus petraea*), jalovec obecný (*Juniperus communis*), hrušeň polnička (*Pyrus pyraeaster*), trnka obecná (*Prunus spinosa*) a trnovník akát (*Robinia pseudocacia*). V kulturních borech roste např. ostřice nízká (*Carex humilis*), hvozdík kartouzek (*Dianthus carthusianorum*) a jestřábník chlupáček (*Hieracium pilosella*). Na skalních stepích rostou mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), pelyněk ladní (*Artemisia campestris*), hlaváč žlutavý (*Scabiosa ochroleuca*), kokořík vonný (*Polygonatum odoratum*), bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*), bojínek tuhý (*Phleum phleoides*), pryšec chvojka (*Euphorbia cyparissias*), lipnice smáčkutá (*Poa compressa*), hadinec obecný (*Echium vulgare*), sesel sivý (*Seseli osseum*), strdivka sedmihradská (*Melica transsilvanica*) a mochna stříbrná (*Potentilla argentea*). Na jedné vyhlídce se udržuje malá populace chráněného (silně ohrožený) smila písečného (*Helichrysum arenarium*), jako jedno z mála nalezišť v okrese Příbram (další údaje např. z údolí Brziny a u lomu Skoupý). Ovšem většina údajů výskytu je staršího data, proto díky značnému ústupu druhu v posledních desetiletích lze předpokládat, že zde druh má jedno z posledních nalezišť na Sedlčansku. V celé republice je tento druh vzácný. Na červeném seznamu byl zařazen do kategorie C2. Kavyl Ivanův (*Stipa*

pennata) jsem nezaznamenal, ale v době exkurze byl už kavyl dávno po vegetační době a proto nebyl nalezen. Ve skalách roste hojná tařice skalní (*Aurinia saxatilis*) a kostřava sivá (*Festuca pallens*). Dříve zde rostl i koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*).

Lokalitu znehodnocuje velký podíl kulturních lesů. Na některých plochách byl vysázen trnovník akát (*Robinia pseudocacia*), takže hrozí jeho další šíření po skalách. Místa také nalezneme populace expanzivní třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*). Velké ohrožení představuje i turistický ruch a horolezectví. Tyto faktory by také měly sloužit jako další důvod k vyhlášení rezervace a zachování cenných přírodních společenstev.

Literatura:

Habart Čeněk (1925): Sedlčansko, Sedlecko a Voticko I – Pražská edice

Kubát Karel (2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha

Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha

Navrhované maloplošné chráněné území

Na Skalinách

Navrhované chráněné území Na skalínách se nachází v okrese Benešov, nedaleko vesnice Nebřich. Území nalezneme na pravém břehu Vltavy, na dolních partiích kopce U Dubu (391m).

Měřítko: 1:25 000

Toto místo bohužel ještě stále není chráněno, což je velká škoda a co nejdříve by se to mělo napravit. Hlavním a v podstatě jediným důvodem k ochraně je výskyt velmi vzácného druhu naší fauny štíra kýlnatého (*Euscorpius carpathicus*). Štír kýlnatý (*Euscorpius carpathicus*) zde má jediné naleziště v naší republice. Druh je u nás chráněn zákonem, samozřejmě v kategorii kriticky ohrožený. O původu výskytu tohoto štíra se vedou spory. Možné je, že sem druh byl v dřívějších dobách vysazen. Avšak neexistují žádné údaje na potvrzení této myšlenky. Zároveň je ale pravděpodobné, že se tento nenápadný tvor vyskytuje i na jiných místech, na podobných lokalitách u Vltavy, ale prozatím nebyl nalezen. Momentálně není zcela jisté, zda štír na lokalitě ještě žije, protože území bylo „zdevastováno“ lidmi a poslední nález tohoto štíra pochází z roku 1988.

Území nemá příliš velkou rozlohu a po botanické stránce není příliš významné. U vody jsou menší skály a skalní stepi do výšky max. 20m. U skal se nacházejí drobná vřesoviště se skalními výchozy. Stromové a keřové patro je velmi pestré. Na zbytku území rostou kulturní a velmi kyselé smrčiny a bory s chudým podrostem. Místa se objevují stinné habřiny. Území je relativně dobře přístupné. Z dřevin rostoucích v nejzachovalejších částech území jmenujme např. modřín opadavý (*Larix decidua*), borovici lesní (*Pinus sylvestris*), dub zimní (*Quercus petraea*), břízu bělokorou (*Betula pendula*), lípu srdčitou (*Tilia cordata*), habr obecný (*Carpinus betulus*), lísku obecnou (*Corylus avellana*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*) a u Vltavy častý keř (strom) z červeného seznamu (C4a) jeřáb muk (*Sorbus aria*). Objevuje se zde i trnovník akát (*Robinia pseudocacia*), což vyžaduje zvýšenou pozornost. Podrost není příliš pestrý. Na skalních stepích a ve skalách roste vřes obecný (*Calluna vulgaris*), jestřábníky (*Hieracium sp.*), metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*), osladič obecný (*Polypodium vulgare*), tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*), lipnice smáčknutá (*Poa compressa*), divizna knotovkovitá (*Verbascum lychnitis*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*) a chráněná tařice skalní (*Aurinia saxatilis*). Velmi hojné jsou teplomilné kostřavy (*Festuca sp.*), mezi kterými nechybí ani vzácnější druhy kostřav, např. kostřava sivá (*Festuca pallens*). V lesích dále roste bika bělavá (*Luzula luzuloides*), zlatobýl obecný (*Solidago*

virgaurea), konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*) a různé ostružiníky (*Rubus sp.*).

Štír kýlnatý (*Euscorpium carpathicus*)

Tento štír se zpravidla dorůstá velikosti kolem 4cm. Projevu se u něj pohlavní dimorfismus, především díky velikosti jedového váčku, který je u samce větší. Tento štír není pro člověka nijak škodný. Živí se drobným hmyzem. Často bývá chován v teráriích a je to vhodný druh především pro začátečníky.

Štír kýlnatý (*Euscorpium carpathicus*)
foto: Jan Vaněk

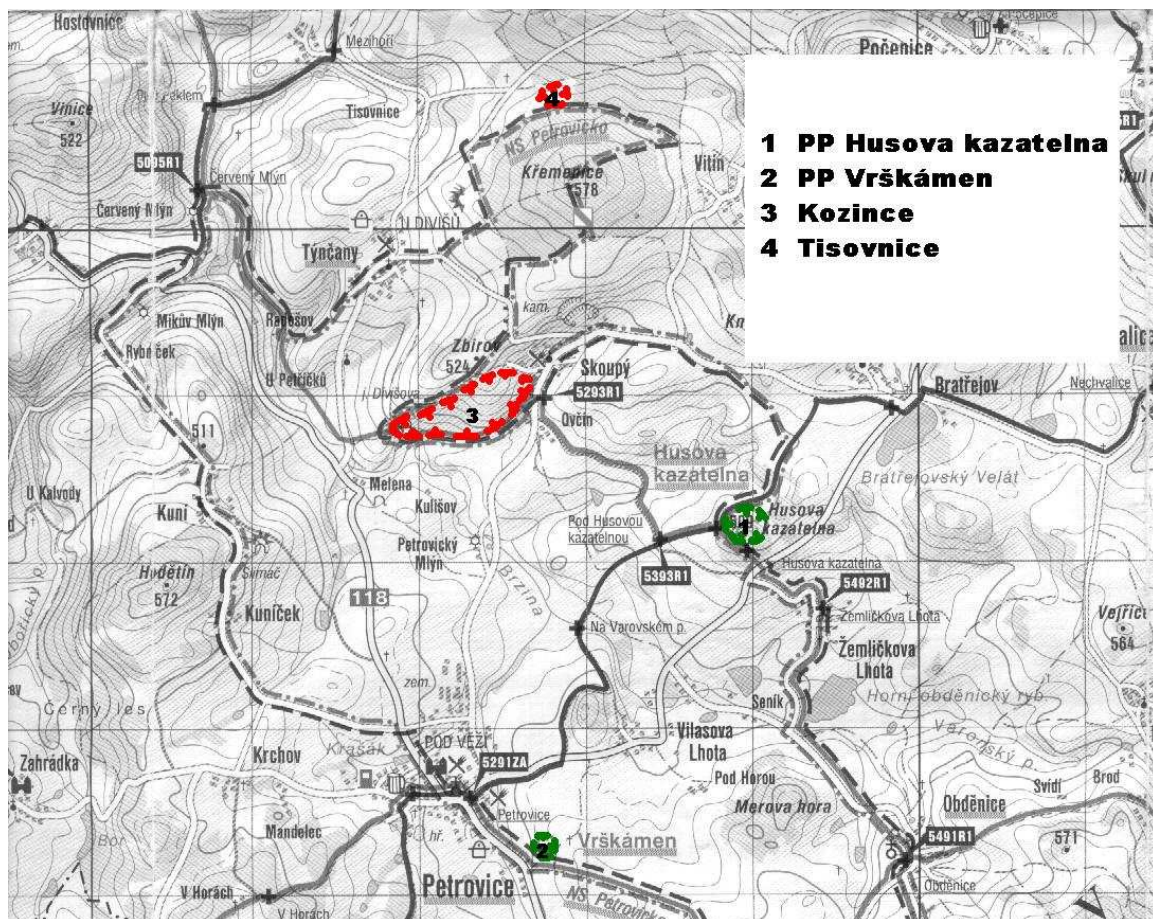
Literatura:

- Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
+ internet (Stejskal Bohumil)

Petrovicko:

Třetí oblast zaujímá okolí Petrovic, ale pouze část náležící do okresu Příbram. Většinou cenných lokalit prochází naučná stezka Petrovicko, kde se o tomto kraji a jeho přírodních hodnotách dozvíme mnoho zajímavostí.

Petrovicko je přírodně velmi cennou oblastí. Vyniká především svými estetickými hodnotami. Území je geologicky významné. V celém kraji nalezneme mnoho kamenů, které jsou pozůstatkem hlubinného zvětrávání žul. Nejzajímavější útvary jsou chráněny v PP Husova kazatelna a PP Vrškámen. Více chráněných územích zde bohužel nenalezneme. Velmi zajímavé po geologické stránce jsou výchozy vápenců u Petrovic. Místy nalezneme jeskyně, krasové jevy a některé vzácnější minerály (aragonit, kalcit). Existuje zde velké množství navrhovaných chráněných územích. Jedná se hlavně o výchozy vápenců, jalovcové stráně a soubory žulových kamenů. Toto nadprůměrné přírodní bohatství by se mělo podle mého názoru chránit v podobě CHKO.

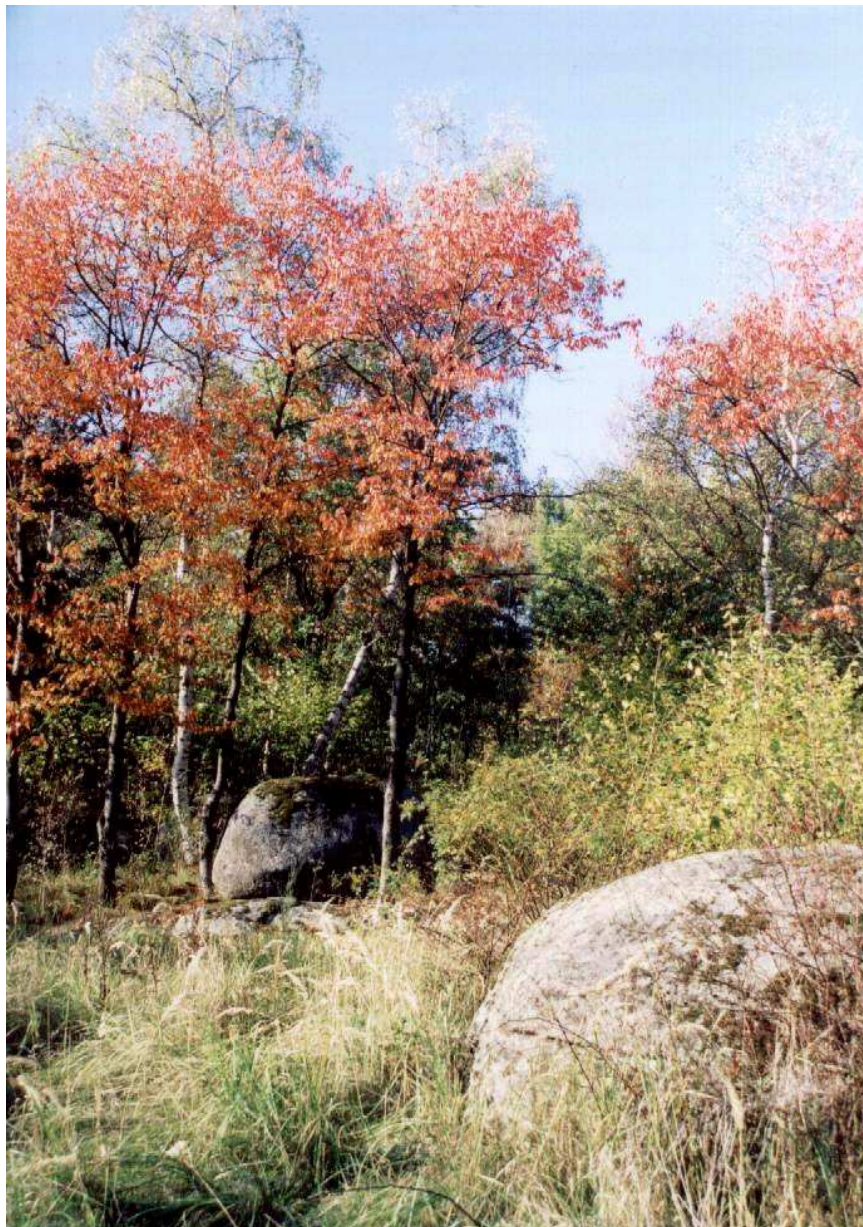

Přírodně nejvýznamnější je lokalita Kozince, která oplývá velkým botanickým i zoologickým bohatstvím. Jedná se na Příbramsku o naprosto výjimečný ekosystém. V okolí Kozinců nalezneme mnoho vápencových výchozů, z nichž většina má ale malé rozměry a nebylo by příliš vhodné je maloplošně chránit. Větším takovým útvarem je Tisovnice, známá především výskytem sasanky lesní (*Anemone sylvestris*) a jeskynních útvarů. Znamé jsou též bývalé pastviny, nyní stráně s velmi hojným výskytem jalovce obecného (*Juniperus*

communis). Nejvíce jalovců roste na Pořešínské stráni a Hodkově, kde také nalezneme řadu žulových balvanů. Přírodně cenná je i Pořešínská louka, kde podle NS Petrovicko rostou orchideje, především vstavač kukačka (*Orchis morio*). Naposled ještě zmíním zbytky starého bukového porostu u Chválova nazývaný Bučina. O dalších navrhovaných chráněných územích bohužel nemám informace a proto je zde nebudu zmiňovat, přestože jich na Petrovicku ještě několik nalezneme.

Přírodní památka

Husova kazatelna

Základní údaje:

Poloha:

Husova kazatelna se nachází v okrese Příbram, 2km severovýchodně od Petrovic. Spadá do katastrálního území obce Žemličkova Lhota. Územím prochází naučná stezka Petrovicko a dvě turistické stezky.

Měřítko: 1:25 000

Výměra:

Výměra přírodní památky činí 9,07ha. Mělo by se ale provést přeměření rezervace a také ujasnění jejích hranic, protože prý jsou aktuální údaje chybné.

Vyhlášení:

PP Husova kazatelna byla vyhlášena 8.2.1977 z usnesení rady SKNV č. 32.

Geomorfologie:

Přírodní památka se nachází na vrcholu kopce Husova kazatelna (510m). Nadmořská výška území se pohybuje mezi 478-510m. Zdejší terén je relativně rovinatý. Chráněné území spadá do povodí potoka Brzina, která později tvoří pravostranný přítok řeky Vltavy.

Klima:

Území náleží do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 7-8°C, mírně vlhké s mírnou zimou. Roční úhrn srážek se pohybuje mezi 550-600mm. Délka vegetační doby je 150-160 dní (s průměrnou teplotou 10°C a více).

Zajímavosti:

V roce 1947 byly v chů nalezeny zbytky usedlosti pocházející z 18. století. Našli se i mince, různé předměty a staré písemnosti, u nichž nelze s jistotou určit původ. Nálezy jsou uloženy v okresním muzeu v Táboře. Těmto nálezům by měla být věnována další pozornost, protože takové výzkumy by mohli přinést spoustu nových poznatků o našem regionu.

Důvod vyhlášení:

Hlavním důvodem k vyhlášení přírodní památky byly pozoruhodné kameny (často velikých rozměrů), které se zde nacházejí v neobvyklém množství. Území bylo také nutno ochránit jako krajinný estetický prvek. Lokalita patří mezi nejhodnotnější geologická místa na Petrovicku.

Geologie:

Podloží je tvořeno žulovými horninami a také kameny jsou z granodioritu. Všem takovým kamenům na Petrovicku se odjakživa říká Čertovy kameny – podle jedné pověsti. Tyto horniny během třetihor hlubinně zvětrávaly a díky následné erozi během mnohaletého vývoje zůstaly na povrchu pouze odolná žulová jádra. Nejznámější je kámen nazývaný Husova kazatelna, na kterém prý dříve kázal mistr Jan Hus. Tento balvan je prý největším viklanem v ČR. Protože se jedná o viklan, lze s ním hýbat. Dlouhý je 4m, široký 2,5m a vysoký 2,7m. Na jeho horní ploše je velká skalní mísa (zvaná obětní mísa) hluboká 70cm. Dalším zajímavým kamenem je např. Žába, která působením mrazu praskla a rozpadla se na dvě poloviny. Dále zde nalezneme např. kameny nazývané Hřib, Pecen chleba...

Viklan Husova kazatelna na němž podle pověsti kázal mistr Jan Hus

Flora:

Toto území nemá velký botanický význam. Nerostou zde žádné vzácné rostliny a lesní porosty už také nejsou původní. V mchů se střídají malé kulturní louky s lesíky, což akorát zvýrazňuje estetickou jedinečnost lokality. Nalezneme zde pestré složení dřevin, jenž vyniká především na podzim. Ze souvislých porostů dřevin tu rostou pouze kulturní smrčina, bor a

akátina. Na okrajích těchto lesů a především v blízkosti kamenů dominuje hlavně bříza bělokorá (*Betula pendula*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), dub letní (*Quercus robur*), růže šípková (*Rosa canina*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), třešeň ptačí (*Prunus avium*) a janovec metlatý (*Cytisus scoparius*). Z dalších dřevin jmenujme ještě topol osiku (*Populus tremulus*), lísku obecnou (*Corylus avellana*), hlohy (*Crataegus sp.*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), modřín opadavý (*Larix decidua*), lípu srdčitou (*Tilia cordata*) a borovici černou (*Pinus nigra*). Zajímavé jsou okraje lesíků, kde rostou teplomilné travníky s kostřavou červenou (*Festuca rubra*) a kostřavou ovčí (*Festuca ovina*).

Fauna:

Poměrně zajímavá je fauna motýlů. Zjištěn byl např. otakárek fenyklový (*Papilio machaon*) a babočka osiková (*Nymphalis antiopa*). Z plazů zde žijí běžné druhy, jako ještěrka obecná (*Lacerta agilis*) a slepýš křehký (*Anguis fragilis*). Z obojživelníků zde žije dnes už vzácná silně ohrožená rosnička zelená (*Hyla arborea*). Hnízdí zde i řada ptáků. Hojná je poštolka obecná (*Falco tinnunculus*).

Klasický letní snímek z rezervace

Ohrožení lokality:

Chráněné území je ohroženo např. nadměrným turistickým ruchem. Do rezervace je povolen vstup a někteří její návštěvníci využívají zdejší kameny jako zábavnou atrakci. Tak může dojít k poškození těchto útvarů. Další ohrožení spočívá ve zvětrávání kamenů. Kameny jsou často z velké části porostlé mechy a lišejníky, které výrazně napomáhají jejich zvětrávání. V některých místech se dokonce prosazují i vyšší rostliny. Na území by se měla regulovat případná expanze některých rostlinných druhů, protože se jich zde vyskytuje hned několik a je jen otázkou času, než se nějaký začne masivně šířit. Z takových druhů jmenujme

např. ostružiníky (*Rubus sp.*), janovec metlatý (*Cytisus scoparius*), třešeň ptačí (*Prunus avium*), třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) a trnovník akát (*Robinia pseudocacia*). Většina z těchto rostlin má v území svůj typický areál výskytu, ale jak již bylo zmíněno, populace těchto „nebezpečných“ rostlin je nutné hlídat.

Literatura:

Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
+ informace z naučné stezky NS Petrovicko

Přírodní památka

Vrškámen

Základní údaje:

Poloha:

PP Vrškámen se nalézá v okrese Příbram, v katastrálním území obce Petrovice. Od Petrovic je kámen vzdálen několik set metrů východním směrem.

Měřítko: 1: 25 000

Výměra:

Celková výměra přírodní památky byla stanovena na 0,0863ha. Chráněné území je nejmenším mchů v okrese Příbram a patří k nejmenším ve středních Čechách.

Vyhlášení:

PP Vrškámen byl vyhlášen 8.2.1977 z usnesení rady SKNV č. 32.

Geomorfologie:

Území se nachází na mírně nakloněném svahu mezi poli. Nadmořská výška PP se pohybuje mezi 457-458m. Vrškámen leží na rozhraní Krásnohorské pahorkatiny a Sedlecké vrchoviny, což jsou menší jednotky Středočeské pahorkatiny. Území spadá do povodí potoka Brzina, který tvoří pravostranný přítok Vltavy.

Klima:

Území náleží do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 7-8°C, mírně vlhké s mírnou zimou. Roční úhrn srážek se pohybuje mezi 550-600mm. Délka vegetační doby je 150-160 dní (s průměrnou teplotou 10°C a více).

Zajímavosti:

Kameni se také často říká Čertův kámen. Tento název pochází z lidové pověsti, která popisuje, jak rozhněvaný čert chtěl hodit tento velký kámen na neposlušné občany Petrovic ho cestou ztratil a ještě jej přišlápl. Odtud prý pochází obtisknuté čertovo kopyto na Vrškameni.

Důvod vyhlášení:

Hlavním a jediným důvodem k ochraně kamenu je jeho velikost. Jedná se o největší volně položený kámen ve středních Čechách vzniklý hloubkovým zvětráváním žuly. Vyznačuje se jako geomorfologická dominanta krajiny.

Pohled na Vrškámen od východu (přibližně)

Geologie:

Jak již bylo zmíněno, Vrškámen vznikl hloubkovým zvětráváním žulových hornin (princip – viz PP Husova kazatelna). Kámen připomíná viklan, ale jako viklan není hodnocen, protože se dotýká podloží poměrně velkou plochou. V opačném případě by se jednalo o největší viklan v ČR. Kámen se vyznačuje rozměry 3,5x5,5m a výškou 320cm. Je tvořen amfibolicko-biotitickým granitem až syenodioritem s vyrostlicemi typu Čertova břemene, jenž je jednou z hlubinných vyvěrelin středočeského plutonu. Na kameni jsou patrné známky z pokusů o jeho rozbití. Dále zde můžeme pozorovat jeden poměrně zajímavý jev – na některých místech se odlupuje vnější vrstva kamene a tím je obnaženo odolné jádro kamene. Podloží tvoří granodiority středočeského plutonu. Území vzhledem ke své rozloze není botanicky ani zoologicky významné.

Ohrožení lokality:

Vrškámen je ohrožen minimálně. Malé ohrožení představuje turistický ruch, ale je velmi malá pravděpodobnost jeho poškození. Dalším malým problémem jsou lišejníky a mechy na kameni, které urychlují zvětrávání. V blízkosti Čertova kamene by se měly regulovat dřeviny, aby kámen zbytečně nezakrývaly.

Literatura:

Němec Jan (1978): Chráněný přírodní výtvar Vrškámen - Praha

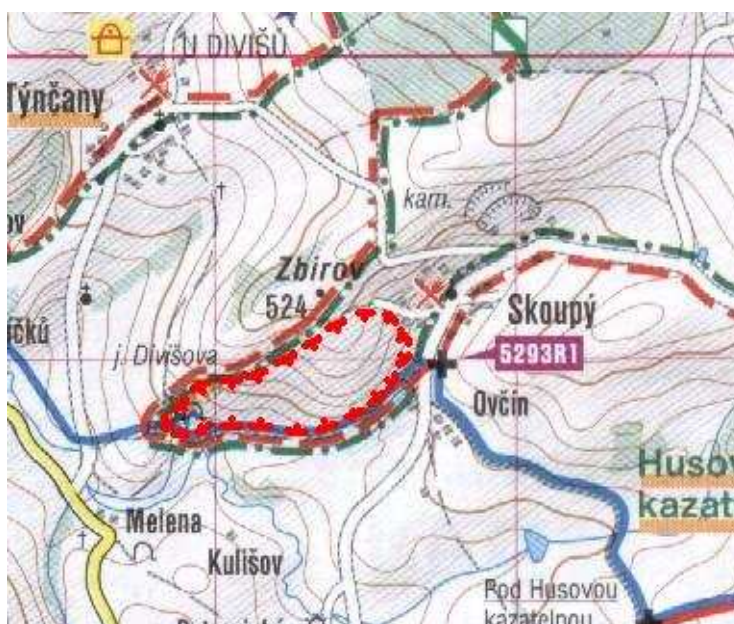
Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha

Navrhované maloplošné chráněné území

Kozince

Kozince se nacházejí nedaleko Petrovic, v katastrálním území obce Skoupý. Nalézá se zde mohutný výchoz vápenců. V severovýchodní části tohoto výchozu se vápenec těží ve známém lomu Skoupý.

Měřítko: 1:25 000

Území patří k botanicky nejhodnotnějším územím v okrese Příbram. Původně zde měla být národní přírodní rezervace, ale momentálně to s vyhlášením chráněného území nevypadá příliš dobře.

Nadmořská výška oblasti se pohybuje mezi 410-480m. Území patří do Krásnohorské vrchoviny, části Benešovské pahorkatiny. Geologické podloží je tvořeno prvohorními krystalickými vápenci náležejícími k sedlčansko-krásnohorskému metamorfovanému ostrovu. Velmi časté jsou skalní výchozy a na západní straně nalezneme i skály. V menší míře se vyskytují i krasové jevy. Svahy mají jižní až jihozápadní expozici.

Ve východní části území nalezneme poměrně známou Divišovu jeskyni a také méně známou Dvořákovu jeskyni. Územím prochází naučná stezka Petrovicko, která nás zavede i k oběma jeskyním. U jejich vchodu sídlí speleologický klub Týnčany.

Díky vápencovému podkladu a stepnímu charakteru zde nalezneme naprosto výjimečnou květenu, kterou ve středních Čechách najdeme pouze v okolí Berounky (Český kras). V porovnání s Příbramskem zde roste velmi odlišná flora a mnoho druhů zde má jediné naleziště v tomto okrese. Na území převažují stepi a lesostepi, část je zalesněna jehličnany a na jednom místě se vyskytují společenstva skal. Vápencové stepi osídluje vzácná teplomilná flora v mnoha případech vázaná na vápenec. Území pozvolna zarůstá dřevinami a v některých místech jsou dřeviny i vysazovány. Roste zde nežádoucí bor i smrčina. Nedávno byly ve spodních partiích stráně vysazeny ořešáky královské (*Juglans regia*). Z ostatních dřevin jsou časté bříza bělokorá (*Betula pendula*), třešeň ptačí (*Prunus avium*), trnka obecná (*Prunus spinosa*), modřín opadavý (*Larix decidua*), dub letní (*Quercus robur*), svída krvavá (*Cornus sanguinea*), hlohy (*Crataegus sp.*), růže šípková (*Rosa canina*) a jalovec obecný (*Juniperus communis*). Bylo zde zjištěno přes 200 druhů vyšších rostlin, přičemž 29 druhů je zapsáno na červeném seznamu a 5 druhů je chráněno zákonem. Z nejvzácnějších druhů zde roste např. hlaváček letní (*Adonis aestivalis*), vratička měsíční (*Botrychium lunaria*), dejvovec velkoplodý (*Caucalis platycarpus*), hořec brvitý (*Gentianopsis ciliata*), hořec křížatý (*Gentiana cruciata*), tollice nejmenší (*Medicago minima*), vstavač kukačka (*Orchis morio*),

ožanka hroznatá (*Teucrium botrys*) a violka skalní (*Viola rupestris*). Roste zde i několik drobných druhů hub patřících v celé v ČR ke vzácných.

Velmi významná je i fauna. Na lokalitě žije velké množství motýlů včetně řady vzácných druhů, kterým je např. silně ohrožený okáč skalní (*Chazara briseis*) a dále pak vřetenuška ligrusová (*Zyganea carniolica*). V Divišově jeskyni byl zjištěn (Hlaváčková 2003) vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*) a křížák temnostní (*Meta menardi*). Podle NS Petrovicko se v Dvořákově jeskyni objevuje netopýr vousatý (*Myotis mystacinus*).

Území je i po estetické stránce velmi atraktivní a tvoří dominantu okolí. Toto místo by se v každém případě a co nejdříve mělo stát rezervací a uvést do původního stavu, např. vykácením porostů nežádoucích dřevin.

Vápencové stepi na Kozincích

Literatura:

- Hlaváčková Šárka (2003): Netopýři a obyvatelé podzemních prostor na Petrovicku – nepubl.
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Novák Ivo (1990): Motýli – Aventium, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
Štech Milan (1998): Botanický průzkum navrhované přírodní rezervace Kozince + NS Petrovicko

Navrhované maloplošné chráněné území

Tisovnice

Území se nachází v okrese Příbram, severně od Petrovic. Lokalita byla pojmenována podle nejbližší vesnice – Tisovnice. Po okraji prochází naučná stezka Petrovicko. Nadmořská výška lokality se pohybuje přibližně mezi 470-480m. Rozloha případné rezervace by činila zhruba 1ha.

Měřítko: 1:25 000

Jako geologické podloží zde převažuje vápenec s příměsí ještě jiných hornin (amatérské posouzení). Nacházejí se zde skalní útvary vysoké několik metrů. Území bylo navrženo k ochraně především díky zajímavé floře.

Na území by měly růst typická teplomilná společenstva vázaná na vápencové stepi. Situace je však trochu jiná. Na botanicky nejzajímavějších místech rostou rostliny typické pro světlé listnaté háje. Z takových rostlin zde roste jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), hrachor jarní (*Lathyrus vernum*), plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*), violky (*Viola sp.*) a velmi hojně prvosenka jarní (*Primula veris*). Na celém území jsou rozšířené různé trávy. Přímo na skalách stojí za zmínku kapradiny sleziník červený (*Asplenium trichomanes*) a puchýrník křehký (*Cystopteris fragilis*). Zajímavé jsou i některé keře rostoucí na hranách skal. Na stepích, které zde nejsou příliš vyvinuté, roste např. voskovka menší (*Cerintho minor*), krvavec menší (*Sanguisorba minor*), chrpa latnatá (*Centaurea stoebe*), zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*), zvonek kopřivolistý (*Campanula trachelium*), řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), čičorka pestrá (*Securigera varia*), svízel syřišťový (*Galium verum*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), devaterník velkokvětý (*Helianthemum grandiflorum*) a bodlák níčí (*Carduus nutans*). Území je převážně nelesnaté, jen na malé ploše rostou akáty (*Robinia pseudocacia*) a smrky (*Picea abies*). Dříve zde býval vzrostlý les - pravděpodobně smrcina. Za zmínku stojí ještě pole sousedící s navrhovaným chráněným územím. Flora je zde velmi zajímavá. Roste zde ostrožka stračka (*Consolida regalis*), chrpa modrá (*Centaurea cyanus*), čistec bahenní (*Stachys palustris*), pryšec kolovratec (*Euphorbia helioscopia*) a vzácný hlaváček letní (*Adonis aestivalis*), který patří do kategorie C2 v červeném seznamu rostlin ČR.

Podle práce Chán, Čeřovský et Slaba 1997 zde dále roste např. orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*), sleziník routička (*Asplenium ruta-muraria*), chráněná vrtička měsíční (*Botrychium lunaria*), ostřice prstnatá (*Carex digitata*), ostřice horská (*Carex montana*), bukovník vápencovitý (*Gymnocarpium robertianum*), třezalka horská (*Hypericum montanum*), bez chebdí (*Sambucus ebulus*), žindava evropská (*Sanicula europaea*) a vikev lesní (*Vicia sylvatica*).

Fauně jsem se příliš nevěnoval, ale určitě se žije řada zajímavých motýlů. Mimořádně hojně jsou vřetenušky (*Zygaena sp.*).

Bylo by vhodné v blízké době zde vyhlásit chráněné území, protože lokalita pomalu zarůstá třtinou křovištní (*Calamagrostis epigejos*) a různými dřevinami, které je nutno odstranit.

Mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*)

Poznámka:

V práci došlo k chybě, která se týká navrhovaného chráněného území Tisovnice, které zaujímá podobný vápencový pahorek zvaný Kočičí zámek (500m VJV od obce Tisovnice), který je navržen k ochraně díky jeskynním útvarům a výskytu sasanky lesní (*Anemone sylvestris*) a dalších druhů vzácnějších rostlin.

Podle práce Chán, Čeřovský et Slaba 1997 se zde vyskytuje např. česnek planý (*Allium oleraceum*), hlaváček letní (*Adonis aestivalis*), tařice kališní (*Alyssum alyssoides*), vratička měsíční (*Botrychium lunaria*), lnička drobnoplodá (*Camelina microcarpa*), užanka lékařská (*Cynoglossum officinale*), len počistivý (*Linum catharticum*), černýš rolní (*Melampyrum arvense*), řepinka latnatá (*Neslia paniculata*), vítod chocholatý (*Polygala comosa*), prvosenka jarní (*Primula veris*), pryskyřník rolní (*Ranunculus arvensis*), bez chebdí (*Sambucus ebulus*) a violka srstnatá (*Viola hirta*).

Literatura:

- Chán, Čeřovský et Slaba (1997): Příspěvek ke květeně vápenců u Petrovic blíž Sedlčan a její srovnání s květenou Předšumavských vápenců – Zprávy ČBS, Praha, 32: 25-40
Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha

Závěr:

Z práce vyplynulo, že Sedlčansko oplývá poměrně velkým přírodním bohatstvím a také zde žije nebo roste řada celorepublikově velmi vzácných organismů. Bohužel toto bohatství není příliš známo veřejnosti ani mnoha vědcům. Daleko větší vědecký zájem vzbuzují CHKO, ve kterých také probíhá podstatně intenzivnější výzkum. Proto u nás zůstává ještě mnoho neznámých a mimořádně zachovalých míst a nalezišť vzácných organismů. Podle mého názoru by některé části Sedlčanska splňovaly kritéria CHKO. Vyhlášení CHKO by znamenalo větší zájem vědců a turistů, nové objevy a poznatky a také větší věhlas regionu. CHKO by také pomohla řešit velké nedostatky v ochraně přírody, protože na Sedlčansku nalezneme mnoho cenných území, která nejsou a zřejmě nikdy nebudou chráněna. Tyto kroky bych doporučoval především z jediného důvodu, kterým je zachování přírodního bohatství, jenž se v dnešní době stává stále vzácnějším prvkem.

Během exkurzí jsem zaznamenal několik pozoruhodných objevů. Mezi nejvýznamnější objevy bych zařadil dvě přírodně hodnotné lokality ve Svatojánských lesích, o kterých se doposud vůbec nevědělo. Jedná se o Jedlinu, kde nalezneme zajímavé listnaté porosty s několika vzácnými rostlinami, a Mednou, kde roste především prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*). Dalším významným územím, na které bych rád upozornil, je rybník Klobása, případně i sousední Jelito. Tyto rybníky jsou po botanické stránce zapomenuté, což se mi jeví jako velká chyba. Z významných rostlin bych zdůraznil šachor hnědý (*Cyperus fuscus*) z Horního solopyského rybníku a ze Slapské nádrže, netřesk výběžkatý (*Jovibarba globifera*) z PR Jezero, bahničku vejčitou (*Eleocharis ovatus*) z Jelita a tři vzácné rostliny z NPR Drbákov-Albertovy skály: hlísník hnězdák (*Neottia nidus-avis*), prstnatec Fuchsův (*?Dactylorhiza fuchsii*) a záraza nachová česká (*Orobanche purpurea subsp. bohemica*), která zde má zatím druhé známé naleziště v ČR.

Nakonec bych se ještě chtěl zmínit o jedné skutečnosti, která by souvisela se Sedlčanskou přírodou v pozitivním smyslu. Zatím neexistuje žádná kniha ani turistický průvodce zaměřený na přírodu Sedlčanska. Vydání takové publikace by bylo určitě vhodné. Tato publikace by mohla sloužit nejen turistům, ale i občanům regionu. A podle mého názoru by měla být zaměřena nejen na možnosti turistiky, ale hlavně na přírodní zajímavosti s vědeckým podtextem.

Literatura:

- Anděra Miloš (2000): Encyklopedie naší přírody – Slovart, Praha
Buttler Karl (2000): Orchideje – Ikar, Praha
Čeřovský Jan (1964): Příspěvek ke květeně Sedlčanska – Sb. vl. pr. z Podbl. 5: 7-23
Čeřovský Jan a kol.(1999): Červená kniha 5 – Vyšší rostliny – Příroda, Bratislava
Eisenreich Wilhelm a kol.(1999): Kapesní průvodce přírodou – Svojtka, Praha
Fischer David (2002): Výsledky výzkumů PR Jezero
Fischer David (2003): Výsledky zoologických průzkumů vybraných vodních nádrží v širším okolí Vysokého Chlumce – Horní Solopyský rybník, nepublikováno
Habart Čeněk (1925): Sedlčansko, Sedlecko a Voticko I – Pražská edice
Hejný Slavomír (1992): Květena ČR 3 – Academia, Praha
Heyrovský Leo (1992): Tesaříkovití – Kabourek, Zlín
Hlaváček Rudolf (1991): Výsledky botanického průzkumu SPR Vymyšlenská pěšina
Hlaváčková Šárka (2003): Netopýři a obyvatelé podzemních prostor na Petrovicku – nepubl.

- Hovorka Oldřich (1998): Závěreční zpráva o provedeném inventarizačním průzkumu entomofauny navrhované SPR Jezero
- Hron František (1987): Rostliny strání, skal, křovin a lesů – SPN, Praha
- Hrouda et Skalický (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. – VI. Sbor. Podbrdská: 1984/27, 115-195 - Příbram
- Chán, Čeřovský et Slaba (1997): Příspěvek ke květeně vápenců u Petrovic blíže Sedlčan a její srovnání s květenou Předšumavských vápenců – Zprávy ČBS, Praha, 32: 25-40
- Korbel Ladislav a kol.(2001): Velká kniha živočichů – Příroda, Bratislava
- Kremer Bruno P. (2001): Jedovaté rostliny – Svoboda, Praha
- Křížek Pavel (1998): Ornitologický průzkum navrhované přírodní rezervace Jezera - OFČR
- Kubát Karel a kol.(2002): Klíč ke květeně České republiky – Academia, Praha
- Molinová Anna a kol. (2002): Nařízení okresního úřadu o zřízení PR Jezero
- Münker Bertram (1998): Plané rostliny střední Evropy – Ikar, Praha
- Němec Jan (1978): Chráněný přírodní výtvar Vrškámen - Praha
- Němec Jan a Vojen Ložek a kol.(1996): Chráněná území ČR 1 – Consult, Praha
- Novák Ivo (1990): Motýli – Aventium, Praha
- Okáč F. (1982): Lesnická inventarizace SPR Kosova Hora - Praha
- Procházka František (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000) – AOPK ČR, Praha
- Randuška Dušan a kol. (1986): Barevný atlas rostlin – Obzor, Bratislava
- Rivola Milan (1974): Botanická inventarizace CHN Kosova Hora
- Slavík Bohumil a kol.(1995): Květena České republiky 4 – Academia, Praha
- Štech Milan (1998): Botanický průzkum navrhované přírodní rezervace Kozince
- Toman Jan (1994): Krok za krokem naší přírodou – Albatros, Praha
- Veselý František a kol. (1998): Průvodce Sedlčany, Sedlčanskem – EnviTypo, Praha
- Veselý Jaroslav (1954): Chráněné rostliny – Orbis, Praha
- + informace z naučné stezky NS Vymyšlenská pěšina
- + informace z naučné stezky NS Petrovicko
- + internet (Stejskal Bohumil)